

Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF za rok zakończony
dnia 31 grudnia 2009 roku.**

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH.....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
1. Informacje ogólne	10
2. Skład Grupy.....	11
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	20
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	21
5. Kontynuacja działalności	21
6. Waluta prezentacji.....	21
7. Oświadczenie o zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	21
8. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	21
9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	22
10. Zmiana szacunków.....	24
11. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	25
12. Istotne zasady rachunkowości.....	27
13. Informacje dotyczące segmentów działalności.....	50
14. Przychody i koszty.....	54
15. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące w rachunku zysków i strat	57
16. Koszty świadczeń pracowniczych	57
17. Podatek dochodowy	58
18. Działalność zaniechana.....	62
19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	62
20. Zysk przypadający na jedną akcję.....	63
21. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty	64
22. Rzeczowe aktywa trwałe	65
23. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	69
24. Leasing.....	69
25. Nieruchomości inwestycyjne	71
26. Wartości niematerialne.....	72
27. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	74
28. Połączenia jednostek gospodarczych	75
29. Udział we wspólnym przedsięwzięciu.....	76
30. Prawa do emisji dwutlenku węgla.....	77
31. Świadczenia pracownicze	78
32. Zapasy	80
33. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe.....	81
34. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	82
35. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały	83
36. Rezerwy	88
37. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	93
38. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	93
39. Sprawy sądowe oraz zobowiązania i należności warunkowe	94
40. Zobowiązania inwestycyjne.....	97
41. Rozliczenia podatkowe.....	98
42. Informacja o podmiotach powiązanych	100
43. Instrumenty finansowe	102
44. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	115
45. Struktura zatrudnienia	132
46. Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym	132

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008 <i>dane przekształcone¹</i>
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT			
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	14.1	21.623.350	19.408.706
Koszt własny sprzedaży	14.6	(13.727.469)	(14.191.982)
Zysk brutto ze sprzedaży		7.895.881	5.216.724
Pozostałe przychody operacyjne	14.2	422.568	752.568
Koszty sprzedaży i dystrybucji	14.6	(1.368.079)	(1.139.621)
Koszty ogólnego zarządu	14.6	(914.109)	(935.750)
Pozostałe koszty operacyjne	14.3	(691.532)	(631.626)
Przychody finansowe	14.4	372.265	505.120
Koszty finansowe	14.5	(580.617)	(836.441)
Udział w zysku jednostek stowarzyszonych	27	242.157	238.561
Zysk brutto		5.378.534	3.169.535
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	17	(1.041.311)	(499.288)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		4.337.223	2.670.247
Działalność zaniechana			
Zysk za rok obrotowy na działalności zaniechanej	18	-	-
Zysk netto za okres sprawozdawczy		4.337.223	2.670.247
INNE DOCHODY Z TYTUŁU:			
Wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(41.287)	30.138
Przeszacowania aktywów jednostek stowarzyszonych		41	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		531	49
Inne dochody za okres obrotowy, netto		(40.715)	30.187
ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY		4.296.508	2.700.434
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		3.370.712	1.920.171
- akcjonariuszy mniejszościowych		966.511	750.076
Łączne całkowite dochody przypadające na:			
- akcjonariuszy jednostki dominującej		3.340.169	1.937.740
- akcjonariuszy mniejszościowych		956.339	762.694
Zysk na jedną akcję (w złotych)			
- podstawowy z zysku za rok obrotowy	20	2,23	1,31
- podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej	20	2,23	1,31

Kwestia przekształcenia niektórych wielkości skonsolidowanego rachunku zysków i strat za rok 2008 została opisana w nocie nr 12.38 dodatkowych informacji i objaśnień do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2009	Stan na 31 grudnia 2008
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	22	38.945.664	37.811.569
Nieruchomości inwestycyjne	25	25.431	26.612
Wartości niematerialne	26	153.335	142.025
Pożyczki i należności	43.1	389.566	370.630
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	43.1	198.211	206.979
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane metodą praw własności	27	1.354.799	1.479.066
Pozostałe aktywa długoterminowe	33	485.087	216.683
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	17	412.353	447.647
Aktywa trwałe łącznie		41.964.446	40.701.211
Aktywa obrotowe			
Zapasy	32	1.271.165	1.127.965
Należności z tytułu podatku dochodowego		49.827	95.855
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności krótkoterminowe	43.1	-	134.180
Należności z tytułu dostaw i usług	43.1	2.059.119	1.792.607
Pozostałe pożyczki i należności finansowe	43.1	987.575	785.334
Krótkoterminowe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	43.1	5.984	97.770
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	33	391.147	313.044
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	34, 43.1	7.712.823	2.140.837
Aktywa obrotowe łącznie		12.477.640	6.487.592
Aktywa grupy zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	23	5.712	3.458
SUMA AKTYWÓW		54.447.798	47.192.261

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

		Stan na	Stan na
KAPITAŁY I ZOBOWIĄZANIA	Nota	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszowi jednostki dominującej)			
Kapitał podstawowy	35.1	17.300.900	14.705.765
Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych		(1.161)	30.154
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(812)	(1.343)
Kapitał zapasowy	35.4	5.449.549	2.100.156
Pozostałe kapitały rezerwowe		-	414.017
Zyski zatrzymane	35.5	8.419.848	5.560.908
Kapitały akcjonariuszy mniejszościowych	35.6	7.681.428	7.365.921
Kapitał własny ogółem		38.849.752	30.175.578
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	43.1	4.056.270	4.470.791
Pozostałe zobowiązania	43.1	15.941	15.474
Rezerwy	36	3.238.759	2.924.503
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	1.358.546	1.089.148
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	38	1.092.806	1.019.972
Zobowiązania długoterminowe łącznie		9.762.322	9.519.888
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	43.1	1.082.582	1.012.111
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	43.1	37.701	62.639
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	43.1	969.929	3.038.077
Pozostałe zobowiązania finansowe	43.1	555.758	628.452
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	37	1.167.079	1.026.261
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		372.888	163.666
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	38	40.903	32.768
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów		627.558	624.892
Rezerwy krótkoterminowe	36	981.326	907.929
Zobowiązania krótkoterminowe łącznie		5.835.724	7.496.795
Zobowiązania razem		15.598.046	17.016.683
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ		54.447.798	47.192.261

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku

	Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitały akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2009 roku		14.705.765	30.154	(1.343)	2.100.156	414.017	5.560.908	22.809.657	7.365.921	30.175.578
Zmiana wyceny aktywów finansowych		-	(31.115)	-	-	-	-	(31.115)	(10.172)	(41.287)
Udział w przeszacowaniu aktywów		-	-	-	-	-	41	41	-	41
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		-	-	531	-	-	-	531	-	531
<i>Razem przychody i koszty za rok rozpoznane w kapitale</i>		-	(31.115)	531	-	-	41	(30.543)	(10.172)	(40.715)
Zysk		-	-	-	-	-	3.370.712	3.370.712	966.511	4.337.223
Całkowite dochody za rok obrotowy		-	(31.115)	531	-	-	3.370.753	3.340.169	956.339	4.296.508
Emisja akcji		2.595.135	-	-	3.373.676	-	-	5.968.811	-	5.968.811
Koszty emisji akcji		-	-	-	(68.560)	-	-	(68.560)	-	(68.560)
Podział zysków lat ubiegłych		-	-	-	44.277	-	(44.277)	-	-	-
Zakup udziałów mniejszości	28	-	-	-	-	-	521.473	521.473	(521.473)	-
Rozliczenie nabycia udziałów i akcji w spółkach zależnych	28	-	-	-	-	-	(264.838)	(264.838)	-	(264.838)
Dywidenda (w tym wypłata z zysku dla Skarbu Państwa)	21	-	-	-	-	(414.017)	(725.971)	(1.139.988)	(119.359)	(1.259.347)
Pozostałe		-	(200)	-	-	-	1.800	1.600	-	1.600
Na dzień 31 grudnia 2009 roku		17.300.900	(1.161)	(812)	5.449.549	-	8.419.848	31.168.324	7.681.428	38.849.752

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

	Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitały akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2008 roku		14.705.765	6.214	(1.392)	1.945.841	202.311	4.393.675	21.252.414	8.168.035	29.420.449
Zmiana wyceny aktywów finansowych		-	17.520	-	-	-	-	17.520	12.618	30.138
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		-	-	49	-	-	-	49	-	49
<i>Razem przychody i koszty za rok rozpoznane w kapitale</i>		-	17.520	49	-	-	-	17.569	12.618	30.187
Zysk		-	-	-	-	-	1.920.171	1.920.171	750.076	2.670.247
Całkowite przychody/ koszty za rok obrotowy		-	17.520	49	-	-	1.920.171	1.937.740	762.694	2.700.434
Podział zysków lat ubiegłych		-	-	-	154.315	460.006	(614.321)	-	-	-
Zakup udziałów mniejszości	28	-	6.420	-	-	-	1.515.474	1.521.894	(1.521.894)	-
Rozliczenie nabycia udziałów i akcji w spółkach zależnych	28	-	-	-	-	-	(1.254.521)	(1.254.521)	-	(1.254.521)
Dywidenda rzeczowa	21	-	-	-	-	(248.300)	-	(248.300)	-	(248.300)
Dywidenda (w tym wypłata z zysku dla Skarbu Państwa)	21	-	-	-	-	-	(399.570)	(399.570)	(42.914)	(442.484)
Na dzień 31 grudnia 2008 roku		14.705.765	30.154	(1.343)	2.100.156	414.017	5.560.908	22.809.657	7.365.921	30.175.578

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk brutto z działalności zaniechanej	-	-
Zysk brutto z działalności kontynuowanej	5.378.534	3.169.535
Korekty o pozycje:		
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	(242.157)	(238.561)
Amortyzacja	2.638.676	2.584.613
Odsetki i dywidendy, netto	248.924	221.457
Różnica wartości godziwej przekazanych dywidend rzeczowych	-	(13.969)
Zysk/ strata na działalności inwestycyjnej	(71.623)	(30.258)
Zmiana stanu należności	(495.567)	(63.995)
Zmiana stanu zapasów	(141.809)	(328.934)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	137.915	(511.651)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	45.814	450.252
Zmiana stanu rezerw	337.507	651.872
Podatek dochodowy zapłacony	(491.352)	(573.669)
Pozostałe	(45.974)	69.888
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	7.298.888	5.386.580
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	32.114	82.137
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(4.022.231)	(4.124.149)
Nabycie/sprzedaż nieruchomości inwestycyjnych	173	(144)
Sprzedaż aktywów finansowych	545.528	727.006
Nabycie aktywów finansowych	(295.399)	(1.135.209)
Nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych	(264.837)	(1.254.521)
Dywidendy	385.187	171.239
Odsetki otrzymane	12.964	44.882
Spłata udzielonych pożyczek	14.024	7.127
Udzielenie pożyczek	(61.176)	(1.000)
Pozostałe	25.063	38.147
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3.628.590)	(5.444.485)

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Okres zakończony 31 grudnia 2008
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu emisji akcji	5.917.532	-
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(5.427)	(21.264)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	8.907.041	8.255.709
Splata pożyczek/kredytów	(11.356.317)	(7.967.513)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom (w tym wypłata z zysku dla Skarbu Państwa)	(1.227.352)	(424.428)
Odsetki zapłacone	(350.878)	(392.627)
Pozostałe	13.720	21.838
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	1.898.319	(528.285)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	<u>5.568.617</u>	<u>(586.190)</u>
Różnice kursowe netto	-	7.438
Środki pieniężne na początek okresu	2.137.317	2.723.507
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym	7.705.934	2.137.317
O ograniczonej możliwości dysponowania	115.435	69.683

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa PGE”) składa się z jednostki dominującej, którą jest PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. i jednostek zależnych (patrz punkt 2).

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „PGE S.A.”) została utworzona aktem notarialnym z dnia 2 sierpnia 1990 roku i zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w Warszawie, Wydział XVI Gospodarczy w dniu 28 września 1990 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307.

W ciągu okresu sprawozdawczego do dnia 30 lipca 2009 roku siedziba Spółki mieściła się w Lublinie przy ul. Garbarskiej 21a. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego siedziba jednostki dominującej znajduje się w Warszawie przy ul. Mysiej 2.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307.

Podstawowym przedmiotem działania spółek Grupy jest prowadzenie działalności obejmującej:

- wytwarzanie energii elektrycznej,
- dystrybucję energii elektrycznej,
- obrót hurtowy i detaliczny energią elektryczną,
- wytwarzanie i dystrybucja ciepła,
- świadczenie innych usług związanych z realizacją zadań, o których mowa powyżej.

Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy.

Podmiotem kontrolującym Spółkę jest Skarb Państwa.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2009 roku.

2. Skład Grupy

W 2009 roku Grupę Kapitałową PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. tworzyły następujące spółki bezpośrednio i pośrednio zależne objęte konsolidacją:

	Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku
1.	PGE Energia S.A.	Lublin	działalność holdingów-zarządzanie Grupą Kapitałową	85,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	85,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
2.	PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	Nowe Czarnowo	wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
3.	PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.	Zamość	obróć energią elektryczną	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
4.	PGE Dystrybucja Zamość Sp. z o.o.	Zamość	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.	100,00%	Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.
5.	PGE Obrót S.A. (dawniej PGE Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A.)	Rzeszów	obróć energią elektryczną	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
6.	PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o.	Rzeszów	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Obrót S.A.	100,00%	Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A.
7.	PGE Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	Rzeszów	wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła	100,00%	PGE Obrót S.A.	100,00%	Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A.
8.	PGE Lubelskie Zakłady Energetyczne S.A.	Lublin	obróć energią elektryczną	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
9.	PGE Dystrybucja LUBZEL Sp. z o.o.	Lublin	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Lubelskie Zakłady Energetyczne S.A.	100,00%	Lubelskie Zakłady Energetyczne S.A.
10.	PGE Elektrociepłownia Lublin - Wrotków Sp. z o.o.	Lublin	wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła	100,00%	PGE Lubelskie Zakłady Energetyczne S.A.	100,00%	Lubelskie Zakłady Energetyczne S.A.
11.	PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A.	Skarżysko-Kamienna	obróć energią elektryczną	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
12.	PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.	Skarżysko-Kamienna	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A.	100,00%	Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)

	<i>Jednostka</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009</i>	<i>Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku</i>	<i>Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008</i>	<i>Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku</i>
13.	PGE Elektrociepłownia Kielce S.A.	Kielce	produkcja ciepła	100,00%	PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A.	100,00%	Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A.
14.	PGE Łódzki Zakład Energetyczny S.A.	Łódź	obróć energią elektryczną	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
15.	PGE Dystrybucja Łódź Sp. z o.o.	Łódź	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Łódzki Zakład Energetyczny S.A.	100,00%	Łódzki Zakład Energetyczny S.A.
16.	PGE Zakład Energetyczny Białystok S.A.	Białystok	obróć energią elektryczną	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
17.	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.	Białystok	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Zakład Energetyczny Białystok S.A.	100,00%	Zakład Energetyczny Białystok S.A.
18.	PGE Dystrybucja Łódź-Teren S.A.	Łódź	dystrybucja energii elektrycznej	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
19.	PGE ZEŁT Obróć Sp. z o.o.	Warszawa	obróć i wytwarzanie energii elektrycznej	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	Zakład Energetyczny Łódź Teren S.A.
20.	PGE Zakład Energetyczny Warszawa-Teren S.A.	Warszawa	obróć i wytwarzanie energii elektrycznej	85,00%	PGE Energia S.A.	85,00%	PGE Energia S.A.
21.	PGE Dystrybucja Warszawa-Teren Sp. z o.o.	Warszawa	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Zakład Energetyczny Warszawa - Teren S.A.	100,00%	Zakład Energetyczny Warszawa Teren S.A.
22.	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.	Łódź	działalność holdingów-zarządzanie Grupą Kapitałową	85,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	85,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
23.	PGE KWB Bełchatów S.A.	Rogowiec	wydobycie węgla brunatnego	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.
				16,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	16,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
24.	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.	Rogowiec	wytwarzanie energii elektrycznej, produkcja ciepła	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.
				19,10%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	19,10%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
25.	PGE Elektrownia Opole S.A.	Brzezie	wytwarzanie energii elektrycznej, produkcja ciepła	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.
				16,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.		
26.	PGE Elektrownia Turów S.A.	Bogatynia	wytwarzanie energii elektrycznej, produkcja ciepła	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.
				16,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	16,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)*

	<i>Jednostka</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009</i>	<i>Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku</i>	<i>Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008</i>	<i>Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku</i>
27.	PGE KWB Turów S.A.	Bogatynia	wydobycie węgla brunatnego	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.	69,00%	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.
				16,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.		
28.	PGE Energia Odnawialna S.A.	Warszawa	działalność holdingów-zarządzanie Grupą Kapitałową, wytwarzanie energii elektrycznej	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
29.	PGE ZEW Dychów S.A.	Dychów	wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
30.	PGE ZEC Bydgoszcz S.A.	Bydgoszcz	dystrybucja ciepła, wytwarzanie energii elektrycznej	98,50%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	85,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
				0,53%	PGE Energia Odnawialna S.A.		
31.	PGE Electra S.A.	Warszawa	sprzedaż hurtowa i detaliczna energii elektrycznej oraz usługi doradcze i pośrednictwo finansowe	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
32.	PGE Elektrociepłownia Gorzów S.A.	Gorzów	produkcja i dystrybucja ciepła oraz produkcja i dystrybucja energii elektrycznej	90,09%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	89,58%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
33.	EXATEL S.A.	Warszawa	usługi telekomunikacyjne, budowa, modernizacja i wykorzystanie podsystemów telekomunikacyjnych	94,94%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	94,94%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
34.	ELBIS Sp. z o.o.	Rogowiec	obróć energią elektryczną	100,00%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.	100,00%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.
35.	ELBEST Sp. z o.o.	Rogowiec	usługi hotelarsko-gastronomiczne, usługowo-czystościowe	100,00%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.	100,00%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.
36.	Energoserwis - Kleszczów Sp z o.o.	Kleszczów	dystrybucja i przesył energii elektrycznej, roboty budowlane, sprzedaż hurtowa materiałów budowlanych	51,00%	ELBIS Sp. z o.o	51,00%	ELBIS Sp. z o. o
37.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MegaMed Sp. z o.o.	Bełchatów	usługi medyczne	100,00%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.	100,00%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.
38.	ELMEN Sp. z o.o.	Rogowiec	usługi remontowo-budowlane	100,00%	ELBIS Sp. z o. o	100,00%	ELBIS Sp. z o. o

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)*

	Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku
39.	Energetyka Boruta Sp. z o.o.	Zgierz	wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła	96,91%	ELBIS Sp. z o.o.	96,91%	ELBIS Sp. z o.o.
40.	Elektrownia Wodna Żarnowiec S.A.	Czymanowo	wytwarzanie energii elektrycznej	100,00 %	PGE Energia Odnawialna S.A.	99,86%	PGE Energia Odnawialna S.A.
41.	Elektrownia Wiatrowa Kamieński Sp. z o.o.	Kamieński	wytwarzanie energii elektrycznej	50,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	50,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
				50,00%	ELBIS Sp. z o.o.	50,00%	ELBIS Sp. z o.o.
42.	EnBud Sp. z o.o.	Czymanowo	prace budowlano-remontowe w zakresie energetyki	100,00%	Elektrownia Wodna Żarnowiec S.A.	100,00%	Elektrownia Wodna Żarnowiec S.A.
43.	Zespół Elektrowni Wodnych Porąbka-Żar S.A.	Międzybrodzie Bialskie	wytwarzanie energii elektrycznej	100,00 %	PGE Energia Odnawialna S.A.	97,09%	PGE Energia Odnawialna S.A.
44.	EGO-Odra S.A.	Warszawa	budowa elektrowni wodnych, świadczenie usług zarządzania elektrowni wodnych	50,14%	PGE Energia Odnawialna S.A.	50,14%	PGE Energia Odnawialna S.A.
				49,96%	ZEW Porąbka-Żar S.A.	49,96%	ZEW Porąbka-Żar S.A.
45.	Bio-Energia ESP Sp. z o.o.	Gdynia	prowadzenie eksploatacji projektów dotyczących systemów energetycznych	65,72%	PGE Energia Odnawialna S.A.	65,72%	PGE Energia Odnawialna S.A.
				12,16%	ZEW Porąbka-Żar S.A.	12,16%	ZEW Porąbka Żar S.A.
				21,77%	EW Żarnowiec S.A.	21,77%	EW Żarnowiec S.A.
46.	Zespół Elektrowni Wodnych Solina-Myczkowce S.A.	Solina	świadczenie usług eksploatacyjnych	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A..
47.	Dychowskie Przedsiębiorstwo Eksploatacji Elektrowni ELDEKS Sp. z o.o.	Dychów	działalność usługowa w zakresie eksploatacji elektrowni wodnych, utrzymania ruchu oraz remontów bieżących, głównych i poawaryjnych	100,00%	PGE Zespół Elektrowni Wodnych Dychów S.A.	100,00%	PGE Zespół Elektrowni Wodnych Dychów S.A.
48.	ESP Usługi Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami na zlecenie	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	PGE Energia Odnawialna S.A.
49.	Budownictwo Hydroenergetyka - Dychów Sp. z o. o	Dychów	produkcja konstrukcji metalowych z wyłączeniem działalności usługowej	100,00%	PGE Zespół Elektrowni Wodnych Dychów S.A.	100,00%	PGE Zespół Elektrowni Wodnych Dychów S.A.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)*

	Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku
50.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne ELTUR-SERWIS Sp. z o.o.	Bogatynia	świadczenie usług serwisu urządzeń kotłów przemysłowych i urządzeń pomocniczych	100,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.	100,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.
51.	Przedsiębiorstwo Produkcji Sorbentów i Rekultywacji ELTUR-WAPORE Sp. z o.o.	Bogatynia	produkcja sorbentów wapiennych, służących do odsiarczania spalin i fluidalnego procesu spalania węgla brunatnego w Elektrowni Turów; działalność w zakresie gospodarczego wykorzystania produktów spalania; produkcja elementów budowlanych	100,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.	100,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.
52.	Przedsiębiorstwo Transportowe ELTUR-TRANS Sp. z o.o.	Bogatynia	usługi transportowe	100,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.	100,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.
53.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe GLOBAL - TUR Sp. z o.o.	Bogatynia	prowadzenie hoteli	84,46%	PGE Elektrownia Turów S.A.	84,46%	PGE Elektrownia Turów S.A.
				15,54%	PGE KWB Turów S.A.	15,54%	PGE KWB Turów S.A.
54.	Centrum Medyczne Turów Sp. z o.o.	Bogatynia	usługi medyczne	36,06%	PGE Elektrownia Turów S.A.	36,06%	PGE Elektrownia Turów S.A.
				63,94%	PGE KWB Turów S.A.	63,94%	PGE KWB Turów S.A.
55.	Energ Invest Broker S.A.	Toruń	pośrednictwo ubezpieczeniowe	30,62%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.	30,62%	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.
				25,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.	25,00%	PGE Elektrownia Turów S.A.
56.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne TOP SERWIS Sp. z o.o.	Bogatynia	produkcja urządzeń wytwarzających i wykorzystujących energię mechaniczną	89,00%	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne ELTUR-SERWIS Sp. z o.o.	89,00%	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne ELTUR-SERWIS Sp. z o.o.
57.	ENESTA Sp. z o.o.	Stalowa Wola	wytwarzanie, przesył i dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie gazu, dystrybucja paliw gazowych	84,85%	PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o.	84,85%	PGE Dystrybucja Rzeszów Sp. z o.o.
				2,48%	PGE Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	2,48	PGE Elektrociepłownia Rzeszów S.A.
58.	NOM Sp. z o.o	Warszawa	świadczenie usług telekomunikacyjnych	100,00%	EXATEL S.A.	100,00%	EXATEL S.A.
59.	Energ-Tel S.A.	Warszawa	projektowanie i budowa infrastruktury technicznej budynków i węzłów łączności	51,10%	EXATEL S.A.	51,10%	EXATEL S.A.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)*

	Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku
60.	E-Telbank S.A.	Warszawa	transmisja danych i teleinformatyka	100,00%	EXATEL S.A.	100,00%	EXATEL S.A.
61.	PEC Gorzów Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	obróć, przesył i dystrybucja oraz produkcja ciepła	100,00%	PGE Elektrociepłownia Gorzów S.A.	100,00%	PGE Elektrociepłownia Gorzów S.A.
62.	Towarzystwo Gospodarcze BEWA Sp. z o.o.	Kleszczów	produkcja i sprzedaż wody pitnej i gazowanych napojów bezalkoholowych	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.
63.	RAMB Sp. z o.o.	Bełchatów	wykonywanie specjalistycznych robót budowlanych gdzie indziej nie sklasyfikowanych	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.
64.	BESTUR Sp. z o.o.	Bełchatów	prowadzenie hoteli, pól kempingowych, restauracji	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.
65.	Przedsiębiorstwo Transportowo Sprzętowe BETRANS Sp. z o.o.	Rogowiec	transport drogowy, spedycja	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.
66.	Górnicy Klub Sportowy Bełchatów S.S.A.	Bełchatów	działalność stadionów i innych obiektów sportowych oraz prowadzenie klubu I Ligi piłki nożnej	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.
67.	ELECTRA Deutschland GmbH	Niemcy	obróć energią elektryczną	100,00%	PGE Electra S.A.	100,00%	PGE Electra S.A.
68.	ELECTRA Bohemia s.r.o.	Czechy	obróć energią elektryczną	100,00%	PGE Electra S.A.	100,00%	PGE Electra S.A.
69.	MEGAZEC Sp. z o.o.	Bydgoszcz	usługi w zakresie remontów, instalacji, naprawy silników, kotłów i turbin oraz usługi transportowe	100,00%	PGE ZEC Bydgoszcz S.A.	100,00%	PGE ZEC Bydgoszcz S.A.
70.	Zakład Energetyczny Białystok Przedsiębiorstwo Transportowo-Usługowe ETRA Sp. z o.o.	Białystok	usługi transportowe	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)*

	Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku	Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008	Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku
71.	Zakład Energetyczny Białystok Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe EKTO Sp. z o.o.	Białystok	produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.
72.	Energetyczne Systemy Pomiarowe Sp. z o.o.	Białystok	usługi dotyczące przyrządów do pomiaru wielkości elektrycznych, w tym: naprawa, wzorcowanie, legalizacja, sprawdzanie, ekspertyzy, produkcja, dystrybucja i doradztwo techniczne	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.
73.	Zakład Energetyczny Białystok Pracownia Projektowa ENSPRO Sp. z o.o.	Białystok	wykonywanie dokumentacji technicznej instalacji sieci i urządzeń energetycznych	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.	100,00%	PGE Dystrybucja Białystok Sp. z o.o.
74.	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	Gryfino	dystrybucja i przesył ciepła	80,00%	PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	80,00%	PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.
75.	Zakład Usług Medycznych Dolna Odra Sp. z o.o.	Nowe Czarnowo	usługi medyczne	100,00%	PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	100,00%	PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.
76.	EPO Sp. z o.o.	Opole	sprzedaż hurtowa odpadów i złomu	50,00%	PGE Elektrownia Opole S.A.	50,00%	PGE Elektrownia Opole S.A.
77.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Agtel Sp. z o.o.	Zamość	świadczenie usług i produkowanie urządzeń dla potrzeb energetyki	70,62%	PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.	70,62%	PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.
78.	Centrum Szkolenia i Rekreacji „Energetyk” Sp. z o.o.	Krasnobród	działalność w zakresie organizowania szkoleń, konferencji oraz rekreacja	99,50%	PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.	99,50%	PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.
79.	Zakład Obsługi Energetyki Sp. z o.o.	Zgierz	działalność eksploatacyjna i remontowa w zakresie zabezpieczeń i automatyki, teletransmisja danych	100,00%	PGE Dystrybucja Łódź-Teren S.A.	100,00%	PGE Dystrybucja Łódź-Teren S.A.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)

	<i>Jednostka</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2009</i>	<i>Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2009 roku</i>	<i>Udział spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2008</i>	<i>Jednostka posiadająca udziały na dzień 31 grudnia 2008 roku</i>
80.	PGE Serwis Sp. z o.o.	Warszawa	zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wykonywanie robót ogólnobudowlanych	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
81.	PGE Systemy S.A.	Warszawa	usługi informatyczne	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
82.	PGE Inwest S.A.	Warszawa	działalność holdingów finansowych	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	-	-
83.	BESTGUM POLSKA Sp. z o.o.	Warszawa	usługi dotyczące taśm, wytwarzanie mieszanek gumowych, wykonywanie i obróbka okładzin	100,00%	PGE KWB Bełchatów S.A.	-	-
84.	PGE Dystrybucja S.A.	Lublin	dystrybucja energii elektrycznej	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	-	-
85.	PGE Energia Jądrowa S.A.	Warszawa	wytwarzanie energii elektrycznej	100,00%	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	-	-

W ciągu okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2009 roku miały miejsce następujące istotne zmiany w strukturze spółek Grupy Kapitałowej podlegających konsolidacji metodą pełną:

- W dniu 22 maja 2009 roku zawiązana została spółka PGE Inwest Sp. z o.o., w której PGE S.A. objęła 1.000 udziałów o wartości nominalnej 50,00 złotych za 1 udział.
- Do dnia 30 czerwca 2009 roku PGE Energia Odnawialna S.A. dokonała zakupu akcji od pracowników spółki Zespół Elektrowni Wodnych Porąbka-Żar S.A. w związku z czym udział w kapitale tej spółki wzrósł do 100%.
- W dniu 1 sierpnia 2009 została utworzona przez PGE Kopalnię Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. spółka BESTGUM POLSKA Sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wynosi 16.784 tysiące złotych.
- W ciągu okresu sprawozdawczego PGE Energia Odnawialna S.A. prowadziła wykup akcji pracowniczych spółki PGE ZEC Bydgoszcz S.A. W dniu 30 września 2009 roku 98,33% akcji PGE ZEC Bydgoszcz S.A. zostało przeniesionych do jednostki dominującej w wyniku realizacji umowy „datio in solutum”. Do dnia 31 grudnia 2009 roku Spółka nabyła od pracowników dodatkowo łącznie 155 akcji stanowiących 0,17% kapitału zakładowego. Na dzień bilansowy spółka PGE Energia Odnawialna S.A. posiadała jeszcze 0,53% akcji PGE ZEC Bydgoszcz S.A.
- Realizując umowę zawartą w dniu 18 grudnia 2008 roku Zarząd PGE S.A. w dniu 10 listopada 2009 roku podjął decyzję o nabyciu od Skarbu Państwa 160.000 sztuk akcji spółki PGE Elektrownia Opolo S.A. za kwotę 197.790 tysięcy złotych oraz 5.280.000 akcji spółki PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A. za kwotę 38.491 tysięcy złotych. Zakupione akcje stanowią 16% kapitału zakładowego tych spółek.
- W dniu 23 listopada 2009 roku zawiązana została spółka PGE Dystrybucja S.A., w której PGE S.A. objęła wszystkie 500 000 akcji o wartości nominalnej 10,00 złotych za 1 akcję. Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 listopada 2009 roku. PGE Dystrybucja S.A. została utworzona w ramach projektu „Program Konsolidacji PGE S.A” opisanego szczegółowo w nocy nr 46 dodatkowych informacji i objaśnień do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- W dniu 24 listopada 2009 roku Spółka założyła PGE Inwest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością II S.K.A., obejmując 100% udziałów w kapitale zakładowym, tj. 100.000 akcji imiennych serii A o wartości nominalnej 1 złoty każda. Komplementariuszem spółki jest PGE Inwest Sp. z o.o., która wniosła na kapitał zapasowy kwotę 10.000,00 zł. Do dnia bilansowego spółka nie została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym, w związku z tym kwotę wpłaty tytułem zakupu akcji zaprezentowano w bilansie, w pozycji innych długoterminowych aktywów finansowych. Rejestracja spółki w KRS nastąpiła w dniu 28 stycznia 2010 roku.
- W dniu 7 grudnia 2009 roku zawiązana została spółka PGE Energia Jądrowa S.A., w której PGE S.A. objęła 2.500.000 akcji o wartości nominalnej 10,00 złotych za 1 akcję. Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 grudnia 2009 roku. Spółka ta docelowo będzie pełnić funkcję zarządczą i koordynującą w obszarze związanym z realizacją zadań w Grupie Kapitałowej PGE w zakresie energetyki jądrowej.

Dodatkowo w dniu 29 grudnia 2009 roku została zawiązana spółka EJ1 Sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wynosi 38 milionów złotych. W spółce tej PGE S.A. objęła 49% udziałów, zaś 51% udziałów objęte zostało przez PGE Energia Jądrowa S.A. W dniu 11 stycznia 2010 roku PGE S.A. wpłaciła kwotę 18.620 tysięcy złotych tytułem zakupu udziałów. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 27 stycznia 2010 roku. Spółka będzie pełnić funkcję spółki celowej przeznaczonej do budowy i ewentualnej eksploatacji pierwszej elektrowni jądrowej. Udziały objęte przez PGE S.A. zostaną zaoferowane podmiotowi, który wybrany zostanie jako partner do budowy i eksploatacji pierwszej elektrowni jądrowej.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu na dzień 1 stycznia 2009 roku wchodził:

- pan Tomasz Zadroga – Prezes Zarządu,
- pan Adam Cichocki – Wiceprezes Zarządu,
- pan Henryk Majchrzak – Wiceprezes Zarządu,
- pan Piotr Szymanek – Wiceprezes Zarządu,
- pan Wojciech Topolnicki – Wiceprezes Zarządu,
- pan Marek Trawiński – Wiceprezes Zarządu.

Od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2009 roku w składzie Zarządu miały miejsce następujące zmiany:

- z dniem 27 lutego 2009 roku pan Adam Cichocki został odwołany ze składu Zarządu,
- z dniem 27 lutego 2009 roku pan Henryk Majchrzak został odwołany ze składu Zarządu,
- z dniem 3 sierpnia 2009 roku pan Marek Szostek został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

W skład Zarządu na dzień bilansowy oraz na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wchodził:

- pan Tomasz Zadroga – Prezes Zarządu,
- pan Marek Szostek – Wiceprezes Zarządu,
- pan Piotr Szymanek – Wiceprezes Zarządu,
- pan Wojciech Topolnicki – Wiceprezes Zarządu,
- pan Marek Trawiński – Wiceprezes Zarządu.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone oraz podpisane przez Zarząd jednostki dominującej dnia 15 marca 2010 roku.

5. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Kwestia przekształceń prawnych w obrębie Grupy PGE w ramach „Programu Konsolidacja” została opisana w notce nr 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

6. Waluta prezentacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w polskich złotych („PLN”), a wszystkie wartości liczbowe podano w tysiącach złotych, o ile nie zaznaczono inaczej.

7. Oświadczenie o zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

8. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie zasady rachunkowości”), poza spółkami zależnymi od PGE Electra S.A., których siedziby znajdują się na terenie Niemiec i Republiki Czeskiej. Spółki zależne od PGE Electra S.A. prowadzą swoje księgi rachunkowe odpowiednio zgodnie z niemieckim lub czeskim prawem sprawozdawczym. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Ze względu na obowiązki sprawozdawcze wynikające z upublicznienia akcji jednostki dominującej PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A., Zarząd Spółki podjął decyzję o wdrożeniu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonych przez Unię Europejską („UE”). Pierwszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PGE zawierającym bezwarunkowe stwierdzenie o zgodności z MSSF było skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku.

9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione poniżej lub w odpowiednich notach objaśniających.

Okresy amortyzacji rzeczowego majątku trwałego

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Kapitalizowane remonty generalne są amortyzowane w okresie pozostałym do przewidywanego rozpoczęcia kolejnego remontu generalnego. Okresy ekonomicznego użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku obrotowego.

Wartość odzyskiwalna rzeczowego majątku trwałego

Rynek energii elektrycznej, który jest podstawowym obszarem działalności spółek Grupy PGE, znajduje się obecnie w fazie istotnych przekształceń. Zmiany te mogą mieć istotny wpływ na ocenę wartości odzyskiwalnej majątku produkcyjnego poszczególnych jednostek. W razie zidentyfikowania przesłanek spełniających zapisy MSR 36 *Utrata wartości aktywów* Grupa dokonuje szacunków wartości odzyskiwalnej swoich rzeczowych aktywów trwałych.

Dokonywana przez Grupę analiza utraty wartości ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne opiera się na szeregu istotnych założeń, których część jest poza kontrolą Grupy. Istotne zmiany tych założeń wpłyną na wyniki testów na utratę wartości i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji finansowej oraz wyników finansowych Grupy.

Wycena rezerw na świadczenia emerytalne

Rezerwy na świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe, taryfę energetyczną, dodatkowe odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”) dla byłych pracowników spółek Grupy, świadczenia medyczne, deputaty węglowe) zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych.

Rezerwy na rekultywację wyrobisk pokopalnianych

Na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze kopalnie węgla brunatnego wchodzące w skład Grupy są zobowiązane do przeprowadzenia rekultywacji wyrobisk końcowych po zakończeniu eksploatacji. Odpowiednia rezerwa tworzona jest w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta i wielkości wydobycia. Stopa dyskonta przyjęta do oszacowania bieżącej wartości kosztów rekultywacji jest przyjmowana na tym samym poziomie jak w przypadku rezerw na świadczenia pracownicze.

Rezerwy na niedobór praw do emisji dwutlenku węgla

Rezerwę na zobowiązania związane z deficytem praw do emisji CO₂ jednostki Grupy tworzą w okresie, dla którego stwierdzą, że prawa przydzielone w ramach Krajowego Planu Rozdziału Upnień nie wystarczą na pokrycie obowiązków ustawowych związanych z ich umorzeniem. Spółki dokonują rozliczenia praw do emisji w całym okresie rozliczeniowym tworząc rezerwę na koniec danego okresu sprawozdawczego.

Pozostałe rezerwy i zobowiązania warunkowe

Stosując się do zapisów MSR 37 w zakresie rozpoznawania i wyceny rezerw oraz zobowiązań warunkowych Grupa dokonuje oceny prawdopodobieństwa potencjalnych zobowiązań. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia jest prawdopodobne Grupa ujmuje rezerwę w odpowiedniej wysokości. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia w ocenie Grupy jest możliwe lecz nie jest prawdopodobne ujmowane jest zobowiązanie warunkowe.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień bilansowy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Klasyfikacja instrumentów finansowych

Stosując się do wytycznych MSR 39 w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi, posiadających ustalony termin płatności lub dające się ustalić terminy wymagalności dokonuje się klasyfikacji takich aktywów do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności. Dokonując takiego osądu, ocenia się intencję i możliwość utrzymania takich inwestycji do terminu wymagalności.

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym zakłady energetyczne wchodzące w skład Grupy dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na każdy dzień bilansowy, za okres nie objęty odczytem.

Rekompensaty z tytułu rozwiązania umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (tzw. KDT)

Producenci energii elektrycznej, którzy przystąpili do programu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż mocy i energii elektrycznej są uprawnieni do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych. Rekompensaty są wypłacane w formie zaliczek rocznych płatnych w kwartalnych ratach oraz korygowane w okresach rocznych. Na koniec okresu korygowania zostanie określona ostateczna kwota kosztów osieroconych. W związku z powyższym wytwórcy energii wchodzący w skład Grupy szacują i ujmują przychód za dany okres z tytułu otrzymanych rekompensat KDT w wysokości, w której zostanie ostatecznie dla danego okresu zatwierdzona, tj. po uwzględnieniu przewidywanej na datę sporządzenia sprawozdania finansowego korekty rocznej oraz korekty końcowej. Szczegółowe kwestie związane z oszacowaniem wyżej wymienionych przychodów została opisana w notce 46.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dokonywane przez Grupę szacunki rekompensat w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej oraz rozpoznanych w związku z nimi przychodów i należności oparte zostały o właściwe według Grupy interpretacje zapisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (DZ. U. z 2007 roku nr 130, poz. 905) („Ustawa KDT”) oraz o szereg istotnych założeń, w tym również będących poza kontrolą Grupy.

Ewentualne skutki niekorzystnego dla Grupy Kapitałowej PGE rozstrzygnięcia sporu, o którym mowa w notce 46.1, z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki w obszarze interpretacji zapisów Ustawy o KDT oraz zmiany przyjętych założeń, w tym będących skutkiem planowanych połączeń podmiotów Grupy Kapitałowej PGE, mogą istotnie wpłynąć na wyniki szacunków i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyników finansowych Grupy Kapitałowej PGE. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wynik sporu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki nie jest możliwy do przewidzenia.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień bilansowy jednostki wchodzące w skład Grupy oceniają czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

10. Zmiana szacunków

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym miały miejsce następujące istotne zmiany szacunków, wpływające na wartości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

- Zmiana założeń przyjętych podczas szacowania rezerw aktuarialnych. Wpływ zmiany szacunków na wysokość rezerw oraz rachunek zysków i strat został przedstawiony w nocie nr 31 oraz w nocie nr 36 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zmieniła sposób wyliczenia rezerwy na brakujące limity do emisji gazów cieplarnianych. Zmiana polegała głównie na uwzględnieniu w szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na dzień bilansowy możliwości pokrycia części niedoboru certyfikatami CER (Certified Emission Reductions). Zmiana szacunków nie miała istotnego wpływu na wielkości wykazywane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.
- Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty nie są pewne. W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zmieniła szacunki odnośnie zasadności lub wysokości niektórych rezerw. Zmiany szacunków zostały przedstawione w nocie nr 36 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała szacunki dotyczące przychodów z tytułu środków na pokrycie kosztów osieroconych. Aktualizacja dotyczyła głównie ujęcia rzeczywistego wykonania za okres zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku. Szczegółowe wyjaśnienie kwestii związanych z rekompensatami z tytułu rozwiązania umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej zostało przedstawione w nocie nr 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zaktualizowała szacunki dotyczące wartości odzyskiwalnej niektórych rzeczowych aktywów trwałych. Wpływ zmiany szacunków został przedstawiony w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- W ciągu okresu sprawozdawczego jednostka dominująca zmieniła szacunki dotyczące okresu wykupu posiadanych obligacji spółki Autostrada Wielkopolska S.A. Zdaniem Spółki, z uwagi na założone warunki oprocentowania obligacji po dniu 30 listopada 2018 roku, należy racjonalnie spodziewać się, iż obligacje zostaną wykupione przez Emitenta w najkrótszym możliwym terminie. W związku z powyższym Spółka zmieniła wyliczenie przyjętej do wyceny obligacji efektywnej stopy procentowej. Przyjęcie nowej (niższej) efektywnej stopy procentowej wpłynęło na zmniejszenie wartości bilansowej posiadanych papierów wartościowych. Gdyby jednostka dominująca przyjęła obecne zasady do wyceny posiadanych obligacji w poprzednich okresach, wartość obligacji na koniec 31 grudnia 2008 roku byłaby niższa o około 50 milionów złotych.

11. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje są przyjęte przez Unię Europejską ale nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2009 roku:

- KIMSF 12 Umowy koncesyjne – dla okresów rozpoczynających się 1 kwietnia 2009 roku;
- zmiany do MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku;
- zaktualizowany MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku;
- Zaktualizowany MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku;
- zmiany do MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku;
- KIMSF 16 Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym – dla okresów rozpoczynających się po 1 lipca 2009 roku;
- KIMSF 17 Przekazanie aktywów niegotówkowych właścicielom – dla okresów rozpoczynających 1 listopada 2009 roku;
- KIMSF 18 Przekazanie aktywów przez klientów – dla okresów rozpoczynających 1 listopada 2009 roku;
- KIMSF 15 Umowy dotyczące budowy nieruchomości – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2010 roku;
- zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy – dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2010 roku;
- Zmiany do MSR 32 Instrumenty finansowe: Prezentacja – dla okresów rozpoczynających się 1 lutego 2010 roku.

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje nie zostały przyjęte przez Unię Europejską i nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2009 roku:

- zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2009 (15 zmian do 12 standardów) – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku lub 1 stycznia 2010 roku;
- zmiany do MSSF 1 Dodatkowe wyjątki dla stosujących MSSF po raz pierwszy – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2010 roku;
- zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji – Transakcje płatności w formie akcji w ramach grupy rozliczane w środkach pieniężnych – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2010 roku;
- zmiany do MSSF 1 Ograniczenie stosowania ujawnień danych porównawczych zgodnie z MSSF 7 dla stosujących MSSF po raz pierwszy – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku;
- KIMSF 19 Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych – dla okresów rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku;
- zaktualizowany MSR 24 Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku;
- zmiany do KIMSF 14 Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku;
- MSSF 9 Instrumenty finansowe – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku.

Wpływ nowych regulacji na przyszłe skonsolidowane sprawozdania Grupy Kapitałowej

Celem wprowadzenia KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* było ujednolicenie stosowanej praktyki rachunkowej w sytuacji otrzymywania od klientów aktywów trwałych lub środków pieniężnych na ich wytworzenie. W sytuacji spółek Grupy PGE nowa interpretacja będzie mieć potencjalnie duże znaczenie dla spółek dystrybucyjnych w kwestii ujmowania tzw. opłat przyłączeniowych lub gotowych przyłączy. Obecne zasady rachunkowości stosowane przez Grupę regulują powyższe zagadnienie w sposób analogiczny do ujmowania dotacji rządowych według MSR 20, czyli wartość otrzymanych aktywów ujmowana jest drugostronnie jako odroczonego przychód a następnie ujmowana w rachunku zysków i strat w czasie odpowiadającym okresowi ekonomicznej użyteczności odpowiedniego rzeczowego aktywa trwałego. Zgodnie z obecnym stanem analiz Grupa przewiduje, iż począwszy od 1 stycznia 2010 roku opłaty przyłączeniowe pobierane przez spółki dystrybucyjne będą ujmowane bezpośrednio w przychodach. Grupa szacuje, iż gdyby zastosowano KIMSF 18 w 2009 roku, przychody Grupy za ten okres byłyby wyższe o kwotę około 90 milionów złotych.

Jednostka dominująca jest spółką zależną od Skarbu Państwa i zgodnie z obecnie obowiązującym MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość transakcji z innymi spółkami zależnymi od Skarbu Państwa. Zaktualizowany MSR 24 pozwala w szczególności (przy spełnieniu opisanych warunków) na znaczne ograniczenie uznawania innych spółek zależnych od Skarbu Państwa za podmioty powiązane. W przypadku gdyby Grupa spełniła warunki ujęte w zaktualizowanym MSR 24 informacje ujawniane przez Grupę na temat podmiotów powiązanych ulegną ograniczeniu.

Nowy standard MSSF 9 dokonuje fundamentalnych zmian w klasyfikacji, prezentacji i wycenie instrumentów finansowych. Zmiany te potencjalnie będą miały istotny wpływ na przyszłe skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie są zatwierdzone jeszcze wszystkie części MSSF 9 i nie jest znany ich wpływ na przyszłe skonsolidowane sprawozdania Grupy PGE.

Zaktualizowany standard MSR 17 *Leasing* (nie zatwierdzony przez UE) zmienia między innymi zapisy dotyczące leasingu gruntów. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zmienionego standardu MSR 17 na przyszłe skonsolidowane sprawozdania Grupy PGE.

Poza kwestiami przedstawionymi powyżej Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie nowych standardów lub interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

12. Istotne zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę zostały przedstawione poniżej.

12.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz dane finansowe jej jednostek zależnych. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

Wszystkie podmioty, które weszły do Grupy Kapitałowej PGE w wyniku reorganizacji przeprowadzonej w roku 2007, jak szerzej opisano w notce 28, zarówno przed reorganizacją jak i po reorganizacji znajdowały się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa. MSSF 3 Połączenie jednostek gospodarczych wyłącza ze swojego zakresu połączenia jednostek gospodarczych, które podlegają wspólnej kontroli zarówno przed, jak i po przeprowadzeniu transakcji. Połączenie jednostek gospodarczych z udziałem jednostek będących pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w którym wszystkie łączące się podmioty lub jednostki gospodarcze są w ostatecznym rozrachunku kontrolowane przez ten sam podmiot lub podmioty, zarówno przed połączeniem, jak i po nim, a tak sprawowana kontrola nie ma charakteru przejściowego. W takich przypadkach jednostka powinna zastosować MSR 8 Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i błędy, paragraf 10-12 i odpowiednio wybrać politykę rachunkowości między innymi odwołując się do standardów wydanych przez innych regulatorów, którzy przy stanowieniu standardów posługują się zbliżonymi ramami konceptualnymi RMSR.

Mając na uwadze, że zarówno standardy jak i Założenia Koncepcyjne RMSR nie zawierają wymogów bądź wskazówek dotyczących transakcji pod wspólną kontrolą PGE Polska Grupa Energetyczna wybrała politykę rachunkowości, w której takie transakcje są rozliczane metodą „łączenia udziałów”. Łączenie metodą łączenia udziałów polega na sumowaniu poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wyłączeniu podlega kapitał podstawowy jednostek, udziały w których zostały wniesione do PGE Polskiej Grupy Energetycznej, a odpowiednie pozycje kapitału własnego Grupy korygowane są o różnicę pomiędzy sumą aktywów i zobowiązań. Wyłączeniu podlegają również wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, w tym straty chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, do której wchodzi spółki pozostające pod wspólną kontrolą, sporządzone na koniec okresu sprawozdawczego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, zawiera dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy, określone w taki sposób, jakby połączenie miało miejsce na początek poprzedniego roku obrotowego.

12.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, współzależnymi ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą wyceny posiadanych przez jednostkę dominującą udziałów metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i jednostki dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w bilansie według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rachunek zysków i strat odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, jednostka dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to zasadne, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

12.3. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, gdzie Grupa sprawuje współkontrolę są ujmowane metodą praw własności. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto wspólnego przedsięwzięcia dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

Ocena inwestycji w spółki współzależne pod kątem utraty wartości ma miejsce, kiedy istnieją przesłanki wskazujące na to, że nastąpiła utrata wartości lub odpis z tytułu utraty wartości dokonany w latach poprzednich już nie jest wymagany.

12.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy:

- Pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku z którego korzysta jednostka), oraz
- Pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w rachunku zysków i strat lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, ujmowane w wartości aktywów.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny.

Różnice kursowe wynikające z przeliczenia aktywów i pasywów spółek zagranicznych są ujmowane w kapitale własnym.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2009 roku	31 grudnia 2008 roku
USD	2,8503	2,9618
EURO	4,1082	4,1724

12.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to aktywa:

- Utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych oraz
- Którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- W stosunku, do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątkowym,
- Cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Istotne składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przed dniem przejścia na MSSF tj. 1 stycznia 2006 roku są wyceniane w wartości godziwej na ten dzień (koszt zakładany). Różnica między wartością godziwą a dotychczasową wartością bilansową zostaje odniesiona na zyski zatrzymane. Rzeczowe aktywa trwałe oraz środki trwałe w budowie nabyte po dniu przejścia na stosowanie MSSF wyceniane są według ceny nabycia lub w koszcie wytworzenia.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla środków trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Kapitalizowanie kosztów nabycia bądź wytworzenia kończy się w momencie dostosowania składnia aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych lub dzień przejścia na MSSF w przypadku istniejących środków trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych, jeśli ich wartość jest istotna, oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Jednostka ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich wartość początkowa jest istotna, a okres użytkowania wynosi powyżej 1 roku. Pozostałe części zamienne oraz wyposażenie związane z serwisem wykazuje się jako zapasy i ujmuje w rachunku zysków i strat w momencie ich wykorzystania, za wyjątkiem kosztów wymiany części w ramach remontu kapitalnego danego składnika aktywów trwałych. Przyjęty poziom istotności podlega weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego roku bilansowego.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja środków trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Remonty kapitalne i przeglądy okresowe stanowiące komponent składnika rzeczowych aktywów trwałych amortyzuje się przez okres od miesiąca następującego po zakończeniu remontu/przeglądu do miesiąca rozpoczęcia następnego remontu/przeglądu.

Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący – ujmowane w pozycji rzeczowych aktywów trwałych – amortyzuje się przez pozostały okres użytkowania środka trwałego, którego dotyczą (tj. od dnia zakupu danej części do dnia zakończenia użytkowania środka trwałego).

Dla poszczególnych grup środków trwałych przyjęto okresy użytkowania w następujących przedziałach:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	17	20 – 40
Maszyny i urządzenia techniczne	11	5 – 15
Środki transportu	6	5 – 7
Inne środki trwałe	4	3 – 10

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna środków trwałych podlegają weryfikacji co najmniej na koniec każdego roku finansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest w roku, w którym dokonano weryfikacji oraz w okresach następnych.

Jeżeli przy sporządzaniu sprawozdania finansowego zaistniały okoliczności wskazujące na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może być wątpliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli występują przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywa, a jego wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tego aktywa bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do którego przynależy dany środek trwały, jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej poprzez odpowiedni odpis aktualizujący.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Koszt udostępnienia złóż węgla brunatnego do eksploatacji

Na dzień przejścia na MSSF służby techniczne PGE KWB Bełchatów S.A. dokonały uaktualnienia wyceny wkopu udostępniającego złoża węgla brunatnego w Bełchatowie sporządzonej przez rzeczoznawców na dzień 1 stycznia 1995 roku, poprzez skorygowanie tej wyceny współczynnikiem cen produkcji budowlano-montażowej. W przypadku PGE KWB Turów S.A., ze względu na odmienne warunki geologiczne i bardzo płytkie zaleganie pokładów węgla brunatnego koszty udostępnienia złoża były nieistotne i dlatego nie podlegały wycenie.

Koszt udostępnienia złóż węgla do eksploatacji jest amortyzowany metodą naturalną za pomocą stosunku ilości wydobytego w danym roku węgla do całości węgla planowanego do wydobycia w okresie eksploatacji kopalni. Koszt udostępniania złoża w okresie prowadzenia eksploatacji jest ujmowany jako koszt bieżącego okresu.

12.6. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa prezentuje nieruchomości jako inwestycyjne w przypadku, gdy traktuje je jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje je w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie uzyskuje obie te korzyści, przy czym nieruchomość taka nie jest:

- wykorzystywana przy produkcji, dostawach towarów, świadczeniu usług lub czynnościach administracyjnych, ani też
- przeznaczona na sprzedaż w ramach zwykłej działalności jednostki.

W przypadku nieruchomości wykorzystywanych jednocześnie na potrzeby własne oraz w celu uzyskania korzyści ekonomicznych, jednostka klasyfikuje odrębnie część wykorzystywaną na własne potrzeby i część inwestycyjną, jeśli części te mogą oddzielnie zostać sprzedane lub stanowić przedmiot leasingu. Jeśli nie występuje taka możliwość, cała nieruchomość jest traktowana jako nieruchomość inwestycyjna wyłącznie wtedy, gdy część wykorzystywana na własne potrzeby stanowi nieistotną część tej nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne w momencie początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia uwzględniających koszty przeprowadzonej transakcji. Jeżeli nieruchomość inwestycyjna została zakupiona, to na cenę nabycia składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną oraz podatek od zakupu nieruchomości. Nieruchomości inwestycyjne wytworzone we własnym zakresie do dnia zakończenia budowy ujmowane są jako rzeczowe aktywa trwałe w budowie.

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela, zawarcie umowy leasingu operacyjnego lub zakończenie budowy/wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej.

Przeniesienia pomiędzy nieruchomościami inwestycyjnymi, nieruchomościami zajmowanymi przez właściciela i zapasami nie powodują zmiany wartości bilansowej nieruchomości przeniesionej oraz nie powodują zmiany ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tej nieruchomości dla celów wyceny i ujawniania informacji.

12.7. Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej, takie jak:

- nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Spółki, w szczególności:
 - autorskie lub pokrewne prawa majątkowe, koncesje, licencje (w tym dotyczące programów komputerowych),
 - prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, programy komputerowe,
 - know-how, tzn. wartość stanowiącą równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej,
- koszty prac rozwojowych,

- wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie.

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia w przypadku prac rozwojowych. Cena nabycia składnika wartości niematerialnych obejmuje:

- cenę zakupu uwzględniającą cła importowe, podatki zawarte w cenie nie podlegające odliczeniu, pomniejszone o wszelkie udzielone upusty i rabaty oraz
- nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w szczególności koszty z tytułu świadczeń pracowniczych, opłaty za usługi eksperckie oraz koszty testów sprawdzających prawidłowe działanie składnika.

Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia, czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu lub wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników, nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktyw to będzie generowało przepływy pieniężne dla jednostki.

Wartość podlegająca amortyzacji składnika wartości niematerialnych z określonym okresem użyteczności jest pomniejszona o wartość rezydualną tego składnika. Grupa przyjęła zasadę, że wartość rezydualna wartości niematerialnych jest równa zero z wyjątkiem sytuacji, gdy:

- Jednostka posiada ważną umowę ze stroną niepowiązaną na zbycie tych praw po ustalonym okresie użytkowania – wówczas wartość rezydualna jest równa wartości określonej w umowie zbycia tych praw;
- Istnieje aktywny rynek na tego typu prawa i wartość może być racjonalnie ustalona i jest wysoce prawdopodobne, że rynek ten będzie istniał po okresie użytkowania tego aktywa.

Wartość podlegająca amortyzacji jest amortyzowana w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ekonomicznej użyteczności danego składnika wartości niematerialnych. Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku bilansowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Okresy amortyzacji wartości niematerialnych wynoszą:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane okresy amortyzacji w latach
Patenty i licencje	3	3 -5
Koszty zakończonych prac rozwojowych	1	3 -5
Inne	2	3 -5

12.8. Koszty prac badawczych i rozwojowych

Za wyjątkiem kosztów prac rozwojowych wszystkie wartości niematerialne wytworzone przez Grupę nie podlegają aktywowaniu i ujmowane są w rachunku zysków i strat okresu, w którym dotyczące ich koszty zostały poniesione. Wartość niematerialną powstałą w wyniku prac rozwojowych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,
- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Do prac rozwojowych zalicza się:

- projektowanie, wykonanie i testowanie prototypów i modeli doświadczalnych (przed ich wdrożeniem do produkcji seryjnej lub użytkowania),
- projektowanie narzędzi, przyrządów do obróbki, form i matryc z wykorzystaniem nowej technologii,
- projektowanie, wykonanie i funkcjonowanie linii próbnej, której wielkość nie umożliwia prowadzenia ekonomicznie uzasadnionej produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz
- projektowanie, wykonanie i testowanie wybranych rozwiązań w zakresie nowych i udoskonalonych materiałów, urządzeń, produktów, procesów, systemów i usług.

Koszty prac rozwojowych są sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni ww. kryteria dotyczące ujmowania pozycji. Koszty te obejmują wszystkie nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez Zarząd. Do takich kosztów bezpośrednich zaliczane są:

- nakłady na materiały i usługi wykorzystywane lub zużyte przy wytwarzaniu składnika wartości niematerialnych,
- koszty z tytułu świadczeń pracowniczych wynikające bezpośrednio z wytworzenia tego składnika,
- opłaty za rejestrację tytułu prawnego oraz
- amortyzacja patentów i licencji, które są wykorzystywane przy wytwarzaniu tego składnika.

Do kosztu wytworzenia składnika wartości niematerialnych przez jednostkę we własnym zakresie nie zalicza się:

- kosztów sprzedaży, administracji oraz innych kosztów ogólnozakładowych, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do przystosowania składnika aktywów do użytkowania,
- wyraźnie zidentyfikowanych braków wydajności oraz początkowych strat operacyjnych poniesionych przed osiągnięciem planowanej wydajności oraz
- nakładów na szkolenia przygotowujące pracowników do obsługiwanego danego składnika aktywów.

12.9. Koszty finansowania zewnętrznego

W przypadku kosztów finansowania zewnętrznego koszty pożyczek i kredytów, w tym różnice kursowe powstałe w wyniku zaciągnięcia pożyczek i kredytów w walucie obcej, zaciągniętych na potrzeby finansowania zakupów wartości niematerialnych lub w celu finansowania prac rozwojowych są kapitalizowane zgodnie z MSR 23 w wartości rzeczowych aktywów trwałych i składników wartości niematerialnych, których dotyczą. W przypadku różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej jednostka kapitalizuje je do wysokości, w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

12.10. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności (HTM),
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (FVP),
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży (AFS).

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- Jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie, lub
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń,
- Został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Każde aktywo finansowe, do którego odnosi się MSR 39, może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do wyniku finansowego za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona.

Instrumenty te są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela FVP są rozpoznawane w wyniku finansowym.

Pożyczki i należności

Pożyczki udzielone i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Jeżeli wpływ zmiany wartości pieniądza

w czasie jest istotny, pożyczki udzielone i należności wyceniane są w wartości zdyskontowanej. Pożyczki i należności ujmowane są według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu AFS powinny być rozpoznane w wyniku finansowym w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności jest ustalone.

Jeśli spadek wartości godziwej aktywów portfela AFS został rozpoznany w innych całkowitych dochodach i istnieją obiektywne dowody na utratę wartości, skumulowany spadek wartości odniesiony uprzednio w innych całkowitych dochodach jest przeniesiony do wyniku finansowego, nawet jeśli aktywa finansowe nie zostało usunięte ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Kwota skumulowanej straty przeniesionej z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku zysku i strat powinna równać się różnicy pomiędzy wartością nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o jakiegokolwiek odpisy z tytułu utraty wartości odniesione uprzednio wyniku finansowego. W przypadku inwestycji w instrumenty kapitałowe sklasyfikowane jako AFS odpisy z tytułu utraty wartości nie są odwracane przez wynik finansowy. W przypadku instrumentów dłużnych, jeśli w kolejnych okresach, wartość godziwa tych instrumentów w portfelu AFS wzrosła i wzrost ten nastąpił w okresie po dokonaniu odpisu z tytułu utraty wartości, odpis ten jest odwracany poprzez wynik finansowy.

12.11. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w wyniku finansowym. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

12.12. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (łącznego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą, niebędącą instrumentem pochodnym. Składnik ten powoduje, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

Grupa dokonuje analizy zawieranych i obowiązujących umów w celu identyfikacji wbudowanych instrumentów pochodnych.

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli są spełnione warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone do rachunku zysków i strat.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

„Wyodrębniony” wbudowany instrument pochodny jest ujmowany w bilansie w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej są ujmowane w wyniku finansowym.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

12.13. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- zabezpieczenie inwestycji netto w jednostce zagranicznej.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

12.14. Zabezpieczenia wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej Grupy to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i/ lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej są odnoszone do wyniku finansowego.

W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej pozycji ujmowanych według zamortyzowanego kosztu, korekta do wartości bilansowej jest amortyzowana do rachunku zysków i strat przez pozostały okres do upływu terminu wymagalności instrumentu.

Jeśli nie ujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się w rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmuje się w wyniku finansowym.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę efektywnej stopy procentowej, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w wyniku finansowym. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

12.15. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na wynik finansowy. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, a nieefektywną część ujmuje się w wyniku finansowym..

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte bezpośrednio w kapitale własnym przenosi się do wyniku finansowego i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na wynik finansowy.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, przenoszone są do wyniku finansowego w tym samym okresie lub okresach, w których nabyty składnik aktywów niefinansowych lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na wynik finansowy.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygasł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były początkowo ujęte w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Grupa przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas ujęty w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone na wynik finansowy za bieżący okres.

12.16. Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmuje się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego związane z efektywną częścią zabezpieczenia ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym natomiast zyski lub straty związane z nieefektywną częścią zabezpieczenia – ujmuje się w wyniku finansowym. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, skumulowaną kwotę zysków lub strat ujętą wcześniej bezpośrednio w kapitale własnym, przenosi się do wyniku finansowego.

12.17. Zapasy

Do zapasów zalicza się:

- aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub
- mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób:

Przychód składników zapasów wyceniany jest w następujący sposób:

- Materiały i towary – w cenie nabycia.
- Wyroby gotowe oraz półprodukty i produkcja w toku – w koszcie wytworzenia obejmującym: koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnioną część pośrednich kosztów produkcji.

Rozchód składników zapasów wyceniany jest według następujących zasad:

- Materiały i towary – według metody średniej ważonej, w przypadku materiałów z grupy reprezentacji i reklamy, materiałów biurowych jednostki mogą odpisać ich wartość zakupu bezpośrednio w koszty zużycia materiałów w momencie zakupu.

Stosowane do wyceny na dzień bilansowy ceny nabycia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania. Przez wartość netto możliwą do uzyskania rozumie się różnicę między szacowaną ceną sprzedaży stosowaną w toku zwykłej działalności gospodarczej, a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

W wartości zapasów Grupa ujmuje także wartość zakupionych, w celach dalszej odsprzedaży, praw do emisji gazów cieplarnianych oraz ekwiwalentów tych praw. Aktywa te są ujmowane w koszcie nabycia, przy uwzględnieniu ewentualnej utraty wartości na dzień bilansowy. Rozchód praw do emisji gazów cieplarnianych jest ewidencjonowany metodą szczegółowej identyfikacji.

12.18. Należności handlowe

Należności wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne jednostkom Grupy na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość.

Na dzień bilansowy jednostka ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

12.19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności łatwo wymienialnymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

12.20. Pozostałe aktywa i rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Grupa ujmuje aktywa jako rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Jednostki na koniec okresu sprawozdawczego dokonują weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

Zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów jest leasingiem operacyjnym w rozumieniu MSR 17 leasing. Wartość zakupionego prawa wieczystego użytkowania gruntów jest prezentowana w pozycji pozostałych aktywów i ujmowana w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania danego prawa, lecz nie dłużej niż planowany czas wykorzystania danego prawa.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie w drodze decyzji administracyjnej nie jest ujmowane w bilansie.

Do pozostałych aktywów zaliczane są również należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych.

12.21. Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał zakładowy w sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym jednostki dominującej. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną.

12.22. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na spółkach Grupy ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

W szczególności przewiduje się następujące tytuły tworzenia rezerw:

Rezerwa na ekwiwalent węglowy, opiekę medyczną, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Wartość zobowiązania na rzecz byłych pracowników jest szacowana na podstawie warunków zawartych w Zakładowych Układach Zbiorowych obowiązujących w Spółkach lub innych przepisów prawnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników Spółki w okresie zatrudnienia. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych w kwotach odpowiadających nabywaniu przyszłych praw przez obecnych pracowników.

Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego

Na mocy zmienionego w 2005 r. Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy (PUZP) obowiązek wypłaty świadczeń dla byłych pracowników przemysłu energetycznego, wynikających z tzw. „taryfy energetycznej”, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się dani emeryci i renciści. W związku z powyższym od grudnia 2005 roku obowiązane Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej tworzą odpowiednią rezerwę.

Koszt utworzenia rezerwy dotyczącej uprawnionych emerytów w dniu wejścia w życie protokołu dodatkowego do PUZP obciążył w całości wynik roku 2005. Koszt przeszłego zatrudnienia, dotyczący pracowników spółek a przyszłych emerytów jest ujmowany metodą liniową przez średni okres pozostający do przejścia tych pracowników na emeryturę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuariusza. Koszt tworzenia rezerwy obciąża koszty operacyjne.

Odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Rezerwa na koszty rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, w tym rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk końcowych oraz rekultywacja składowisk popiołów

Kopalnie należące do Grupy tworzą rezerwy na koszty rekultywacji terenu po zakończeniu jego eksploatacji. Wysokość rezerwy ustala się w oparciu o przewidywany koszt przeprowadzenia prac rekultywacyjnych i zagospodarowania wyrobisk końcowych. W przypadku wyrobisk kopalnianych rezerwę tworzy się w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta, wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku obciąża koszty operacyjne, natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty lub przychody finansowe.

W przypadku rekultywacji składowisk popiołów (odpadów poprodukcyjnych z produkcji energii elektrycznej) koszt tworzenia rezerwy ujmowany jest w kosztach operacyjnych proporcjonalnie do stopnia zapelnienia składowiska a dyskonto jest rozliczane w ciężar kosztów finansowych.

12.23. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do jednostki.

Jednostka ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeśli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, jednostka ujmuje je jako koszt.

Jednostka wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli jednostka nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Jednostki rozpoznają koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Wysokość kosztu ocenia się na podstawie wartości godziwej i dokonuje się wyceny na dzień przyznania instrumentów. Z uwagi na fakt, że wartości godziwej świadczeń pracowników nie da się zwykle bezpośrednio ocenić, należy wyliczyć wartość godziwą przyznanych instrumentów kapitałowych. Jeśli wynagrodzenie w akcjach jest obwarowane warunkami rynkowymi, w szacunku wartości godziwej przyznanych praw na dzień ich przyznania należy uwzględnić prawdopodobieństwo wystąpienia warunków rynkowych. Warunki dotyczące osiągniętych wyników i świadczonych usług nie oparte na warunkach rynkowych nie są uwzględniane w wartości godziwej ustalonej na dzień przyznania opcji. Początkowy koszt ocenia się na podstawie przewidywanej liczby akcji, do których beneficjenci ostatecznie nabędą prawa uwzględniając prawdopodobieństwo wystąpienia warunków innych niż rynkowe. Następnie koryguje się go w okresie nabywania praw do akcji, jeżeli faktyczne wyniki są inne od przewidywanych.

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych stanowią zobowiązania jednostki, a nie kapitał własny. Do czasu, gdy zobowiązanie zostanie uregulowane, jednostka na każdy dzień sprawozdawczy, jak i na dzień rozliczenia, wycenia zobowiązanie do wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w rachunku zysków i strat

12.24. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze mogą dokonać podziału wypracowanego przez Spółkę zysku na cele pracownicze, wśród których można przykładowo wymienić: powiększenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nagrody z zysku dla pracowników. Takie wypłaty są ujmowane w statutowych sprawozdaniach finansowych, podobnie jak wypłata dywidendy, poprzez zmianę w stanie kapitału własnego. W sprawozdaniach sporządzonych według MSSF podział wypracowanego zysku na powiększenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub nagrody z zysku dla pracowników klasyfikowane są jako koszty operacyjne roku, za który dokonano podziału zysku.

12.25. Zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Grupy, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ z Grupy środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Zobowiązania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty. W przypadku, gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, zobowiązania długoterminowe prezentuje się wysokości wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Zobowiązanie zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, jeżeli:

- oczekuje się, że zostanie ono uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego Grupy,
- jest w posiadaniu przede wszystkim z przeznaczeniem do obrotu;
- jest ono wymagalne w ciągu dwunastu miesięcy od dnia bilansowego; lub
- jednostka nie posiada bezwarunkowego prawa do odroczenia daty wymagalności zobowiązania przez okres co najmniej dwunastu miesięcy od dnia bilansowego.

Zobowiązania, które nie spełniają tych kryteriów, zalicza się do zobowiązań długoterminowych.

Jeżeli Grupa oczekuje i ma możliwość refinansowania lub prolongaty zobowiązania na okres co najmniej dwunastu miesięcy po dniu bilansowym w ramach istniejącej umowy kredytowej, zobowiązanie to jest klasyfikowane jako długoterminowe, nawet jeśli byłoby ono wymagalne w terminie krótszym. Jednakże w przypadku, gdy możliwość refinansowania lub prolongaty zobowiązania nie zależy od uznania Spółki (gdyż na przykład nie istnieje porozumienie o refinansowaniu), to nie można uznać, że istnieje możliwość refinansowania, a zobowiązanie takie jest zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych.

Niektóre zobowiązania krótkoterminowe, takie jak zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz niektóre rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu kosztów wynagrodzeń i innych kosztów operacyjnych, wchodzą w skład kapitału obrotowego wykorzystywanego w normalnym cyklu działalności operacyjnej jednostki. Takie pozycje związane z działalnością operacyjną zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, nawet jeśli są wymagalne w terminie dłuższym niż dwanaście miesięcy od dnia bilansowego.

12.26. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Grupa kompensuje zobowiązania z tytułu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i Funduszu Poprawy Efektywności oraz aktywa tych funduszy. Takie rozwiązanie odzwierciedla związek pomiędzy Funduszami a jednostką, w których to jednostka występuje w roli powiernika. Oznacza to, że jednostka ma tytuł prawny do aktywów Funduszy, jednak beneficjentem są Fundusze oraz ich członkowie.

12.27. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów

Rozliczenia międzyokresowe bierne są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom. Mimo, iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw. Grupa tworzy bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów:

- na wartość praw majątkowych pochodzenia energii, dotyczących sprzedaży zrealizowanej w okresie sprawozdawczym lub w okresach poprzednich, w części nieumorzonej do dnia bilansowego.
- których powstanie jest pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa,
- które wynikają z przeszłych zdarzeń oraz spowodują wykorzystanie już posiadanych albo przyszłych aktywów jednostki,
- dla których jest możliwy wiarygodny szacunek kwoty.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- Równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych.
- Otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz prac rozwojowych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo pożyczek i kredytów oraz dotacji na zakup środka trwałego oraz dofinansowania prac rozwojowych.
- Przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych od tych środków trwałych.
- Zyski z finansowego leasingu zwrotnego rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych. Odpisy z tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne przez okres trwania leasingu. Jeżeli po okresie trwania leasingu wykupienie przedmiotu leasingu jest wysoce prawdopodobne a okres trwania umowy leasingu jest znacząco różny od planowanego okresu ekonomicznego użytkowania danego środka, odpisy przychodów dokonywane są równoległe do odpisów amortyzacyjnych od tych środków trwałych.

12.28. Prawa do emisji

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona tylko wówczas, gdy rzeczywista emisja oraz plany produkcji pokazują niedobór uprawnień do emisji w całym okresie rozliczeniowym. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy, w szczególności z uwzględnieniem zakupionych przez jednostkę uprawnień przeznaczonych na pokrycie obowiązku oraz możliwego pokrycia niedoboru certyfikatami CER (Certified Emission Reductions).

Grupa rozlicza niedobór uprawnień do emisji na podstawie alokacji uprawnień w całym okresie rozliczeniowym, zgodnie z zakładanymi na ten okres planami produkcji i emisji.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

12.29. Leasing

Umowę najmu, dzierżawy lub inną umowę o podobnym charakterze, na mocy, której następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów, klasyfikuje się jako leasing finansowy. Przedmiot leasingu finansowego ujmuje się w aktywach z dniem rozpoczęcia leasingu według niższej z dwóch kwot: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Wszelkie początkowe koszty bezpośrednio leasingobiorcy zwiększają kwotę wykazywaną jako składnik aktywów. Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu, w oparciu o treść ekonomiczną umowy. Opłaty leasingowe dzieli się na kwotę pomniejszającą saldo zobowiązania i kwotę kosztów finansowych w taki sposób, aby utrzymywać stałą stopę dyskontową w stosunku do nieuregulowanej części zobowiązania. Koszty finansowe ujmuje się w kosztach finansowych w rachunku zysków i strat przez okres leasingu.

Leasing, przy którym znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy (finansującego), stanowi leasing operacyjny. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako koszty metodą liniową przez okres leasingu chyba, że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez użytkownika.

12.30. Podatki

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, oraz zmianę stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczony nie rozliczaną z kapitałem własnym.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków, gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy albo składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- dodatnich różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których możliwe jest kontrolowanie terminu odwracania się różnic przejściowych i prawdopodobne jest, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem:

- przypadków, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- ujemnych różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których aktywa z tytułu odroczonego podatku ujemne są tylko w takim zakresie, w jakim prawdopodobne jest, że różnice przejściowe ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości oraz dostępny będzie dochód do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień bilansowy. Spółka obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na dzień bilansowy.

12.31. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów zalicza się:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną do odbiorców hurtowych i detalicznych, ciepło, węgiel, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectwa wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji, uprawnienia do emisji, usługi dystrybucyjne i przesyłowe oraz pozostałe usługi działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty.

Przychody ze sprzedaży usług

Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowych w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny. W zależności od rodzaju transakcji stopień zaawansowania realizacji usługi można ustalić w oparciu o następujące metody:

- pomiary wykonanych prac;
- procentowe ujęcie wykonanych prac na dany dzień w stosunku do całości prac, które mają być wykonane lub
- stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do całkowitych szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia. Do kosztów poniesionych na dany dzień zalicza się jedynie te koszty, które dotyczą usług wykonanych do tego dnia. Jedynie koszty dotyczące usług już wykonanych lub usług, które mają być wykonane, zalicza się do całkowitych szacowanych kosztów transakcji.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które jednostka spodziewa się odzyskać.

Przychody z tytułu rekompensat KDT

Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) spółki Grupy kapitałowej PGE otrzymują rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczek kwartalnych. Po upływie każdego roku dokonywana jest korekta roczna, zaś po całym okresie, na który zawarta została umowa KDT, korekta końcowa.

Spółki jako przychód okresu ujmują otrzymane w formie zaliczek środki pieniężne, skorygowane odpowiednio o korektę roczną oraz odpowiednią część planowanej korekty końcowej. Alokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w cenach stałych, w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania, z uwzględnieniem korekty końcowej. Do dyskonta przyjęta została średnioterminowa stopa wolna od ryzyka.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej na POEE

Spółka zależna w Grupie Kapitałowej, Elbis Sp. z o.o., prowadzi działalność handlu energią na internetowej Platformie Obrotu Energią Elektryczną („POEE”). Platforma umożliwia przeprowadzanie za pośrednictwem Internetu transakcji zakupu i sprzedaży energii elektrycznej, praw majątkowych oraz uprawnień do emisji CO₂.

Z uwagi na fakt, iż wymiana na POEE dokonywana jest głównie automatycznie a Grupa ponosi ograniczone ryzyko transakcyjne i kredytowe związane z prowadzoną działalnością, przychody i koszty związane ze sprzedanymi i zakupionymi na POEE produktami nie są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. W skonsolidowanych przychodach i kosztach Grupy Kapitałowej ujmowane jest tylko wynagrodzenie z tytułu przeprowadzenia transakcji na POEE.

12.32. Koszty**Koszt własny sprzedaży**

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej i materiałów według cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz należności,

- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w rachunku zysków i strat).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

12.33. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszt własny sprzedaży,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

12.34. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych oraz udziałów w jednostkach nieobjętych konsolidacją,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i pasywów na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych w walucie obcej zakwalifikowanych do portfela AFS),
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności. Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

12.35. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

12.36. Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metoda pośrednią.

12.37. Zastosowanie zaktualizowanego MSR 1

W dniu 1 stycznia 2009 roku wszedł w życie zaktualizowany MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych. Stosownie do wprowadzonych regulacji Grupa zmieniła nazewnictwo głównych pozycji prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz prezentuje pozycje przychodów i kosztów ujętych w danym okresie w pojedynczym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

12.38. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w wyniku zmiany zasad sprawozdawczych Grupa dokonała przekształcenia odpowiednich pozycji porównywalnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku.

Prezentacja przychodów i kosztów

W ramach procedur konsolidacyjnych Grupa nie dokonywała eliminacji transakcji z niektórymi spółkami zależnymi w Grupie Kapitałowej, które zostały uznane za nieistotne z punktu widzenia rzetelności i prawidłowości skonsolidowanego sprawozdania finansowego traktowanego jako całość. Z uwagi na fakt, iż obroty z tymi spółkami uległy zwiększeniu, przygotowując niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jednostka dominująca zaktualizowała zasady konsolidacji dokonując odpowiednich eliminacji. Ponadto w ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zmieniła prezentację niektórych przychodów i kosztów operacyjnych. W związku z powyższym Grupa przekształciła dane prezentowane w porównywalnym skonsolidowanym rachunku zysków i strat jak przedstawiono w poniższej tabeli:

	Rok zakończony 31 grudnia 2008 (dane zatwierdzone)	Zmiana zasad prezentacji przychodów i kosztów	Rok zakończony 31 grudnia 2008 (dane przekształcone)
Działalność operacyjna			
<i>Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy</i>	19.738.891	(1.463.436)	18.275.455
<i>Podatek akcyzowy</i>	(1.093.457)	1.995	(1.091.462)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	18.645.434	(1.461.441)	17.183.993
Przychody ze sprzedaży usług	608.897	274.464	883.361
Przychody z wynajmu	21.108	(2.074)	19.034
Przychody z tytułu rekompensat KDT	1.322.318	-	1.322.318
Przychody ze sprzedaży	20.597.757	(1.189.051)	19.408.706
Koszt własny sprzedaży	(15.552.433)	1.360.451	(14.191.982)
Zysk brutto ze sprzedaży	5.045.324	171.400	5.216.724
Pozostałe przychody operacyjne	747.124	5.444	752.568
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(909.844)	(229.777)	(1.139.621)
Koszty ogólnego zarządu	(987.537)	51.787	(935.750)
Pozostałe koszty operacyjne	(632.772)	1.146	(631.626)
Przychody finansowe	505.120	-	505.120
Koszty finansowe	(836.441)	-	(836.441)
Udział w zysku jednostek stowarzyszonych	238.561	-	238.561
Zysk brutto	3.169.535	-	3.169.535

Dla celów porównywalności Grupa przekształciła również dane prezentowane w notach nr 13, 14 oraz 16 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

13. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący oraz porównywalny okres sprawozdawczy. Podział sprawozdawczości Grupy oparty jest na segmentach branżowych:

- Wydobycie i Wytwarzanie obejmuje poszukiwanie i wydobycie węgla brunatnego oraz produkcję energii w elektrowniach oraz elektrociepłowniach należących do Grupy;
- Obrót Hurtowy, obejmujący sprzedaż i zakup energii elektrycznej na rynku hurtowym, obrót uprawnieniami do emisji oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia oraz zakup i dostawy paliw;
- Sprzedaż Detaliczna, obejmująca sprzedaż energii elektrycznej oraz świadczenie usług odbiorcom końcowym;
- Dystrybucja, obejmująca zarządzanie lokalnymi sieciami dystrybucyjnymi oraz przesyłanie przez nie energii elektrycznej;
- Energetyka Odnawialna obejmująca wytwarzanie przez Grupę energii elektrycznej w elektrowniach szczytowo-pompowych oraz ze źródeł odnawialnych.

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych produktów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki.

Grupa zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – na warunkach rynkowych.

Dodatkowo Grupa prezentuje obszary geograficzne swojej działalności, które nie stanowią segmentów operacyjnych.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)*

Informacje dotyczące segmentów branżowych

Okres zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku	Działalność kontynuowana						Eliminacje międzysegmentowe	Działalność ogółem
	Segment: Wydobycie paliw i wytwarzanie energii ze źródeł konwencjonalnych	Segment: Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych	Segment: Dystrybucja energii elektrycznej i ciepła	Segment: Sprzedaż hurtowa energii i pozostałych produktów rynku energetycznego	Segment: Sprzedaż detaliczna energii i pozostałych produktów rynku energetycznego	Działalność pozostała		
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	3.090.844	423.332	365.284	5.488.306	11.421.824	833.760	-	21.623.350
Sprzedaż między segmentami	10.298.008	123.824	4.303.441	7.234.681	920.885	1.005.775	(23.886.614)	-
Przychody segmentu ogółem	13.388.852	547.156	4.668.725	12.722.987	12.342.709	1.839.535	(23.886.614)	21.623.350
Wynik								
Zysk (strata) segmentu	4.026.302	77.603	263.244	439.397	397.681	135.478	5.024	5.344.729
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami (kosztami) finansowymi								5.344.729
Przychody (koszty) finansowe netto								(208.352)
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych								242.157
Zysk (strata) przed opodatkowaniem								5.378.534
Podatek dochodowy								(1.041.311)
Zysk (strata) netto za rok obrotowy								4.337.223
Aktywa i zobowiązania								
Aktywa segmentu	24.938.010	1.636.100	13.396.376	823.247	1.497.681	1.039.535	-	43.330.949
Udziały w jednostce stowarzyszonej	9.564					1.345.235	-	1.354.799
Aktywa nieprzypisane								9.762.050
Aktywa ogółem								54.447.798
Zobowiązania segmentu	4.597.364	100.371	2.220.270	702.048	953.443	265.107		8.838.603
Zobowiązania nieprzypisane								6.759.443
Zobowiązania łącznie								15.598.046
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	2.484.302	91.557	993.119	13.123	6.901	136.603		3.725.605
Amortyzacja i odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	1.510.696	125.807	831.943	22.749	28.651	123.175		2.643.021
Pozostałe koszty niepieniężne	452.733	1.968	34.216	55.722	21.047	(24.521)		541.165

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)**

Okres zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku (porównywalny)	Działalność kontynuowana						Działalność pozostała	Eliminacje międzysegmentowe	Działalność ogółem
	Segment: Wydobycie paliw i wytworzenie energii ze źródeł konwencjonalnych	Segment: Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych	Segment: Dystrybucja energii elektrycznej i ciepła	Segment: Sprzedaż hurtowa energii i pozostałych produktów rynku energetycznego	Segment: Sprzedaż detaliczna energii i pozostałych produktów rynku energetycznego				
Przychody									
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2.363.228	447.092	310.057	5.492.746	9.851.115	944.468	-		19.408.706
Sprzedaż między segmentami	7.983.221	110.732	4.446.214	5.264.274	841.306	872.971	(19.518.718)		-
Przychody segmentu ogółem	10.346.449	557.824	4.756.271	10.757.020	10.692.421	1.817.439	(19.518.718)		19.408.706
Wynik									
Zysk (strata) segmentu	2.650.083	135.713	229.872	74.546	76.733	96.158	(810)		3.262.295
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami (kosztami) finansowymi									3.262.295
Przychody (koszty) finansowe netto									(331.321)
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych									238.561
Zysk (strata) przed opodatkowaniem									3.169.535
Podatek dochodowy									(499.288)
Zysk (strata) netto za rok obrotowy									2.670.247
Aktywa i zobowiązania									
Aktywa segmentu	23.440.036	1.743.627	13.266.051	804.141	1.188.456	988.194	-		41.430.505
Udziały w jednostce stowarzyszonej	9.745					1.469.321	-		1.479.066
Aktywa nieprzypisane									4.282.690
Aktywa ogółem									47.192.261
Zobowiązania segmentu	4.484.129	120.779	2.116.635	448.902	839.520	245.036			8.255.001
Zobowiązania nieprzypisane									8.761.682
Zobowiązania łącznie									17.016.683
Pozostałe informacje dotyczące segmentu									
Nakłady inwestycyjne	3.114.131	138.697	970.327	12.338	5.896	151.293			4.392.682
Amortyzacja i odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	1.497.708	96.446	819.862	51.284	6.421	120.041			2.591.762
Pozostałe koszty niepieniężne	217.686	2.970	225.422	294.634	251.390	(8.929)			983.173

Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku.

Przychody	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Przychody z działalności kontynuowanej	21.444.170	159.890	19.290	21.623.350
Przychody z działalności zaniechanej	-	-	-	-
Przychody ogółem	21.444.170	159.890	19.290	21.623.350
Sprzedaż między obszarami	23.886.614	-	-	23.886.614
Przychody obszaru	45.330.784	159.890	19.290	45.509.964
Pozostałe informacje dotyczące obszaru	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Aktywa obszaru	43.330.949	-	-	43.330.949
Aktywa nieprzypisane	9.762.050	-	-	9.762.050
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	1.354.799	-	-	1.354.799
Aktywa ogółem	54.447.798	-	-	54.447.798

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku (dane przekształcone).

Przychody	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Przychody z działalności kontynuowanej	19.157.272	188.973	62.461	19.408.706
Przychody z działalności zaniechanej	-	-	-	-
Przychody ogółem	19.157.272	188.973	62.461	19.408.706
Sprzedaż między obszarami	19.518.718	-	-	19.518.718
Przychody obszaru	38.675.990	188.973	62.461	38.927.424
Pozostałe informacje dotyczące obszaru	Rynek krajowy	Kraje Unii Europejskiej	Pozostałe kraje	Razem
Aktywa obszaru	41.430.505	-	-	41.430.505
Aktywa nieprzypisane	4.282.690	-	-	4.282.690
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	1.479.066	-	-	1.479.066
Aktywa ogółem	47.192.261	-	-	47.192.261

14. Przychody i koszty

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008 (dane przekształcone)
14.1. Przychody z działalności operacyjnej		
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	19.760.013	18.275.455
Podatek akcyzowy	(568.496)	(1.091.462)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	19.191.517	17.183.993
Przychody ze sprzedaży usług	879.533	883.361
Przychody z wynajmu	19.953	19.034
Przychody z tytułu rekompensat KDT	1.532.347	1.322.318
Przychody ze sprzedaży	21.623.350	19.408.706

Znaczne zmniejszenie podatku akcyzowego wynika ze zmiany ustawy o podatku akcyzowym. Do marca 2009 roku płatnikiem podatku akcyzowego byli wytwórcy energii elektrycznej a według zmienionej ustawy płatnikiem są podmioty dostarczające energię elektryczną odbiorcom finalnym.

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008 (dane przekształcone)
14.2. Pozostałe przychody operacyjne		
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych	20.140	13.112
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	32.281	20.084
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	52.364	4.507
Rozwiązanie rezerw bilansowych	71.311	24.847
Otrzymane kary, grzywny, odszkodowania	47.583	89.438
Dotacje	9.506	6.588
Zwrot podatków	5.700	3.758
Zwrot kosztów postępowania sądowego	2.442	1.807
Umorzone zobowiązania	1.279	61
Środki otrzymane nieodpłatnie	2.122	1.562
Przychody refakturowane	236	14
Zmiana wyceny rezerwy rekultywacyjnej	131.392	565.330
Pozostałe	46.212	21.460
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	422.568	752.568
14.3. Pozostałe koszty operacyjne		
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	84.971	24.590
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	7.044	5.256
Strata ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	9.415	33.726
Utworzenie rezerw bilansowych	438.872	365.421
Udzielone darowizny	5.272	7.795
Odszkodowania	5.213	8.639
Koszty postępowania spornego	6.531	4.145
Likwidacja szkód/ usuwanie awarii	33.098	63.152
Likwidacja środków trwałych	53.330	31.212
Umorzenie należności	9.419	3.493
Koszty działalności socjalnej	7.114	8.005
Wynagrodzenie z tytułu umowy przejęcia długu	-	10.515
Różnica pomiędzy wartością bilansową a godziwą dywidendy rzeczowej	-	21.861
Pozostałe	31.253	43.816
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	691.532	631.626

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
14.4. Przychody finansowe		
Przychody finansowe z tytułu instrumentów finansowych	344.384	459.695
Dywidendy	12.497	3.213
Odsetki	163.046	216.563
Aktualizacja wartości/ rozwiązanie odpisów aktualizujących	33.088	65.419
Zysk ze zbycia inwestycji	65.299	23.157
Różnice kursowe	70.454	151.343
Pozostałe przychody finansowe	27.881	45.425
Korekta dyskonta	4.742	-
Odsetki od należności budżetowych	12.699	2.632
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	884	363
Różnica pomiędzy wartością bilansową a godziwą dywidendy rzeczowej	-	35.830
Pozostałe	9.556	6.600
Przychody finansowe ogółem	372.265	505.120
14.5. Koszty finansowe		
Koszty finansowe z tytułu instrumentów finansowych	391.749	638.371
Odsetki	285.136	318.871
Aktualizacja wartości	32.090	50.530
Odpis aktualizujący	15.301	15.701
Strata ze zbycia inwestycji	350	462
Różnice kursowe	58.872	252.807
Pozostałe koszty finansowe	188.868	198.070
Koszty odsetkowe (efekt zwijania dyskonta)	155.106	155.681
Odsetki od zobowiązań budżetowych	5.759	2.686
Koszty transakcji SWAP	-	5.887
Pozostałe	28.003	33.816
Koszty finansowe ogółem	580.617	836.441

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008 <i>(dane przekształcone)</i>
14.6. Koszty w układzie rodzajowym		
Amortyzacja	2.638.676	2.584.223
Zużycie materiałów i energii	3.689.128	3.157.849
Usługi obce	2.692.425	3.713.297
Podatki i opłaty	1.688.109	1.425.187
Koszty świadczeń pracowniczych	3.865.505	3.795.696
Pozostałe koszty rodzajowe	385.419	204.764
Koszty według rodzaju, razem	14.959.262	14.881.016
Zmiana stanu produktów	(85.664)	908.033
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(938.935)	(1.172.167)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	13.934.663	14.616.882
Koszty sprzedaży	(1.368.079)	(1.139.621)
Koszty ogólnego zarządu	(914.109)	(935.750)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	2.074.994	1.650.471
Koszt własny sprzedaży	13.727.469	14.191.982

15. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące w rachunku zysków i strat

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	2.554.949	2.507.609
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	2.503.424	2.469.680
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	7.244	(2.883)
Amortyzacja wartości niematerialnych	43.257	37.620
Pozostałe	1.024	3.192
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	17.589	10.114
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	14.631	8.678
Amortyzacja wartości niematerialnych	2.958	1.436
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	60.163	62.148
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	52.039	54.420
Amortyzacja wartości niematerialnych	7.826	7.497
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	32	231
Pozostałe	266	-
Pozycje ujęte w zmianie stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	3.345	2.787
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na potrzeby własne jednostki	2.630	1.565

16. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008 <i>dane przekształcone</i>
Wynagrodzenia	2.848.806	2.702.581
Koszty ubezpieczeń społecznych	500.117	519.985
Koszty świadczeń emerytalnych	14.634	46.164
Nagrody jubileuszowe, deputaty	60.620	124.449
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	39.408	121.074
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	401.920	281.443
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	3.865.505	3.795.696
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	3.008.658	2.821.795
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	236.158	370.865
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	567.505	569.957
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	120.331	92.831
Zmiana stanu produktów	(67.147)	(59.752)

17. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia podatkowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2009 roku oraz dnia 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Skonsolidowane Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	726.934	523.214
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	716.916	537.612
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	10.018	(14.398)
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	314.377	(23.926)
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	314.377	(23.926)
<i>Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów</i>	1.041.311	499.288
Inne całkowite dochody		
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	(9.685)	7.106
Podatek od niezrealizowanego zysku/(straty) z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	(9.685)	7.106
<i>Korzyść podatkowa /(obciążenie podatkowe) wykazane w innych całkowitych dochodach (kapitale własnym)</i>	(9.685)	7.106

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za lata zakończone dnia 31 grudnia 2009 roku oraz dnia 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Zysk brutto przed opodatkowaniem	5.378.534	3.169.535
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	1.021.921	602.212
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	10.018	(14.398)
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	94.526	147.463
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania	(87.788)	(223.954)
Pozostałe	2.634	(12.035)
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 19,4% [2008: 15,8%]	1.041.311	499.288
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	1.041.311	499.288

Znacznie niższa efektywna stawka podatkowa w okresie porównywalnym wynika głównie z rozwiązania w 2008 roku większej wartości rezerw i odpisów aktualizujących nie stanowiących kosztów uzyskania przychodu, w tym w szczególności zmiany wyceny rezerwy rekultywacyjnej (przedstawionej w nacie 14.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Elementy rezerwy z tytułu podatku odroczonego	Skonsolidowany bilans	
	Na dzień 31 grudnia 2009	Na dzień 31 grudnia 2008
Ulgi inwestycyjne 1996-2000	922	923
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych	1.556.111	1.345.075
Naliczone odsetki od lokat, udzielonych pożyczek, obligacji i należności	27.371	31.646
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością pozostałych aktywów finansowych	9.334	16.534
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych	36.055	35.896
Przychody okresu niezrealizowane podatkowo	46.762	41.716
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	21.660	23.475
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	351.219	212.465
Pozostałe	62.884	68.289
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	2.112.318	1.776.019

Elementy aktywa z tytułu podatku odroczonego	Skonsolidowany bilans	
	Na dzień 31 grudnia 2009	Na dzień 31 grudnia 2008
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych	117.928	104.189
Koszty okresu niezrealizowane podatkowo	15.347	11.073
Rezerwy na świadczenia pracownicze	370.903	350.037
Rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych i rekultywacji składowisk popiołów	159.966	177.017
Naliczenie premii dla pracowników	19.369	23.893
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych	40.728	36.238
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych	14.630	23.091
Różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	23.261	19.036
Wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	29.861	74.344
Straty podatkowe	15.349	34.851
Nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	180.099	173.934
Rezerwa na zakup praw do emisji CO ₂	82.835	74.345
Pozostałe rezerwy bilansowe	96.728	55.365
Pozostałe	129.769	118.818
Aktywa brutto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.296.773	1.276.231
Odpis aktualizujący wartość aktywów	130.648	141.713
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.166.125	1.134.518
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek grupy kapitałowej podatek odroczonej Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	412.353	447.647
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	(1.358.546)	(1.089.148)

Przedstawione w powyższej tabeli odpisy aktualizujące aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą głównie rezerw na rekultywację w kopalniach węgla brunatnego.

18. Działalność zaniechana

W ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku jednostka dominująca oraz spółki zależne nie zaniechały żadnych istotnych obszarów swojej działalności.

Kwestia ewentualnego zbywania części aktywów pozaenergetycznych w wyniku realizacji Programu „Non-core” została opisana w notce 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów. Fundusz nie posiada rzeczowych aktywów trwałych. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie stanowią aktywów Grupy.

Aktywa przypisane do zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Grupie Kapitałowej wynosiły na dzień 31 grudnia 2009 roku 191.105 tysięcy złotych a na dzień 31 grudnia 2008 roku 185 590 tysięcy złotych.

20. Zysk przypadający na jedną akcję

Zasadniczo zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Natomiast zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję.

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Zysk netto z działalności kontynuowanej	4.337.223	2.670.247
Zysk na działalności zaniechanej	-	-
Zysk netto, przypisany:	4.337.223	2.670.247
- akcjonariuszom jednostki dominującej	3.370.712	1.920.171
- akcjonariuszom mniejszościowym	966.511	750.076
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy Spółki, zastosowany do obliczenia zysku na jedną akcję	3.370.712	1.920.171
Liczba akcji zwykłych na początek okresu sprawozdawczego	1.470.576.500	14.705.765
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu sprawozdawczego	1.730.090.000	1.470.576.500
Średnioważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia zysku na jedną akcję	1.513.947.249	1.470.576.500

W dniu 12 września 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy dokonało zamiany dotychczasowej liczby akcji w drodze podziału ich wartości nominalnej w stosunku 1:100 w ten sposób, iż dotychczasową wartość nominalną każdej akcji w wysokości 1 000 złotych ustalono kwotę 10 złotych dla każdej akcji. Ponieważ powyższy podział akcji nie miał wpływu na wysokość i strukturę kapitału zakładowego, lecz jedynie na liczbę akcji, Spółka przedstawiła wielkość zysku na akcję za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku przyjmując liczbę akcji po podziale ich wartości nominalnej.

Jak opisano w nocie nr 35.1 w dniu 3 września 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowego akcjonariusza. Zgodnie z MSR 33.21 akcje zwykłe wyemitowane w zamian za środki pieniężne włącza się do wyliczenia zysku na akcję od momentu, gdy środki pieniężne stają się należne. W związku z powyższym dla obliczenia średnioważonej liczby wyemitowanych akcji Spółka ujęła nowe akcje począwszy od listopada 2009 roku.

21. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
<i>Dywidendy gotówkowe z akcji zwykłych</i>		
Dywidenda z zysków zatrzymanych	527.829	300.000
Dywidenda z pozostałych kapitałów rezerwowych	414.017	-
Wpłata z zysku jednostki dominującej	198.142	99.570
Dywidendy gotówkowe z akcji zwykłych łącznie	1.139.988	399.570
<i>Dywidendy rzeczowe</i>		
Dywidenda z pozostałych kapitałów rezerwowych	-	248.300
Dywidendy rzeczowe łącznie	-	248.300
Dywidendy łącznie	1.139.988	647.870
Dywidendy gotówkowe na akcję (w złotych)	0,78*	0,27**

* Jak opisano w nocie nr 35.1 we wrześniu 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. podjęło uchwałę o podniesieniu kapitału podstawowego. Podniesienie kapitału zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 30 listopada 2009 roku. W celu wyliczenia wartości dywidendy gotówkowej na jedną akcję przyjęto liczbę akcji z okresu uchwalenia dywidendy, czyli przed podniesieniem kapitału.

** We wrześniu 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. podjęło uchwałę o podziale wartości nominalnej dotychczasowych akcji bez zmiany wysokości kapitału zakładowego. W związku z powyższym, wskaźnik dywidendy na akcję za cały okres zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku obliczono przyjmując liczbę akcji po podziale ich wartości nominalnej.

Do debiutu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. podlegała regulacjom dotyczącym wpłaty z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, która wynosi 15% od wyniku brutto Spółki wykazywanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym i pomniejszonego o bieżący podatek dochodowy od osób prawnych. Zgodnie z MSSF wpłata z zysku jest traktowana jako dywidenda wypłacana akcjonariuszowi i prezentowana w zestawieniu zmian w kapitale własnym. Od grudnia 2009 roku Spółka przestała być płatnikiem wpłaty z zysku.

Dywidenda w roku 2008

W dniu 21 maja 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki uchwaliło rozwiązanie kapitału rezerwowego w wysokości 100.900 tysięcy złotych celem wypłaty dywidendy. Jednocześnie podjęto uchwałę, iż dywidenda zostanie wypłacona w postaci rzeczowej, w formie przeniesienia na Skarb Państwa wszystkich akcji spółek: PSE-Centrum S.A., PSE-Wschód S.A., PSE-Zachód S.A., PSE-Południe S.A. oraz PSE-Północ S.A. Różnica pomiędzy wartością bilansową przekazanych aktywów netto a ich wartością godziwą została ujęta w pozycji przychodów finansowych.

W dniu 30 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę o rozwiązaniu kapitału rezerwowego w wysokości 147.400 tysięcy złotych celem wypłaty dywidendy. Dywidenda została wypłacona w postaci rzeczowej, w formie prawa własności do linii energetycznych, których bilansowa wartość na ten dzień wynosiła 169.261 tysięcy złotych.

Dywidenda w roku 2009

W dniu 30 czerwca 2009 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy przeznaczyło z zysku roku 2008 kwotę 509.185 tysięcy złotych na wypłatę dywidendy. Ponadto na wypłatę dywidendy przeznaczono niepodzielony wynik z lat ubiegłych w kwocie 18.644 tysięcy złotych oraz kapitały rezerwowe w kwocie 414.017 tysięcy złotych. Dywidenda określona uchwałami Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 30 czerwca 2009 roku została wypłacona w dniu 31 sierpnia 2009 roku.

Ograniczenia w wypłacie dywidendy zostały opisane w nocie 35.5 dodatkowych informacji do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

22. Rzeczowe aktywa trwałe

31 grudnia 2009 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia	180.927	20.391.399	22.654.337	292.774	429.653	4.030.688	47.979.778
Zakup bezpośredni	194	22.301	33.673	499	51.178	3.553.821	3.661.666
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	11.743	894.942	1.472.250	37.211	26.491	(2.442.637)	-
Zbycie	(1.119)	(11.473)	(30.658)	(5.110)	(35.252)	(261)	(83.873)
Przemieszczenia między grupami	(3.583)	909	1.443	4	1.227	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	(113)	12.010	394	-	(11)	-	12.280
Likwidacja	(146)	(73.794)	(149.409)	(886)	(3.510)	(3.733)	(231.478)
Pozostałe zmiany wartości	4.016	(3.661)	15.834	(383)	25.843	62.527	104.176
Bilans zamknięcia	191.919	21.232.633	23.997.864	324.109	495.619	5.200.405	51.442.549
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia	10.768	3.592.017	6.190.632	109.217	247.154	18.421	10.168.209
Amortyzacja za okres	3.214	960.951	1.535.242	31.233	45.466	-	2.576.106
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	1.762	6.209	32	-	3.094	11.097
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	(32.997)	(18.003)	-	-	(940)	(51.940)
Zbycie	(122)	(7.099)	(20.323)	(3.155)	(7.127)	-	(37.826)
Przemieszczenia między grupami	(879)	233	193	294	159	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	(3)	-	(102)	-	(9)	-	(114)
Likwidacja	-	(44.884)	(123.750)	(687)	(2.591)	-	(171.912)
Pozostałe zmiany wartości	3.020	4.678	(23.107)	(357)	25.261	(6.230)	3.265
Bilans zamknięcia	15.998	4.474.661	7.546.991	136.577	308.313	14.345	12.496.885
Wartość netto na początek okresu	170.159	16.799.382	16.463.705	183.557	182.499	4.012.267	37.811.569
Wartość netto na koniec okresu	175.921	16.757.972	16.450.873	187.532	187.306	5.186.060	38.945.664

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)

31 grudnia 2008 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia	175.605	19.683.349	21.082.555	258.380	436.041	2.725.414	44.361.344
Zakup bezpośredni	26	36.491	58.027	2.416	71.336	4.161.334	4.329.630
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	14.689	1.027.363	1.854.283	38.653	21.181	(2.956.169)	-
Zbycie	(1.163)	(304.052)	(38.076)	(5.157)	(79.604)	(154)	(428.206)
Przemieszczenia między grupami	-	34.606	(34.878)	(68)	340	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	(812)	10.504	179	(75)	(4)	-	9.792
Likwidacja	(5)	(64.878)	(269.279)	(1.517)	(4.204)	(2.546)	(342.429)
Pozostałe zmiany wartości	(7.413)	(31.984)	1.526	142	(15.433)	102.809	49.647
Bilans zamknięcia	180.927	20.391.399	22.654.337	292.774	429.653	4.030.688	47.979.778
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia	11.590	2.673.911	5.072.952	80.892	233.041	6.352	8.078.738
Amortyzacja za okres	2.937	1.013.307	1.446.107	32.049	43.261	-	2.537.661
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	420	156	-	(77)	1.822	2.321
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	(226)	(2.361)	(1.950)	-	(102)	(2.490)	(7.129)
Zbycie	(269)	(103.865)	(28.022)	(2.491)	(16.334)	-	(150.981)
Przemieszczenia między grupami	-	34.746	(34.852)	(63)	169	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	(220)	(8)	(46)	(24)	(3)	-	(301)
Likwidacja	-	(27.750)	(240.014)	(1.134)	(3.103)	-	(272.001)
Pozostałe zmiany wartości	(3.044)	3.617	(23.699)	(12)	(9.698)	12.737	(20.099)
Bilans zamknięcia	10.768	3.592.017	6.190.632	109.217	247.154	18.421	10.168.209
Wartość netto na początek okresu	164.015	17.009.438	16.009.603	177.488	203.000	2.719.062	36.282.606
Wartość netto na koniec okresu	170.159	16.799.382	16.463.705	183.557	182.499	4.012.267	37.811.569

W ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku spółki Grupy Kapitałowej ujęły w wartości środków trwałych oraz środków trwałych w budowie koszty finansowania zewnętrznego w wysokości 72.401 tysięcy złotych (105.049 tysięcy złotych w ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku).

Wartość odzyskiwalna rzeczowych aktywów trwałych spółek wytwórczych

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych spółek wytwórczych na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosi około 23 miliardów złotych i stanowi około 42% stanu skonsolidowanych aktywów Grupy Kapitałowej PGE.

W okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku nastąpiły istotne zmiany w otoczeniu rynkowym spółek wytwórczych działających w Polsce. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę zapisy MSR 36 *Utrata wartości aktywów*, Grupa Kapitałowa PGE przeprowadziła testy na utratę wartości w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”), obejmujących aktywa trwałe o charakterze wytwórczym, poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwanej na dzień 31 grudnia 2009 roku. Z uwagi na brak porównywalnych transakcji na polskim rynku wartość odzyskiwana aktywów została ustalona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na lata 2010 - 2020.

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej testowanych CGU to:

- Uznanie za jeden CGU odpowiednio (i) PGE Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. oraz PGE Elektrowni Bełchatów S.A. oraz (ii) PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A. oraz PGE Elektrownia Turów S.A. z uwagi na powiązanie technologiczne i ekonomiczne pomiędzy tymi spółkami;
- Przyjęta ścieżka cen energii elektrycznej na lata 2010-2020, uwzględniająca m.in. wpływ rozliczeń w systemie pokrywania kosztów osieroconych według Ustawy o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (patrz nota 46) oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji CO₂.
- Limity emisji na lata 2008-2012 dla poszczególnych CGU zgodnie z Krajowym Planem Rozdziału Uprawnień II. Na lata 2013 – 2020 założono proporcjonalną redukcję limitów emisji w stosunku do przydziału średniorocznego z roku 2012, od 70% w roku 2013 do 0% w roku 2020 i w latach kolejnych.
- Utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.
- Przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu w okresie projekcji przedziale 7,8% - 12,4%.
- Otrzymanie przez uprawnionych wytwórców rekompensat z tytułu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych.

Przeprowadzone analizy wrażliwości wskazują, iż najbardziej istotnym czynnikiem wpływającym na szacunek wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne są prognozowane hurtowe ceny energii elektrycznej oraz przyjęte stopy dyskontowe.

W wyniku przeprowadzonych testów na dzień 31 grudnia 2009 wartość dochodowa testowanych rzeczowych aktywów trwałych okazała się wyższa od ich wartości bilansowej, w związku z czym nie wystąpiła konieczność dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości. W wyniku wykonanych testów Grupa odwróciła odpis z tytułu utraty wartości w PGE Elektrociepłowni Kielce S.A. w wysokości około 48 milionów złotych.

Szacunek wartości rzeczowych aktywów trwałych spółek dystrybucyjnych

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych ośmiu spółek dystrybucyjnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej na dzień bilansowy wynosi około 13 miliardów złotych i stanowi około 24% sumy skonsolidowanych aktywów. Ich wartość odzyskiwalna zależy głównie od taryfy przyznanej przez Urząd Regulacji Energetyki („URE”). Przychód regulowany (taryfowy) przedsiębiorstw ustalany

corocznie w projekcji finansowej zapewnia pokrycie uzasadnionych kosztów: operacyjnych, amortyzacji, podatków, zakupu energii na pokrycie różnicy bilansowej, kosztów przeniesionych oraz osiągnięcie zwrotu z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną na uzasadnionym poziomie. Natomiast poziom zwrotu z zaangażowanego kapitału jak i amortyzacja uzależnione są od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów.

Obecnie rynek energii elektrycznej w Polsce znajduje się w fazie znacznych przekształceń. Przedsiębiorstwa dystrybucyjne, w tym spółki z Grupy PGE, prowadziły intensywne prace z Urzędem Regulacji Energetyki nad kwestią uznania wartości przeszacowanej aktywów jako podstawy dla określenia zwrotu z kapitału w taryfie. W roku 2009 zakończyły się prace zespołu powołanego przez Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej („PTPiREE”) z udziałem przedstawicieli Prezesa URE, którego zadaniem było wypracowanie propozycji ujednolicenia zasad wyceny wartości majątku sieciowego dla potrzeb kalkulacji taryf dystrybucyjnych oraz określenie tzw. ścieżki dojścia do pełnego zwrotu z zaangażowanego kapitału w oparciu o wypracowane założenia.

W wyniku wyżej opisanych prac została określona Wartość Regulacyjna Aktywów spółek dystrybucyjnych wchodzących w skład Grupy PGE. W kilku przypadkach wartość ta jest niższa od wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych odpowiednich spółek. Tym niemniej przeprowadzone testy na utratę wartości wskazały, iż na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie istnieje konieczność aktualizacji wartości bilansowej odpowiednich rzeczowych aktywów trwałych.

23. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży obejmują głównie Ośrodek Wczasowo-Wypoczynkowy w Niedzicy zaklasyfikowany do sprzedaży przez jednostkę zależną - PGE Kopalnię Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. oraz część infrastruktury telekomunikacyjnej spółki EXATEL S.A.

	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Aktywa		
Wartości niematerialne	-	-
Rzeczowe aktywa trwałe	5.712	3.458
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	5.712	3.458
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	-
Aktywa/ Zobowiązania netto zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	5.712	3.458

Kwestia ewentualnego zbywania części aktywów pozaenergetycznych w wyniku realizacji Programu „Non-core” została opisana w nocie 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

24. Leasing

24.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 31 grudnia 2008 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Przyszłe zobowiązania na dzień	
	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
W okresie do 1 roku	569	484
W okresie od 1 do 5 lat	225	673
Powyżej 5 lat	-	-
Opłaty leasingowe ogółem	794	1.157

Dodatkowo spółki Grupy Kapitałowej ponoszą koszty opłat rocznych z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów. Wysokość tych kosztów w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2009 roku wyniosła około 11.5 miliona złotych.

24.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 31 grudnia 2008 roku przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Przyszłe należności na dzień		Przychód ujęty w roku	
	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	2009	2008
W okresie do 1 roku	364	462	45	45
W okresie od 1 do 5 lat	1.544	1.378	195	195
Powyżej 5 lat	-	-	-	-
Oplaty leasingowe ogółem	1.908	1.840	240	240

Spółki z Grupy PGE posiadają umowy z PSE-Operator S.A. o świadczenie usług interwencyjnych polegającej na dysponowaniu oraz wykorzystywaniu jednostek wytwórczych przez operatora systemu do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym (KSE) w celu zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa pracy. Umowy te, pomimo że nie posiadają formy prawnej leasingu, przekazują prawo do użytkowania składników aktywów w zamian za serię płatności.

24.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 31 grudnia 2008 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2009		31 grudnia 2008	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	1.126	1.014	1.383	1.126
W okresie od 1 do 5 lat	740	656	1.789	1.600
Powyżej 5 lat	-	-	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	1.866	1.670	3.172	2.726
Minus koszty finansowe	(196)	-	(446)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	1.670	1.670	2.726	2.726
Krótkoterminowe	1.014	1.014	1.127	1.127
Długoterminowe	656	656	1.599	1.599

24.4. Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

	31 grudnia 2009		31 grudnia 2008	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	358	340	765	563
W okresie od 1 do 5 lat	699	602	944	767
Powyżej 5 lat	-	-	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	1.057	942	1 709	1 330
Minus koszty finansowe	(115)	-	(379)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	942	942	1 330	1 330
Krótkoterminowe	340	340	563	563
Długoterminowe	602	602	767	767

25. Nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	26.612	15.933
Zwiększenia stanu	152	11.560
Amortyzacja	(1.307)	(680)
Zmniejszenia stanu	(26)	(201)
Bilans zamknięcia na dzień	25.431	26.612

Nieruchomości inwestycyjne w spółkach Grupy Kapitałowej PGE obejmują głównie budynki znajdujące się na terenie danej spółki, wynajmowane podmiotom trzecim w całości lub w części.

Grupa wycenia nieruchomości inwestycyjne według kosztu nabycia pomniejszonego o umorzenie. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych nie jest znacząco wyższa od ich wyceny bilansowej z punktu widzenia istotności skonsolidowanego sprawozdania finansowego traktowanego jako całość.

26. Wartości niematerialne

31 grudnia 2009 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Licencje i patenty		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
		Razem	W tym oprogramowanie			
<u>Wartość początkowa</u>						
Saldo otwarcia	11.377	233.535	175.662	113.748	16.290	374.950
Zakup bezpośredni	1.267	6.716	4.312	3.410	52.530	63.923
Rozliczenie wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	-	47.216	34.840	6.960	(54.176)	-
Sprzedaż, zbycie	(898)	(1.516)	(1.516)	(4.006)	-	(6.420)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	98	-	98
Likwidacja	-	(10.363)	(9.881)	(325)	-	(10.688)
Pozostałe zmiany wartości	-	(976)	207	1.128	1.997	2.149
Saldo zamknięcia	11.746	274.612	203.624	121.013	16.641	424.012
<u>Umorzenie oraz odpisy aktualizujące</u>						
Saldo otwarcia	9.440	146.774	121.268	76.480	231	232.925
Amortyzacja za okres	1.604	38.066	26.289	14.372	-	54.042
Sprzedaż, zbycie	(763)	(1.322)	(1.322)	(3.952)	-	(6.037)
Likwidacja	-	(10.187)	(9.805)	(281)	-	(10.468)
Pozostałe zmiany wartości	-	(488)	(977)	703	-	215
Saldo zamknięcia	10.281	172.843	135.453	87.322	231	270.677
<u>Wartość netto</u>						
Saldo otwarcia	1.937	86.761	54.394	37.268	16.059	142.025
Saldo zamknięcia	1.465	101.769	68.171	33.691	16.410	153.335

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)

31 grudnia 2008 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Licencje i patenty		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
		Razem	W tym oprogramowanie			
<u>Wartość początkowa</u>						
Saldo otwarcia	10.815	196.203	147.322	116.337	15.173	338.528
Zakup bezpośredni	562	2.825	2.717	1.737	46.369	51.493
Rozliczenie wartości nieoddanych do użytkowania	-	34.284	22.566	10.190	(44.474)	-
Zbycie		(7.202)	(7.202)	(3.061)	(956)	(11.219)
Przemieszczenia między grupami	-					
Darowizny i nieodpłatnie przekazania	-	-	-	136	-	136
Likwidacja	-	(5.136)	(5.011)	(608)	-	(5.744)
Pozostałe zmiany wartości	-	12.561	15.270	(10.983)	178	1.756
Saldo zamknięcia	11.377	233.535	175.662	113.748	16.290	374.950
<u>Umorzenie oraz odpisy aktualizujące</u>						
Saldo otwarcia	7.722	119.905	104.309	72.311	-	199.938
Amortyzacja za okres	1.718	32.299	22.015	12.208	-	46.225
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	-	-	467	231	698
Zbycie	-	(6.076)	(6.076)	(3.010)	-	(9.086)
Likwidacja		(4.878)	(4.759)	(602)	-	(5.480)
Pozostałe zmiany wartości	-	5.524	5.779	(4.894)	-	630
Saldo zamknięcia	9.440	146.774	121.268	76.480	231	232.925
<u>Wartość netto</u>						
Saldo otwarcia	3.093	76.298	43.013	44.026	15.173	138.590
Saldo zamknięcia	1.937	86.761	54.394	37.268	16.059	142.025

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia
31 grudnia 2009 roku zgodne z MSSF (w tysiącach złotych)

27. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności

	Polkomtel*	PEC Bogatynia*	Atex*	Swe-Pol Link*	RAZEM
Udział w głosach jednostki stowarzyszonej	21,85%**	24,44%	43,83%	49,00%***	
	Usługi telekomunikacyjne	Przesył, dystrybucja oraz obrót ciepłem	Systemy sterowania i monitoringu	Przesył energii elektrycznej	
Stan na dzień 31 grudnia 2009 roku					
Udział w bilansie jednostki stowarzyszonej:					
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	293.885	1.410	9.444	11.501	316.240
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1.543.872	8.865	5.344	275.121	1.833.202
Zobowiązania krótkoterminowe	(898.618)	(673)	(1.114)	(29.266)	(929.671)
Zobowiązania długoterminowe	(211.915)	(38)	(270)	(239.796)	(452.019)
Udział w aktywach netto	727.224	9.564	13.404	17.560	767.752
Wartość firmy	529.803	-	-	57.244	587.047
Udziały w jednostkach stowarzyszonych w bilansie	1 257.027	9.564	13.404	74.804	1.354.799
Okres zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku					
Udział w przychodach jednostki stowarzyszonej	1.770.804	4.894	7.367	42.967	1.826.032
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	241.931	(181)	920	(513)	242.157
Stan na dzień 31 grudnia 2008 roku					
Udział w bilansie jednostki stowarzyszonej:					
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	342.079	1.290	7.856	5.441	356.666
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1.605.604	9.180	5.467	193.508	1.813.759
Zobowiązania krótkoterminowe	(805.127)	(681)	(388)	(17.190)	(823.386)
Zobowiązania długoterminowe	(282.621)	(43)	(452)	(170.164)	(453.280)
Udział w aktywach netto	859.935	9.746	12.483	11.595	893.759
Wartość firmy	534.592	-	-	50.715	585.307
Udziały w jednostkach stowarzyszonych w bilansie	1.394.527	9.746	12.483	62.310	1.479.066
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku					
Udział w przychodach jednostki stowarzyszonej	1.489.454	4.699	833	31.237	1.526.223
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	239.083	(252)	(222)	(48)	238.561

* dane wstępne przed badaniem biegłego rewidenta

** do grudnia 2008 roku udział w spółce Polkomtel wynosił 17,56%

*** do lutego 2009 roku udział w spółce Swe-Pol Link wynosił 33,00%

W ciągu okresu sprawozdawczego została przeprowadzona przez Spółkę transakcja zakupu od Vattenfall Aktiebolag 96.000 udziałów spółki SwePol Link AB. Po tej transakcji PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. posiada łącznie 294.000 udziałów SwePol Link AB, co daje 49% głosów w kapitale i na Walnym Zgromadzeniu.

Wartość firmy spółki SwePol Link AB ujęta w powyższej tabeli została wyliczona w następujący sposób:

	Rok 2009
Wartość firmy na dzień 1 stycznia	50.715
Wartość zakupionego kapitału SwePol Link AB	5.621
Cena nabycia	12.150
Różnica: wartość firmy	6.529
Wartość firmy na dzień 31 grudnia	57.244

Kwestia inwestycji w spółkę SwePol Link AB oraz kwestia przedpłat udzielonych na rzecz Vattenfall Aktiebolag została przedstawiona w nocie nr 44.5.7 dodatkowych informacji i objaśnień do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Ponadto Zarząd jednostki dominującej podjął decyzję o rozpoczęciu przygotowań do sprzedaży akcji Polkomtel S.A. Ponieważ na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego warunki wymienione w MSSF 5 *Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana*, nie były spełnione, udziały w tej spółce prezentowane są zgodnie z MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych*.

28. Połączenia jednostek gospodarczych

Powstanie Grupy PGE

Realizując zapisy Programu dla energetyki z dnia 28 marca 2006 roku zdecydowano o budowie Polskiej Grupy Energetycznej na bazie:

- Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (obecnie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.),
- Grupy BOT: BOT Górnictwo i Energetyka S.A., BOT Elektrownię Bełchatów S.A., BOT Kopalnię Węgla Brunatnego Bełchatów S.A., BOT Elektrownię Opole S.A., BOT Elektrownię Turów S.A. oraz BOT Kopalnię Węgla Brunatnego Turów S.A.,
- Zespołu Elektrowni Dolna Odra S.A. („ZEDO”).
- ośmiu zakładów energetycznych: Zamojskiej Korporacji Energetycznej S.A., Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego S.A., Lubelskich Zakładów Energetycznych S.A., Zakładów Energetycznych Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A., Łódzkiego Zakładu Energetycznego S.A., Zakładu Energetycznego Łódź-Teren S.A., Zakładu Energetycznego Warszawa-Teren S.A. oraz Zakładu Energetycznego Białystok S.A.

Zgodnie z dyspozycją Programu dla elektroenergetyki opracowany został model konsolidacji ww. spółek polegający na wniesieniu aportem do PSE akcji wszystkich wyżej wymienionych spółek energetycznych.

Proces konsolidacji został przeprowadzony w dwóch etapach. W pierwszym kroku w grudniu 2006 roku Skarb Państwa wniósł 85% akcji ZEDO S.A. oraz ośmiu spółek dystrybucyjnych na kapitał zakładowy Spółki PGE Energia S.A. W drugim kroku w dniu 9 maja 2007 roku dokonane zostało podwyższenie kapitału jednostki dominującej w związku z wniesieniem aportem 85% akcji spółek PGE Energia S.A. oraz BOT GiE S.A. (obecnie PGE GiE S.A.).

Problematykę przejęć i połączeń jednostek gospodarczych zasadniczo reguluje standard MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*. Jednakże standard ten wyłącza ze swojego zakresu transakcje pomiędzy jednostkami pozostającymi pod wspólną kontrolą. Podmioty wniesione do Spółki w maju

2007 roku znajdowały się, podobnie jak spółki dotychczasowej grupy PSE, pod kontrolą Skarbu Państwa, co oznacza, że zarówno Spółka, jak i wnoszone podmioty były w momencie wniesienia pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3.

Sytuacja, w której dana transakcja lub zjawisko gospodarcze wymagające ujęcia w sprawozdaniu przygotowanym zgodnie z MSSF nie są uregulowane zapisami poszczególnych standardów, została uregulowana zapisami MSR 8 punkt 10-12. Zapisy te nakładają na jednostkę sporządzającą sprawozdanie zgodnie z MSSF obowiązek stworzenia własnego zestawu zasad rachunkowości wskazując na cechy takich zasad rachunkowości: wierna reprezentacja pozycji finansowej, wyników działalności oraz przepływów pieniężnych, odzwierciedlenie treści ekonomicznej transakcji, neutralność, ostrożność oraz kompletność we wszystkich aspektach.

Z przeprowadzonych przez Spółkę analiz wynika, iż w przypadku podmiotów o złożonej informacji finansowej, dla rozliczenia połączenia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą preferowane jest zastosowanie metody łączenia udziałów.

U podstaw tej metody leży założenie, że podmioty łączące się były zarówno przed, jak i po transakcji kontrolowane przez tego samego akcjonariusza i w związku z tym skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy, ponieważ żaden z łączących się podmiotów nie jest w istocie nabywany. Zatem sprawozdanie przygotowywane jest tak jakby łączące się podmioty były zawsze ze sobą połączone.

W praktyce w sytuacji powiększonej Grupy Kapitałowej PGE oznacza to, że sprawozdania wszystkich łączących się spółek Skarbu Państwa zostały zagregowane od dnia przejścia na MSSF Grupy Kapitałowej PGE a cała transakcja połączenia została rozliczona w obrębie kapitałów własnych, bez wpływu na wartość firmy.

Dalsze istotne przekształcenia Grupy Kapitałowej PGE w roku 2009

Jak opisano w nocie 2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego realizując umowę zawartą w dniu 18 grudnia 2008 roku Zarząd PGE S.A. w dniu 10 listopada 2009 roku podjął decyzję o nabyciu od Skarbu Państwa 160.000 sztuk akcji spółki PGE Elektrownia Opole S.A. za kwotę 197 790 tysięcy złotych oraz 5.280.000 akcji spółki PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A. za kwotę 38 491 tysięcy złotych. Ponadto w ciągu okresu sprawozdawczego Grupa zakupiła 13,5% akcji pracowniczych PGE Zespołu Elektrociepłowni Bydgoszcz S.A.

Z uwagi na fakt, iż połączenie spółek spełniających definicję restrukturyzacji pod wspólną kontrolą w ramach Grupy PGE jest rozliczane metodą łączenia udziałów, wartość nabytego udziału mniejszości w kapitale spółki zależnej została zaprezentowana jako zwiększenie zysków zatrzymanych Grupy Kapitałowej a koszt nabycia dodatkowych udziałów został ujęty jako zmniejszenie zysków zatrzymanych Grupy Kapitałowej. Łącznie powyższe przekształcenia spowodowały zwiększenie zysków zatrzymanych Grupy PGE o kwotę 256.635 tysięcy złotych.

Planowane dalsze przekształcenia Grupy Kapitałowej PGE została opisana w nocie 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

29. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

W ciągu okresów obrotowych zakończonych dnia 31 grudnia 2009 roku oraz 31 grudnia 2008 roku Grupa nie uczestniczyła we wspólnych przedsięwzięciach.

30. Prawa do emisji dwutlenku węgla

W dniu 14 listopada 2008 roku Rada Ministrów przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008-2012 („KPRU II”) we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji rozdziałający limity poziomu emisji dwutlenku węgla (CO₂) pomiędzy poszczególne instalacje uczestniczące w systemie handlu uprawnieniami do emisji. Przyjęte rozporządzenie oparte jest na projekcie rozporządzenia z dnia 12 lutego 2008 roku po uwzględnieniu zmian z dnia 16 maja 2008 roku. Zgodnie z postanowieniami Komisji Europejskiej polskie przedsiębiorstwa w ciągu pięciu najbliższych lat będą mogły wyemitować około 1 043 mln ton CO₂. Rocznie będzie to około 209 mln ton.

W poniższej tabeli zaprezentowano limity emisji CO₂ przyznane poszczególnym spółkom Grupy Kapitałowej na okres 5 lat, przewidywaną w tym okresie emisję CO₂ oraz ekspozycję poszczególnych jednostek po uwzględnieniu faktycznej emisji w latach 2008 i 2009, na podstawie przyjętej metody alokowania limitów do emisji.

Lp.	Spółka	Limit na lata 2008-2012 (łącznie na 5 lat) w tys. ton CO ₂	Plan emisji na lata 2008-2012, z uwzględnieniem faktycznego wykonania	Planowany (niedobór) / nadwyżka w okresie 2008 – 2012	Niedobór na dzień 31 grudnia 2009 po uwzględnieniu umorzenia do dnia bilansowego
1	PGE Elektrownia Bełchatów S.A.	134.686	147.782	(13.097)	(4.982)
2	PGE Elektrownia Opole S.A.	31.417*	35.844	(4.427)	(1.328)
3	PGE Elektrownia Turów S.A.	55.793	58.751	(2.958)	(119)
4	Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	28.401	35.854	(7.453)	(1.488)
5	PGE Elektrociepłownia Gorzów S.A.	2.383	2.277	107	43
6	PGE Elektrociepłownia Lublin-Wrotków Sp. z o.o.	2.854	2.558	296	115
7	Zespół Elektrociepłowni Bydgoszcz S.A.	5.776	5.127	649	269
8	PGE Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	1.516	1.474	42	16
9	PGE Elektrociepłownia Kielce S.A.	968**	901	67	26
RAZEM		263.794	290.568	(26.774)	(7.448)

* Przyznane pierwotnie limity zostały pomniejszone o uprawnienia sprzedana przez spółkę w 2009 roku.

** Przyznane pierwotnie limity zostały powiększone o limity przyznane dodatkowo spółce na lata 2009-2012 w związku z rozpoczęciem produkcji energii elektrycznej.

Zasady alokacji limitów emisji na poszczególne lata okresu rozliczania zostały opisane w nocie nr 12.29 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Podstawą rezerwy jest niedobór praw do emisji CO₂ w danym okresie, ustalany na podstawie faktycznej i planowanej w okresie rozliczeniowym emisji CO₂. Kwota rezerwy na dany dzień bilansowy jest liczona narastająco od początku okresu rozliczeniowego do dnia bilansowego, przy uwzględnienia faktycznej emisji CO₂ w tym okresie.

Wartość rezerwy na dzień bilansowy jest ustalana na podstawie cen w zawartych kontraktach na pokrycie niedoborów praw do emisji a pozostały niedobór na podstawie średnioważonej ceny kontraktów SPOT na dzień bilansowy, obowiązującej na giełdach Powernext, EEX i Nord Pool.

Rezerwa obliczona na dzień 31 grudnia 2009 roku, po uwzględnieniu dokonanych do 31 grudnia 2009 roku umorzeń praw do emisji, wynosi dla Grupy PGE łącznie 383.025 tysięcy złotych i została przedstawiona w nocie nr 36.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31. Świadczenia pracownicze

Odprawy emerytalne i rentowe

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury lub renty kwoty odpraw emerytalnych lub rentowych w wysokości określonej przez Zakładowy Układ Zbiorowy. W związku z tym Jednostki Grupy na podstawie wyceny dokonanej przez firmę aktuarialną tworzą rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych.

Taryfa Energetyczna

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy obowiązek wypłaty świadczeń z tzw. „taryfy energetycznej” dla byłych pracowników przemysłu energetycznego i innych uprawnionych osób, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się osoby uprawnione. W związku z powyższym od 2006 roku jednostki Grupy tworzą odpowiednią rezerwę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuarium. Koszt tworzenia rezerwy obciąża koszty operacyjne.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz opieka medyczna

Jednostki Grupy dokonują odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Jednostki Grupy zapewniają emerytom i rencistom również opiekę medyczną. Na koszty tych świadczeń tworzone są rezerwy, do oszacowania których stosuje się techniki aktuarialne.

Kwoty powyższych rezerw oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Opieka medyczna	Inne rezerwy na świadczenia	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2009 roku	341.216	123.220	412.648	170.949	37.220	325	1.085.578
Koszty bieżącego zatrudnienia	12.986	1.139	6.238	2.702	649	-	23.714
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	5.618	(1.161)	39.188	32.544	(17)	-	76.172
Wypłacone świadczenia	(17.844)	(6.813)	(14.717)	(6.059)	(1.244)	-	(46.677)
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-	9.867	-	-	-	9.867
Korekta stopy dyskontowej	(17.046)	(5.683)	(38.988)	(12.236)	(2.108)	-	(76.061)
Koszty odsetek	18.080	6.621	27.929	9.057	1.957	-	63.644
Pozostałe zmiany	(4.308)	-	1.596	(167)	(1.331)	(325)	(4.535)
Na dzień 31 grudnia 2009 roku	338.702	117.323	443.761	196.790	35.126	-	1.131.702
Krótkoterminowe	48.539	7.976	21.421	9.199	1.771	-	88.906
Długoterminowe	290.163	109.347	422.340	187.591	33.355	-	1.042.796

Rok zakończony 31 grudnia 2008 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Opieka medyczna	Inne rezerwy na świadczenia	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2008 roku	261.656	122.535	228.285	133.043	38.285	304	784.108
Koszty bieżącego zatrudnienia	9.685	1.296	3.920	2.105	604	-	17.610
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	63.433	(7.763)	131.568	22.547	(5.063)	-	204.722
Wyplacone świadczenia	(23.608)	(6.529)	(13.892)	(6.140)	(1.194)	-	(51.363)
Koszty przeszłego zatrudnienia	151	-	11.548	-	-	-	11.699
Korekta stopy dyskontowej	16.552	6.486	36.831	10.216	2.191	-	72.276
Koszty odsetek	14.655	7.195	13.503	7.757	2.210	-	45.320
Pozostałe zmiany	(1.308)	-	885	1.421	187	21	1.206
Na dzień 31 grudnia 2008 roku	341.216	123.220	412.648	170.949	37.220	325	1.085.578
Krótkoterminowe	49.018	7.462	17.445	7.665	1.744	7	83.341
Długoterminowe	292.198	115.758	395.203	163.284	35.476	318	1.002.237

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Stopa dyskontowa (%)	6,0	5,5
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5	4,3
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	0,24 - 9,27	1,01 - 6,51
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	1,0 - 9,5	4,90 - 8,0
Przewidywana stopa wzrostu wartości usług medycznych (%)	2,5 - 25,0	1,95 - 3,0
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,5 - 5,0	2,50 - 5,0

Na podstawie danych otrzymanych od aktuarusza Grupa szacuje, że wpływ zmiany założeń na wysokość rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe, deputat węglowy, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, opiekę medyczną oraz nagrody jubileuszowe (nota nr 36) byłby następujący:

- przyjęcie stopy dyskonta wyższej o 1 punkt procentowy (p.p.) spowodowałoby zmniejszenie wysokości odpowiednich rezerw o około 8% a przyjęcie stopy niższej o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości odpowiednich rezerw o około 10%,
- przyjęcie planowanych wzrostów podstaw wyższych o 1 p.p. spowodowałoby zwiększenie wysokości odpowiednich rezerw o około 11% a przyjęcie planowanych wzrostów o 1 p.p. niżej spowodowałoby zmniejszenie wysokości odpowiednich rezerw o około 8%.

32. Zapasy

	31 grudnia 2009			31 grudnia 2008		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto możliwa do uzyskania	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto możliwa do uzyskania
Materiały	1.022.653	(119.156)	903.497	839.028	(97.507)	741.521
Produkty gotowe	5.465	(25)	5.440	5.498	(64)	5.434
Półprodukty i produkcja w toku	58.416	-	58.416	72.406	-	72.406
Prawa pochodzenia energii	295.511	-	295.511	286.324	-	286.324
Towary	8.235	(767)	7.468	13.239	(890)	12.349
Uprawnienia do emisji CO ₂	949	(116)	833	13.196	(3.264)	9.931
Ogółem	1.391.229	(120.064)	1.271.165	1.229.691	(101.726)	1.127.965

Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2008 roku	(101.726)

Utworzenie odpisów aktualizujących	(29.208)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	2.800
Wykorzystanie odpisów aktualizujących	10.204
Pozostałe	(2.134)

Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2009 roku	(120.064)

Utworzenie powyższych odpisów aktualizujących dotyczyło głównie zapasów części zamiennych i materiałów w związku z ich amortyzacją lub utratą przydatności dla poszczególnych jednostek. Odwrócenie odpisów aktualizujących dotyczyło głównie zapasów części zamiennych lub materiałów w związku z ich zbyciem lub zagospodarowaniem powyżej uprzednio określonej wartości bilansowej.

33. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe

Pozostałe aktywa długoterminowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie	427.529	164.267
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	57.558	52.416
Pozostałe aktywa ogółem	485.087	216.683

Pozostałe aktywa krótkoterminowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Podatek od czynności cywilno prawnych	1	12.988
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	19.488	15 248
Usługi informatyczne	3.176	1.749
Przedpłaty na dostawy	3.998	3.364
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	10.154	21.659
Zaliczki na dostawy	15.385	28.515
Należności z tytułu naliczonego VAT	192.934	125.896
Należności z tytułu akcyzy	17.802	21.891
Należności z tytułu wpłaty z zysku	-	23.745
Rozliczenie w czasie podatku od nieruchomości	233	28
Pozostałe należności z tytułu podatków	1.712	26.327
Uprawnienia do emisji CO ₂ przeznaczone na potrzeby własne	116.661	23.461
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	9.603	8.173
Pozostałe aktywa ogółem	391.147	313.044

34. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosi 7.712.823 tysiące złotych (na 31 grudnia 2008 roku wynosi 2.140.837 tysięcy złotych).

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania dotyczą głównie Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego i wynoszą 105.674 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2009 roku i 69.683 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składa się z następujących pozycji:

	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Środki pieniężne w banku i w kasie	267.336	275.736
Lokaty typu overnight	493.813	711.160
Lokaty krótkoterminowe	6.951.674	1.153.941
Razem	7.712.823	2.140.837
Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w rachunku przepływów	7.705.934	2.137.317
Pozostające do dyspozycji limity kredytowe	2.357.685	2.097.966

Różnica pomiędzy stanem środków pieniężnych wykazanym w bilansie a tym wykazanym w rachunku przepływów pieniężnych wynika głównie z odsetek naliczonych a nie otrzymanych na dzień bilansowy oraz różnic kursowych od środków pieniężnych.

35. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

Podstawowym założeniem polityki Grupy w zakresie zarządzania kapitałami jest utrzymanie optymalnej struktury kapitału w długim okresie, zapewnienie dobrego standingu finansowego i bezpiecznych wskaźników struktury kapitału, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy. Istotne jest także utrzymanie silnej bazy kapitałowej, będącej podstawą budowania zaufania ze strony przyszłych inwestorów, kredytodawców oraz rynku i zapewniającej przyszły rozwój Grupy.

35.1. Kapitał podstawowy

	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Ilość akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda	1.470.576.500
Łączna ilość akcji	1.470.576.500
	Stan na dzień 31 grudnia 2009
Ilość akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda	1.470.576.500
Ilość akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda	259.513.500
Łączna ilość akcji	1.730.090.000

Wszystkie akcje Spółki zostały opłacone.

W dniu 3 września 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowego akcjonariusza. Na mocy uchwały podwyższono kapitał zakładowy o kwotę nie wyższą niż 2 595 135 000,00 złotych (słownie: dwa miliardy pięćset dziewięćdziesiąt pięć milionów sto trzydzieści pięć tysięcy) poprzez emisję nowych akcji serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda. Nowe akcje zostały zaoferowane polskim inwestorom indywidualnym oraz polskim i zagranicznym inwestorom instytucjonalnym w drodze oferty publicznej na terenie Polski w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych („Ustawa o Ofercie Publicznej”) oraz ofert prywatnych poza granicami Polski. Akcje Serii B, które zostały wyemitowane na podstawie wyżej wymienionej uchwały, będą uczestniczyć w dywidendzie za rok obrotowy 2009, tj. od dnia 1 stycznia 2009 roku, na takich samych zasadach jak wszystkie pozostałe akcje Spółki.

W dniu 30 listopada 2009 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału Spółki. Kapitał zakładowy został podwyższony o kwotę 2.595.135 tysięcy złotych.

35.2. Prawa akcjonariuszy

Uprawnienia Skarbu Państwa

Pomimo, iż akcje spółki nie są akcjami uprzywilejowanymi, Statut Spółki przewiduje szczególne uprawnienia dla Skarbu Państwa dopóki pozostaje akcjonariuszem Spółki. Zgodnie z jego postanowieniami Skarbowi Państwa przysługuje uprawnienie wystąpienia do Zarządu Spółki z pisemnym żądaniem zwołania Walnego Zgromadzenia, żądaniem umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad, zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mogą zostać wprowadzone do porządku obrad, uzyskiwania kopii ogłoszeń zamieszczanych w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Ponadto na podstawie Statutu Spółki, Skarb Państwa posiada uprawnienie do powoływania jednego członka Rady Nadzorczej w drodze pisemnego oświadczenia składanego Spółce na Walnym Zgromadzeniu lub poza Walnym Zgromadzeniem za pośrednictwem Zarządu, przy czym prawo to Skarb Państwa wykonuje niezależnie od prawa głosu przy wyborze pozostałych członków Rady Nadzorczej.

Również na podstawie ustawy z dnia 3 czerwca 2005 roku o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego (Dz. U. z 2005 r., Nr 132 poz. 1108) Minister Skarbu Państwa, do czasu, gdy Skarb Państwa bezpośrednio lub pośrednio pozostaje akcjonariuszem w Spółce, może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia Spółki podstawowym z punktu widzenia prowadzonej przez nią działalności. Sprzeciw dotyczy wyłącznie czynności prawnej Spółki o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że czynność taka narusza porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne. Sprzeciw obejmuje również uchwały walnego zgromadzenia dotyczące:

- rozwiązania Spółki,
- przeniesienia siedziby Spółki za granicę,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego

jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że uchwała taka narusza porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne.

W dniu 12 lutego 2010 roku Sejm uchwalił nową Ustawę o Złotym Wecie. Zgodnie z nową Ustawą szczególne uprawnienia Skarbu Państwa dotyczą prawa wyrażania sprzeciwu wobec podjętej przez zarząd spółki uchwały lub innej dokonanej przez zarząd spółki czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikami tzw. infrastruktury krytycznej.

Sprzeciwem może być również objęta uchwała organu spółki dotycząca:

- rozwiązania spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia spółki, stanowiącego infrastrukturę krytyczną,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa spółki,
- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nim ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej.

Nowa ustawa wprowadza funkcję pełnomocnika ds. infrastruktury krytycznej. Pełnomocnik ma być powoływany przez spółkę w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nowa Ustawa o Złotym Wecie nie weszła w życie.

35.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale

	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Skarb Państwa	85%	100%
Pozostali akcjonariusze	15%	-
Razem	100%	100%

Udział w kapitale zakładowym poszczególnych właścicieli odpowiada udziałowi w głosach na walnych zgromadzeniach akcjonariuszy.

Zmiana w strukturze akcjonariatu jest wynikiem publicznej emisji nowych akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Jak opisano w notce 46.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w 2010 roku planowane jest połączenie jednostki dominującej ze spółkami PGE Energia S.A. oraz PGE Górnictwo i Energetyka S.A. W wyniku przeprowadzenia połączenia akcjonariusze wyżej wymienionych spółek w zamian za posiadane akcje PGE Energia S.A. lub PGE Górnictwo i Energetyka S.A. otrzymają akcje w podwyższonym kapitale zakładowym PGE S.A. wyemitowane na potrzeby połączenia (przy czym PGE S.A. nie będzie obejmowała akcji własnych w zamian za akcje posiadane w przejmowanych spółkach zależnych). Po rejestracji połączenia przez sąd rejestrowy zmniejszy się udział procentowy dotychczasowych akcjonariuszy w kapitale zakładowym jednostki dominującej.

35.4. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego. Ponadto kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, a także z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany ustawowo odpis.

W dniu 30 listopada 2009 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, w wyniku czego nadwyżka ceny emisyjnej ponad wartość nominalną, w łącznej wysokości 3.373.676 tysięcy złotych zwiększyła kapitał zapasowy jednostki dominującej. Jednocześnie kapitał zapasowy zmniejszyły koszty emisji nowych akcji w łącznej wysokości 68.560 tysięcy złotych. Koszty emisji obejmowały przede wszystkim:

- usługi doradcze i prawne związane z opracowaniem i aktualizacją prospektu emisyjnego,
- dodatkowe wynagrodzenie dla pracowników PGE S.A. i z Grupy Kapitałowej PGE zaangażowanych bezpośrednio w realizację projektu związanego z przeprowadzeniem IPO,
- podatek od czynności cywilno prawnych od warunkowej umowy podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji akcji,
- doradztwo przy sporządzeniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych według MSSF.

35.5. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy przez jednostkę dominującą:

	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Kwoty zawarte w pozycji zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi przez jednostkę dominującą:		
- zyski zatrzymane spółek zależnych, przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej	7.021.543	4.844.302
- różnice w wartości zysków zatrzymanych pomiędzy jednostkowym sprawozdaniem statutowym a sprawozdaniem MSSF jednostki dominującej	(43.993)	144.500
- wartość 8% statutowego zysku netto jednostki dominującej do podziału na kapitał zapasowy zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych	115.240	44.277
Zyski zatrzymane jednostki dominującej, podlegające podziałowi	1.327.058	527.829
Łącznie zyski zatrzymane wykazywane w sprawozdaniu skonsolidowanym przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej	8.419.848	5.560.908

Statutowe sprawozdania finansowe wszystkich spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGE są przygotowywane zgodnie z polskimi standardami rachunkowości. Dywidenda może być wypłacona w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym przygotowanym dla celów statutowych.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca oraz jednostki zależne mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowymi i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku wartość kapitału podstawowego jednostki dominującej wynosiła 17.300.900 tysięcy złotych a wartość kapitału zapasowego wynosiła 5.449.549 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość kapitału podstawowego jednostki dominującej wykazywana w statutowym sprawozdaniu finansowym według ustawy o rachunkowości wynosiła 14.705.765 tysięcy złotych a wartość kapitału zapasowego wynosiła 2.100.156 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

Zarząd jednostki dominującej zamierza stosować politykę w zakresie dywidendy przewidującą wypłaty dywidend w wysokości uwzględniającej rozwój działalności Grupy i umożliwiającą utrzymanie odpowiedniego poziomu płynności finansowej. W krótszej perspektywie, Zarząd będzie dostosowywał proponowany poziom wypłaty dywidend do sytuacji na rynkach kredytowych i do bieżących potrzeb inwestycyjnych Spółki. W dłuższej perspektywie, po zakończeniu restrukturyzacji Grupy PGE, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy zgodnie ze standardami przyjętymi w branży elektroenergetycznej, co według oceny Zarządu oznacza obecnie wypłatę około 40-50% skonsolidowanego zysku netto przynależnego akcjonariuszom jednostki dominującej. Wypłata każdej dywidendy będzie uzależniona w szczególności od ogólnej wysokości zadłużenia Spółki, spodziewanych nakładów kapitałowych i potencjalnych akwizycji.

35.6. Udziały mniejszości

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Na początek okresu	7.365.921	8.168.035
Dywidendy podzielone przez jednostki zależne	(119.359)	(42.914)
Udział w zmianie wartości instrumentów finansowych	(10.172)	12.618
Udział w wyniku jednostek zależnych	966.511	750.076
Zakup udziałów mniejszości przez Grupę Kapitałową	(521.473)	(1.521.894)
Na koniec okresu	7.681.428	7.365.921

Zakup udziałów mniejszości w roku 2008 dotyczy transakcji zakupu udziałów w spółkach: PGE Elektrownia Bełchatów S.A., PGE Elektrownia Turów S.A., PGE KWB Bełchatów S.A. i Zakład Energetyczny Łódź-Teren Obrót S.A. a także podniesienia kapitału w PGE Elektrociepłowni Gorzów S.A.

Zakup udziałów mniejszości w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2009 roku dotyczy transakcji zakupu udziałów w PGE Elektrowni Opolo S.A., PGE KWB Turów S.A. oraz PGE Zespole Elektrociepłowni Bydgoszcz S.A.

36. Rezerwy

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahentów	Na spory sądowe	Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO ₂	Sprawy pracownicze	Na rekultywację wzrostu końcowych i rekultywację składowisk popiołów	Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	Pozostałe	Razem
Na dzień 1 stycznia 2009 roku	1.085.578	825.453	285.285	99.613	391.271	27.619	983.768	73.183	60.662	3.832.432
Koszty bieżącego zatrudnienia	23.714	38.438	-	-	-	-	-	-	-	62.152
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	76.172	17.328	-	-	-	-	-	-	-	93.500
Wyplacone świadczenia	(46.677)	(77.044)	(100)	-	-	-	-	-	-	(123.821)
Koszty przeszłego zatrudnienia	9.867	-	-	-	-	-	-	-	-	9.867
Aktualizacja wartości rezerwy/ korekta stopy dyskontowej	(76.061)	(29.898)	-	-	-	-	(147.811)	-	-	(253.770)
Koszty odsetek	63.644	42.064	-	-	-	-	48.734	3.865	1.650	159.957
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	61.874	29.192	170.509	965	55.023	25.775	396.452	739.790
Rozwiązane	-	-	-	(34.016)	(10.405)	(286)	(30.730)	-	(42.265)	(117.702)
Wykorzystane	-	-	-	(9.446)	(168.350)	(329)	(5.323)	(768)	(2.766)	(186.982)
Pozostałe zmiany	(4.535)	(14.475)	3.964	35	-	1.380	-	-	18.293	4.662
Na dzień 31 grudnia 2009 roku	1.131.702	801.866	351.023	85.378	383.025	29.349	903.661	102.055	432.026	4.220.085
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2009 roku	88.906	82.597	351.023	52.756	311.004	5.357	6.236	3.902	79.545	981.326
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2009 roku	1.042.796	719.269	-	32.622	72.021	23.992	897.425	98.153	352.481	3.238.759

Według obecnych planów rekultywacji wzrostu końcowych kopalnie węgla brunatnego wchodzące w skład Grupy Kapitałowej szacują, iż koszty będą ponoszone w latach 2032 – 2081 (w przypadku PGE Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów S.A.) oraz w latach 2041 – 2090 (w przypadku PGE Kopalni Węgla Brunatnego Turów S.A.).

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahentów	Na spory sądowe	Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO ₂	Sprawy pracownicze	Na rekultywację wzrostu końcowych i rekultywację składowisk popiołów	Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	Pozostałe	RAZEM
Na dzień 1 stycznia 2008 roku	784.108	637.196	1.098	187.515	-	8.112	1.430.766	81.878	49.887	3.180.560
Koszty bieżącego zatrudnienia	17.610	29.381	-	-	-	-	-	-	-	46.991
Zyski i straty aktuarialne z wyłączeniem korekty stopy dyskonta	204.722	172.511	-	-	-	-	-	-	-	377.233
Wyplacone świadczenia	(51.363)	(71.418)	-	-	-	-	-	-	(1.066)	(123.847)
Koszty przeszłego zatrudnienia	11.699	-	-	-	-	-	-	-	-	11.699
Korekta stopy dyskontowej	72.276	31.415	-	-	-	-	142.764	-	-	246.455
Koszty odsetek	45.320	34.053	-	-	-	-	75.951	4.799	439	160.562
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	285.285	29.852	391.271	24.262	36.376	350	74.333	841.729
Rozwiązane	-	-	-	(10.037)	-	(440)	(683.758)	(6.593)	(49.216)	(750.044)
Wykorzystane	-	-	-	(108.349)	-	(424)	-	(4.536)	(984)	(114.293)
Pozostałe zmiany	1.206	(7.685)	(1.098)	632	-	(3.891)	(18.331)	(2.715)	(12.731)	(44.613)
Na dzień 31 grudnia 2008 roku	1.085.578	825.453	285.285	99.613	391.271	27.619	983.768	73.183	60.662	3.832.432
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2008 roku	83.341	78.199	285.285	67.537	329.824	1.899	6.705	350	54.789	907.929
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2008 roku	1.002.237	747.254	-	32.076	61.447	25.720	977.063	72.833	5.873	2.924.503

Opis istotnych pozycji rezerw

36.1. Rezerwy na nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy jednostek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych. Nagrody są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Jednostka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca zobowiązań jest obliczana na dzień bilansowy przez niezależnego aktuariusza.

36.2. Rezerwy na roszczenia od kontrahentów

W 2009 roku jednostka dominująca utworzyła dodatkowe rezerwy w wysokości 61,8 milionów złotych na spory związane z realizacją umów handlowych – zgodnie z MSR 37.92 ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa Spółka nie podaje dalszych szczegółów.

36.3. Rezerwy na spory sądowe

Roszczenie Tajfun Real Sp. z o.o.

EXATEL S.A. złożył w 2005 roku oświadczenie o rozwiązaniu z dniem 1 sierpnia Umowy Najmu budynku Tajfun w Warszawie. Spółka Tajfun Real Sp. z o.o. wniosła do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej o ustalenie, że Umowa Najmu wiąże strony do dnia 31 lipca 2010 roku oraz o zapłatę czynszu za sierpień 2005 roku. Z dniem 24 stycznia 2006 roku Tajfun Real Sp. z o.o. wypowiedziała umowę najmu bez zachowania okresu wypowiedzenia. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 11 maja 2007 roku oddalił skargę kasacyjną złożoną przez EXATEL S.A. na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2006 roku potwierdzający obowiązywanie Umowy Najmu budynku Tajfun do dnia 31 lipca 2010 roku. W dniu 11 września 2007 roku Tajfun Real Sp. z o.o. wniosła do Sądu Arbitrażowego przy KIG w Warszawie pozew o zapłatę czynszu za okres wrzesień-styczeń 2006 roku. Na dzień bilansowy wysokość rezerwy dotyczącej sporu wynosi 16.888 tysięcy złotych. Zarząd EXATEL S.A. podjął działania zmierzające do polubownego zakończenia sporu, których celem ma być zawarcie przez EXATEL S.A. i Tajfun Real Sp. z o.o. ugody w przedmiotowej sprawie.

Rezerwy na korzystanie z gruntów

Spółki Grupy PGE tworzą rezerwę na odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Kwestia ta dotyczy głównie spółek dystrybucyjnych, posiadających majątek sieciowy. Rezerwa ujęta na dzień bilansowy wynosi łącznie na około 37,6 milionów złotych. Rezerwa tworzona jest na sprawy rozpatrywane w postępowaniu sądowym.

36.4. Rezerwy na koszty rekultywacji

Rezerwa na rekultywację składowisk kopalnianych

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze przedsiębiorca powodujący utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu zobowiązany jest do ich rekultywacji na własny koszt.

PGE KWB Bełchatów S.A. oraz PGE KWB Turów S.A. tworzą rezerwy na rekultywację wyrobisk końcowych. Koszty rekultywacji wyrobisk końcowych ujmowane są i rozliczane w okresie eksploatacji kopalń, z wykorzystaniem metody naturalnej opartej na proporcji wydobycia węgla w stosunku do całych zasobów złoża. Rezerwa na koniec danego roku liczona jest jako iloczyn zdyskontowanej na dany rok łącznej kwoty kosztów rekultywacji oraz wskaźnika wydobycia węgla, pomniejszona o wartość na koniec danego roku Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego tworzonego zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze.

Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów

Spółki wytwórcze należące do Grupy PGE tworzą rezerwę na rekultywację składowisk odpadów paleniskowych. Rezerwa tworzona jest z wykorzystaniem metody naturalnej proporcjonalnie do stopnia zapelnienia składowiska. Rezerwa na koniec danego roku liczona jest jako iloczyn zdyskontowanej na dany rok łącznej kwoty kosztów rekultywacji oraz stopnia zapelnienia składowiska.

Aktualizacja stopy dyskonta

Wartość bieżąca rezerw na rekultywację wyliczana jest w oparciu o stopę dyskonta wolną od ryzyka. W związku ze zmianą czynników makroekonomicznych Grupa zaktualizowała stosowaną na koniec okresu sprawozdawczego stopę dyskonta. W wyniku tych działań Grupa rozwiązała część rezerwy na rekultywację w wysokości 131 milionów złotych, co zostało również przedstawione w pozostałych przychodach operacyjnych w notce nr 14.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

36.5. Koszty likwidacji środków trwałych

Rezerwa na koszty likwidacji dotyczy części aktywów PGE Elektrowni Turów S.A., których wyłączenie z produkcji planowane jest na lata 2010-2013. Obowiązek przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji terenu wynika z „Pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji produkującej energię elektryczną oraz energię ciepłą”, w którym określono sposób restytucji terenu. Utworzona rezerwa, której wysokość ustalono w oparciu o przewidywane koszty likwidacji, jest drugostronnie ujmowana w wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych. Na wynik finansowy Grupy wpływa amortyzacja aktywowanych kosztów likwidacji, która oszacowana jest na podstawie okresu ekonomicznej użyteczności odpowiednich aktywów oraz zmiana wysokości rezerwy wynikająca z odwracania dyskonta na dzień bilansowy. Wartość rezerwy na dzień bilansowy wynosi 102 miliony złotych.

36.6. Pozostałe rezerwy

Spór dotyczący zakresu opodatkowania podatkiem od nieruchomości

Główną pozycję pozostałych rezerw stanowi rezerwa na zgłoszone i przewidywane roszczenia dotyczące podatku od nieruchomości. Kwestia sporu została opisana w notce nr 41 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Obowiązek umorzenia praw pochodzenia energii

Zakłady energetyczne wchodzące w skład Grupy są stroną postępowań prowadzonych przez Urząd Regulacji Energetyki, dotyczących wywiązania się z obowiązku umorzenia praw pochodzenia energii – tzw. zielonych i czerwonych certyfikatów. Na dzień 31 grudnia 2009 roku rezerwa utworzona na poczet potencjalnych kar wynosi około 48 milionów złotych. Ostateczna wysokość ewentualnych kar będzie zależeć od wyników prowadzonych postępowań i może ulec zmianie.

Rezerwa na opłatę „waiver fee”

W związku z zarzuconym spółce PGE Elektrownia Bełchatów S.A. naruszeniem warunków finansowania programu inwestycyjnego spółki, została utworzona rezerwa na opłatę dla instytucji finansujących za zniesienie warunków przypadków naruszeń, o których mowa w nocie 43.6 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Rezerwa zawiązana na dzień bilansowy wynosi 11 milionów złotych.

37. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Główne składniki pozostałych zobowiązań niefinansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Zobowiązania z tytułu dywidend	1.810	-
Podatek akcyzowy	73.347	99.386
Podatek VAT	314.392	227.732
Podatek od nieruchomości	4.094	2.831
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	207.868	189.212
Podatek dochodowy od osób fizycznych	64.249	73.389
Wpłata z zysku	869	-
Oplaty za korzystanie ze środowiska	99.397	85.474
Wynagrodzenia	191.233	202.000
Wpłaty kontrahentów dotyczące przyszłych okresów	67.804	41.717
Inne	142.016	104.520
Razem	1.167.079	1.026. 261

Pozycja „inne” w głównej mierze obejmuje zobowiązanie z tytułu niezrealizowanych umów przyłączeniowych oraz wpłaty na Zakładowy fundusz Świadczeń Pracowniczych, Pracowniczy Program Emerytalny i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

38. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

Dotacje rządowe	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	42.447	25.411
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	35.966	39.643
Rozliczenia międzyokresowe łącznie, w tym:	78.413	65.054
Długoterminowe	75.284	60.180
Krótkoterminowe	3.129	4.874

Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	139.807	134.009
Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe	880.571	793.713
Przychody z dzierżawy	3.609	3.666
Pozostałe rozliczenia przychodów	31.309	56.298
Rozliczenia międzyokresowe łącznie, w tym:	1.055.296	987.686
Długoterminowe	1.017.522	959.792
Krótkoterminowe	37.774	27.894

Przedstawione w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dotacje rządowe przedstawiają głównie wartość umorzonych pożyczek, przyznanych przez fundusze środowiskowe. Część pożyczek z funduszy środowiskowych jest umarzana pod warunkiem ich wykorzystania na inwestycje mające związek z ochroną środowiska.

Na pozycję dotacje otrzymane w pozycji pozostałych rozliczeń międzyokresowych przychodów składają się głównie opłaty za przyłączenia do sieci energetycznych, które w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są traktowane jako dotacje do rzeczowych aktywów trwałych.

39. Sprawy sądowe oraz zobowiązania i należności warunkowe

Zobowiązania warunkowe	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Poręczenie spłaty kredytu	250	250
Opcje nabycia udziałów	-	94.653
Poręczenie spłaty weksli	4.425	-
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych	50	371
Poręczenie spłaty gwarancji bankowych udzielone	25	200
Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych	11.556	7.095
Roszczenia z tytułu kary umownej	6.880	-
Odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości	7.099	3.494
Wykup nieruchomości	536	-
Inne zobowiązania warunkowe	85.097	135.760
Razem zobowiązania warunkowe	115.918	241.823

Poniżej przedstawiono najbardziej istotne sprawy sądowe oraz pozostałe zobowiązania warunkowe występujące w Grupie Kapitałowej PGE.

39.1. Opcja nabycia udziałów

W dniu 28 maja 2003 roku jednostka dominująca podpisała z Vattenfall Aktiebolag Umowę Restrukturyzacyjną dotyczącą firmy SwePol Link. Zgodnie z postanowieniami Umowy Restrukturyzacyjnej do 30 września 2004 roku Vattenfall Aktiebolag przysługiwało nieodwołalne i bezwarunkowe prawo do spowodowania, aby PSE S.A. nabyło od Vattenfall Aktiebolag udziały odpowiadające 32 % praw głosu w spółce SwePol Link za ustaloną cenę. Pierwsza opcja sprzedaży została zrealizowana 5 stycznia 2005 roku. W ramach drugiej opcji sprzedaży Vattenfall Aktiebolag przysługiwało nieodwołalne prawo do sprzedaży PGE S.A. udziałów odpowiadających 16% lub 17 % praw głosu. Zobowiązanie warunkowe wygasło z dniem 29 stycznia 2009 roku w związku z realizacją II opcji zakupu.

39.2. Roszczenia z tytułu kary umownej

Zobowiązanie warunkowe dotyczy naliczonych kar umownych za opóźnienia w realizacji inwestycji wystawionych przez Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino spółce PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. Strony są w trakcie powoływania swoich przedstawicieli do zespołu, który przygotowuje porozumienie w powyższej sprawie.

39.3. Bezumowne korzystanie z nieruchomości

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności spółki dystrybucyjne Grupy korzystają z bardzo dużej liczby nieruchomości, na których posadowione są urządzenia, budynki i budowle służące działalności przesyłowej. W stosunku do znacznej liczby nieruchomości istnieją wątpliwości co do prawidłowości tytułu uprawniającego do ich wykorzystywania. W sierpniu 2008 roku, w drodze nowelizacji Kodeksu Cywilnego, wprowadzono instytucję służebności przesyłu. Służebność taka może być ustanawiana m.in. na rzecz przedsiębiorstw dystrybucyjnych na nieruchomościach, na których istnieją urządzenia infrastruktury dystrybucyjnej należące do tych przedsiębiorstw. W związku z powyższym, zarówno właściciele nieruchomości jak i spółki dystrybucyjne otrzymały dodatkową możliwość uregulowania stanu prawnego dotyczącego korzystania z takich nieruchomości.

W przypadku nieruchomości, w stosunku do których spółki Grupy nie mają tytułu prawnego lub tytuł prawny jest wątpliwy, istnieje ryzyko roszczeń ze strony ich właścicieli, domniemych właścicieli lub innych osób o wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z tych nieruchomości. Jak opisano w nocie nr 36.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego odpowiednia rezerwa tworzona jest na wartość roszczeń zgłoszonych w postępowaniu sądowym. Jako zobowiązanie warunkowe wykazywane są zgłoszone roszczenia, co do których zdaniem poszczególnych podmiotów istnieje niższe ryzyko wypłacenia odszkodowań.

39.4. Inne zobowiązania warunkowe

Pozycja innych zobowiązań warunkowych stanowi w głównej mierze (49 milionów złotych) wartość możliwego przyszłego zwrotu środków otrzymanych przez spółki Grupy PGE z funduszy środowiskowych na wybrane inwestycje. Zwrot środków będzie musiał nastąpić jeżeli inwestycje, na które otrzymano dofinansowanie, nie przyniosą oczekiwanego efektu środowiskowego.

39.5. Inne sprawy sądowe i sporne

Ryzyko związane ze sporem PGE – PSE-Operator S.A.

W dniu 2 lipca 2004 roku Spółka zawarła umowę z PSE-Operator S.A. na udostępnianie zdolności przesyłowych dla realizacji kontraktów historycznych zawartych przez PSE S.A. (obecnie PGE S.A.). W dniu 11 września 2007 roku PSE-Operator S.A. wszczął postępowanie przed sądem polubownym przeciwko Spółce w związku z powyższą umową z dnia 2 lipca 2004 roku. PSE-Operator S.A. złożył pozew w dniu 18 stycznia 2008 roku. W pozwie PSE-Operator S.A. wniósł o orzeczenie, że nie istnieje po jego stronie wynikające z powyższej umowy zobowiązanie do udostępniania Spółce zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej dla realizacji kontraktów historycznych w zakresie Kontraktu z Atel oraz ustalenie, że umowa z dnia 2 lipca 2004 roku wygasa. Alternatywnie PSE-Operator SA wniósł o rozwiązanie umowy z dnia 2 lipca 2004 roku na podstawie art. 357¹ k.c.

Spółka wystąpiła z powództwem wzajemnym wskazując brak podstaw prawnych do zerwania kontraktu i odmowy świadczenia usługi rezerwacji mocy przesyłowej i samej usługi przesyłu.

W dniu 4 czerwca 2008 roku pełnomocnicy PSE-Operator S.A. przesłali pismo procesowe, w którym PSE Operator S.A. dodatkowo zażądał (ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia żądań zgłoszonych pierwotnie w pozwie) ustalenia braku obowiązku wykonywania powyższej umowy z dnia 2 lipca 2004 roku przez PSE Operator S.A. W odpowiedzi na powyższe pismo Spółka złożyła swoje pismo procesowe, w którym podtrzymała swoje żądania, a dodatkowo objęła powództwem wzajemnym (jako żądanie ewentualne) żądanie oznaczenia sposobu wykonania zobowiązań PSE-Operator S.A. wynikających z umowy z dnia 2 lipca 2004 roku poprzez ustalenie, że PSE-Operator S.A. jest zobowiązany do udostępnienia mocy przesyłowych na profilu technicznym obejmującym połączenie między Polską a Słowacją na aukcjach miesięcznych do końca 2008 roku, a począwszy od roku 2009 na aukcjach rocznych.

W dniu 31 sierpnia 2009 roku Sąd Arbitrażowy w Warszawie wydał wyrok, w którym uznał, iż PSE-Operator S.A. z powodu siły wyższej nie miał obowiązku wykonywania umowy z dnia 2 lipca 2004 roku.

Ryzyko związane ze sporem PGE – ATEL (obecnie Alpiq Holding AG)

W dniu 28 października 1997 roku PSE S.A. (obecnie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.) zawarło umowę ze spółką Atel na dostawę energii elektrycznej przez okres 16 lat, tj. od 1 stycznia 1998 roku do dnia 30 września 2014 roku. Umowa ta była wykonywana - w sposób w niej określony - przez obydwie strony, jednakże w związku ze zmianami prawa polskiego oraz prawa wspólnotowego pomiędzy stronami powstał spór prawny.

W związku z akcesją Rzeczypospolitej Polski do Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 roku prawo polskie uległo zmianom w zakresie wynikającym z obowiązku implementacji instrumentów prawa wspólnotowego regulujących działalność podmiotów w sektorze energetycznym. Po pierwsze, na skutek przeobrażeń podmiotowych po stronie PSE S.A. polegających na rozdzieleniu podmiotów zajmujących się wytwarzaniem i sprzedażą energii elektrycznej (obecnie PGE S.A.) od podmiotu zajmującego się jej przesyłem (obecnie PSE-Operator S.A.), PGE S.A. zawarło w dniu 2 lipca 2004 roku umowę z PSE-Operator S.A. na udostępnianie zdolności przesyłowych dla realizacji kontraktów historycznych zawartych przez PSE S.A. Na podstawie tej umowy możliwe było kontynuowanie dostaw w ramach realizacji kontraktu z 1997 roku pomiędzy PGE S.A. a Atel. Po drugie od 2006 roku PSE-Operator zaprzestał rezerwacji mocy przesyłowych na podstawie AAC (Already Allocated

Capacity). Po trzecie w okresie od marca 2008 roku do grudnia 2008 roku PSE-Operator nie oferował mocy przesyłowych na aukcjach na przesył energii z Polski na Słowację.

Od jesieni 2007 roku strony podjęły negocjacje dotyczące realizacji umowy. Jednakże pismem z dnia 3 marca 2009 roku Atel poinformował Spółkę o braku woli kontynuowania negocjacji. W dniu 13 marca 2009 roku pełnomocnik Spółki umocowany do prowadzenia w/w negocjacji został poinformowany o złożeniu przez Atel pozwu dotyczącego braku realizacji umowy z 1997 roku w okresie od 1 marca 2008 roku do dnia 28 lutego 2009 roku, a także nieprawidłowości związanych z realizacją umowy w lipcu 2006 roku. W dniu 29 maja 2009 roku jednostka dominująca złożyła odpowiedź na pozew.

We wrześniu 2009 roku został ostatecznie wybrany arbiter przewodniczący w sporze pomiędzy Atel i PGE. Arbiter przewodniczący w dniu 5 listopada 2009 roku wystosował do stron pismo, w którym oficjalnie zakomunikował o ukonstytuowaniu się Trybunału Arbitrażowego i przedstawił tymczasowy harmonogram prac Trybunału. Ponadto Trybunał wydał pierwsze w postępowaniu Zarządzenie porządkowe Nr 1, w którym zaproponował stronom podstawowe zasady proceduralne, które będą obowiązywały w trakcie postępowania i reguły którymi będą kierowali się arbitrzy.

Spotkanie organizacyjne odbyło się 11 grudnia 2009 roku, przy udziale pełnomocnika PGE. Na spotkaniu ustalony został wstępny harmonogram czynności jakie będą przedsięwzięte w toku całego postępowania arbitrażowego. Zgodnie z harmonogramem przez najbliższy rok postępowanie przed Trybunałem będzie miało formę pisemną – dotyczy to zarówno gromadzenia dokumentów, wymiany pism procesowych jak i zeznań świadków w formie pisemnej. Ostateczna rozprawa ustna, podsumowująca całość zgromadzonego materiału planowana jest na kwiecień 2011 roku.

Spółka utworzyła rezerwę na roszczenia przypadające do dnia bilansowego.

W dniu 1 marca 2010 roku do Trybunału Arbitrażowego wpłynęło zaktualizowane roszczenie Alpiq Ltd. Kwota przedstawiona w roszczeniu nie różni się istotnie od wysokości rezerwy utworzonej przez Spółkę.

Na obecnym etapie postępowania arbitrażowego nie jest możliwe przewidzenie wyniku postępowania oraz oszacowanie ostatecznej kwoty roszczenia.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. - Roszczenie ŻEG Sp. z o.o.

W dniu 17 maja 2006 roku Spółka wystąpiła do spółki Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o. („ŻEG Sp. z o.o.”) z pismem zawiadamiającym o niedotrzymaniu przez ŻEG Sp. z o.o. zobowiązań z umowy na dostawę mocy i energii elektrycznej zawartej w dniu 30 grudnia 1998 roku. Zobowiązania te polegały między innymi na deklaracji wybudowania przez ŻEG elektrowni gazowej w odpowiednim terminie oraz rozpoczęciu dostaw energii elektrycznej do Spółki. Wobec niedotrzymania terminów Spółka wypowiedziała powyższą umowę oraz zażądała od ŻEG zapłaty kary umownej wraz z odsetkami ustawowymi. Równocześnie z wypowiedzeniem umowy PGE S.A. wystąpiła o przeniesienie własności Elektrowni w rozumieniu postanowień powyższej umowy. W odpowiedzi na pismo Spółki, ŻEG Sp. z o.o. w dniu 3 lipca 2006 roku przesłała pismo, w którym uznała wszystkie roszczenia Spółki za bezpodstawne. W piśmie tym ŻEG Sp. z o.o. zarzuciła Spółce naruszenie umowy na dostawę mocy i energii elektrycznej i zastrzegła sobie dochodzenie wszelkich roszczeń od Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółka nie jest w stanie wiarygodnie oszacować kwot potencjalnego zobowiązania.

Zobowiązania kontraktowe dotyczące zakupu gazu z PGNiG

Zgodnie z zawartymi umowami na zakup gazu elektrociepłownie z Grupy PGE zobowiązane są do odebrania określonej minimalnej ilości paliwa gazowego, a także do nieprzekroczenia określonej wielkości maksymalnej poboru gazu w poszczególnych godzinach i miesiącach. W razie nieodebrania minimalnych ilości gazu elektrociepłownie zobowiązane są do uiszczenia odpowiedniej opłaty obliczonej zgodnie z formułą zawartą w umowach, przy czym umowy przewidują, iż ilości paliwa gazowego nie odebrane przez poszczególne elektrociepłownie, ale opłacone mogą być odebrane w ciągu kolejnych trzech lat umownych. Postanowienia nakładające na elektrociepłownie obowiązek zapłaty za nieodebrane dostawy gazu mogą być źródłem istotnych zobowiązań finansowych po stronie elektrociepłowni w przypadku nieodebrania znacznych ilości gazu. W ocenie Grupy warunki dostaw gazu przez PGNiG do elektrociepłowni z Grupy PGE nie odbiegają jednak od warunków dostaw gazu do innych elektrowni stosowanych na polskim rynku.

39.6. Należności warunkowe

Na dzień bilansowy Grupa posiadała około 20,2 milionów należności warunkowych dotyczących zwrotu podatku VAT i otrzymania dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację projektu dotyczącego oczyszczania wód kopalnianych w PGE KWB Turów S.A.

Dodatkowo kwestie ewentualnego zwrotu podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 zostały opisane w nocie nr 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

40. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień bilansowy Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 3.681.550 tysięcy złotych. Kwoty te przeznaczone będą na modernizację majątku jednostek Grupy oraz zakup maszyn i urządzeń. Największą inwestycją prowadzoną obecnie w Grupie Kapitałowej jest budowa bloku 858 MW wraz z linią przesyłową w PGE Elektrowni Bełchatów S.A. Planowane nakłady pozostałe do poniesienia na tą inwestycję wynoszą 1.263 milionów złotych. Pozostałe istotne zobowiązania inwestycyjne dotyczą:

- modernizacji bloków nr 5 i nr 6 w PGE Elektrowni Bełchatów S.A. na łączną kwotę około 1 miliarda złotych;
- budowy instalacji odsiarczania spalin i budowy kotła na biomasę w PGE Zespole Elektrowni Dolna Odra S.A. na łączną kwotę około 521 milionów złotych;
- zobowiązań inwestycyjnych spółek dystrybucyjnych w łącznej wysokości około 332 milionów złotych.

41. Rozliczenia podatkowe

Obowiązki i uprawnienia podatkowe są określone w Konstytucji, ustawach podatkowych oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych. Zgodnie z ordynacją podatkową podatek definiuje się jako publicznoprawne, nieodpłatne przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Uwzględniając kryterium przedmiotowe, obowiązujące w Polsce podatki można uszeregować w pięciu grupach: opodatkowanie dochodów, opodatkowanie obrotu, opodatkowanie majątku, opodatkowanie czynności, oraz inne opłaty, nie zaklasyfikowane gdzie indziej.

Z punktu widzenia działalności podmiotów gospodarczych zasadnicze znaczenie ma opodatkowanie dochodów (podatek dochodowy od osób prawnych), opodatkowanie obrotów (podatek od towarów i usług VAT, podatek akcyzowy) oraz opodatkowanie majątku (podatek od nieruchomości i od środków transportowych). Nie można pominąć innych opłat i wpłat, które zaklasyfikować można jako quasi – podatki. Wśród nich wymienić należy między innymi składki na ubezpieczenia społeczne oraz w przypadku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa – wpłaty z zysku.

Podstawowe stawki podatkowe w 2009 roku kształtowały się następująco: stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, podstawowa stawka podatku VAT - 22%, obniżone: 7%, 3%, 0%, ponadto, niektóre towary i usługi objęte były zwolnieniem podatkowym. Wysokość wpłaty z zysku po opodatkowaniu podatkiem dochodowym – 15%.

System podatkowy w Polsce charakteryzuje duża zmienność przepisów podatkowych, stopień ich skomplikowania, wysokie potencjalne kary przewidziane w razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego oraz ogólnie pro-fiskalne podejście władz skarbowych. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności, podlegające regulacjom (kontroli celnej, czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli odpowiednich władz, które uprawnione są do nakładania kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Kontrolą mogą być objęte rozliczenia podatkowe przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Poniżej przedstawiono istotne postępowania dotyczące rozliczeń publiczno-prawnych toczące się w spółkach Grupy Kapitałowej w ciągu okresu sprawozdawczego.

41.1. Podatek akcyzowy

Kwestia ewentualnego zwrotu podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 dla spółek wytwórczych została opisana w nocie nr 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

PGE Elektrownia Turów S.A.

W terminie od dnia 2 czerwca 2008 roku do dnia 24 lipca 2008 roku w PGE Elektrowni Turów S.A. była prowadzona kontrola urzędu celnego w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku akcyzowego za okres od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2006 roku. Po zakończeniu kontroli spółka zgłosiła zastrzeżenia i poprosiła urząd o stosowne wyjaśnienia do tego protokołu (w zakresie ewentualnej nadpłaty). W toku dalszych działań spółka skorygowała „Oświadczenia o ilości i sposobie wykorzystania zwolnionej energii elektrycznej” (korekta dokumentów - bez wpływu na zmianę wartości podatku akcyzowego), natomiast z uwagi na brak jednoznacznego stanowiska urzędu celnego odnośnie potencjalnej nadpłaty, jednostka zwróciła się do Ministra Finansów z wnioskiem o udzielenie indywidualnej interpretacji. W związku z negatywną odpowiedzią spółka złożyła w dniu 11 lutego 2009 roku skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego („WSA”) we Wrocławiu. W dniu 13 lipca 2009 roku WSA z uwagi na błędne uzasadnienie prawne w wydanej interpretacji organu podatkowego uchylił skarżoną interpretację. W styczniu 2010 roku spółka otrzymała zmienioną interpretację Ministerstwa Finansów, w której jednakże ponownie uznano stanowisko spółki za nieprawidłowe. PGE Elektrownia Turów S.A. wystosowała w lutym 2010 roku wezwanie do usunięcia prawa – do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego kwestia nie została rozstrzygnięta.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. złożyła wnioski o zwrot podatku akcyzowego w związku z dostawą wewnątrzwspólnotową energii elektrycznej za okres wrzesień- grudzień 2007 roku i styczeń-luty 2008 roku. Organ celny odmówił zwrotu części podatku uznając, że dostawa była dokonana dla podmiotu szwajcarskiego i w związku z tym nie jest dostawą wewnątrzwspólnotową. Po przeprowadzeniu wyjaśnień, w tym od szwajcarskiej administracji celnej, w lutym 2010 roku Spółka otrzymała pozytywne decyzje dotyczące zwrotu wyżej wymienionego podatku. Kwota spornego podatku akcyzowego wynosiła 20,3 miliona złotych.

41.2. Podatek od nieruchomości

W elektrowniach GK PGE prowadzone są postępowania podatkowe w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Na podstawie prowadzonych postępowań określono wysokość zobowiązań podatkowych w poszczególnych podmiotach, gdzie postępowaniem objęto wszystkie lata, które nie uległy przedawnieniu. Spór toczy się w zakresie przedmiotu opodatkowania i dotyczy głównie rozstrzygnięcia czy instalacje w budynkach oraz wolno stojące urządzenia techniczne podlegają odrębnemu opodatkowaniu jako samoistne budowle. W zakresie prowadzonych postępowań elektrownie toczą spory na poziomie organów podatkowych, a wyrok, który zapadł dla jednej z elektrowni w w/w przedmiocie nie przyniósł rozstrzygnięcia merytorycznego. Orzecznictwo Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w powyższym zakresie jest rozbieżne przy czym najnowsze wyroki (w tym wyrok Naczelny Sąd Administracyjny z dnia 2 lutego 2010 roku sygn. II FSK 1292/08) wskazują, że urządzenia zlokalizowane w budynkach mogą stanowić budowle podlegające odrębnemu opodatkowaniu.

Niekorzystna w tym zakresie jest także nowelizacja prawa budowlanego, do którego w zakresie definicji przedmiotu opodatkowania odsyła ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. Definicję budynku zmieniono ustawą z dnia 23 kwietnia 2009 roku o zmianie ustawy prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (w tym ustawy o podatkach i opłatach lokalnych). Według nowej definicji pojęcie budynku będzie obejmować instalacje i urządzenia techniczne służące do eksploatacji tego budynku. Nie można wykluczyć, iż zmiana powyższej definicji spowoduje rozszerzenie pojęcia budowli na instalacje i urządzenia techniczne zlokalizowane w budynkach, w tym w budynkach podmiotów wytwarzających energię elektryczną, które dotychczas traktowano jako część budynku. Według Ministerstwa Finansów zmiana definicji obiektu budowlanego stanowi jedynie doprecyzowanie przepisu i nie powinna wpływać na zakres opodatkowania poszczególnych obiektów budowlanych podatkiem od nieruchomości. Zmiana w prawie budowlanym może zatem oznaczać, że zakres opodatkowania zawsze był tak szeroko rozumiany lub prowadzić do wniosku, iż uległ on rozszerzeniu od chwili wejścia w życie nowelizacji.

Mając na uwadze powyższe zmiany prawne oraz toczące się spory na poziomie poszczególnych spółek Grupa utworzyła rezerwy w odpowiedniej wysokości w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2009 rok. Zgodnie z MSR 37.92 ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa Grupa nie podaje dalszych szczegółów.

42. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje z jednostkami powiązanymi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów i usług lub oparte są koszt ich wytworzenia.

42.1. Jednostki stowarzyszone

Informacje na temat inwestycji w spółkach stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności zostały przedstawione w notcie 27.

	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Rok 2009	36.941	21.687	5.281	2.879
Rok 2008	29.642	29.484	4.085	2.540

42.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Dominującym właścicielem PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. jest Skarb Państwa, w związku z tym zgodnie z MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane. Spółki Grupy PGE identyfikują szczegółowo transakcje z prawie 40 najważniejszymi spółkami zależnymi od Skarbu Państwa. Łączna wartość transakcji z działalności kontynuowanej z powyższymi jednostkami została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności handlowe od podmiotów powiązanych	w tym przetermi- nowane	Zobowiązania handlowe wobec podmiotów powiązanych	w tym zaległe, po upływie terminu płatności
2009	4.709.255	3.958.263	423.245	43.179	523.156	444
2008	6.042.289	5.104.510	445.663	5.576	460.531	5.212

Największe transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa dotyczą spółki PSE-Operator S.A., elektrowni zawodowych oraz zakładów energetycznych.

42.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Kadra kierownicza obejmuje Zarządy i Rady Nadzorcze spółek Grupy PGE.

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	40.618	34.511
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	867	880
Świadczenia po okresie zatrudnienia	870	571
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	1.280	1.256
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	-	-
Łączna kwota wynagrodzenia głównej kadry kierowniczej	43.635	37.218

	Rok zakończony 31 grudnia 2009	Rok zakończony 31 grudnia 2008
Zarząd Jednostki Dominującej	1.991	1.498
Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej	338	294
Zarządy - jednostki zależne	33.402	28.357
Rady Nadzorcze - jednostki zależne	7.904	7.069
Razem	43.635	37.218

Szczegółowe informacje o wynagrodzeniu Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej przedstawiono w nocie 1.6 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PGE.

43. Instrumenty finansowe

43.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

Kategorie i klasy aktywów finansowych:	Pozycja w bilansie	Wartość bilansowa 31 grudnia 2009			31 grudnia 2008			Wartość godziwa	
		Część długo- terminowa	Część krótco- terminowa	Razem	Część długo- terminowa	Część krótco- terminowa	Razem	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
1. Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności									
(i) Nabyte obligacje, weksle, bony		-	-	-	-	134.180	134.180	-	134.180
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, razem:		-	-	-	-	134.180	134.180	-	134.180
2. Pożyczki i należności, w tym:									
(i) Należności z tytułu dostaw i usług	a)	-	2.059.119	2.059.119	-	1.792.607	1.792.607	2.054.595	1.786.014
(ii) Lokaty i depozyty		1.226	24.344	25.570	4.784	82.383	87.167	25.570	87.167
(iii) Pozostałe pożyczki i należności finansowe		387.738	962.891	1.350.629	365.079	702.388	1.067.467	1.354.651	1.072.822
▪ Nabyte obligacje, weksle, bony	b)	238.204	46.737	284.941	266.578	8.038	274.616	284.941*	274.616*
▪ Pożyczki udzielone	b)	144.391	25.885	170.276	95.926	16.088	112.014	174.298	117.369.
▪ Pozostałe należności finansowe	b)	5.143	159.640	164.783	2.575	71.891	74.466	164.783	74.466
▪ Rekompensaty z tytułu KDT	b)	-	730.629	730.629	-	606.371	606.371	730.629	606.371
Pożyczki i należności, razem:		388.964	3.046.354	3.435.318	369.863	2.577.378	2.947.241	3.434.816	2.946.003
3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:									
(i) Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach		193.534	688	194.222	195.505	-	195.505	n/a	n/a
(ii) Akcje notowane na aktywnych rynkach		1.854	-	1.854	-	74.462	74.462	1.854	74.462
(iii) Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych		-	4.617	4.617	-	10.176	10.176	4.617	10.176
(iv) Pozostałe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		2.823	679	3.502	11.474	13.132	24.606	3.502	24.606
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, razem:		198.211	5.984	204.195	206.979	97.770	304.749	9.973	109.244

Kategorie i klasy aktywów finansowych:	Pozycja w bilansie	Wartość bilansowa						Wartość godziwa	
		31 grudnia 2009			31 grudnia 2008			31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
		Część długo- terminowa	Część krótko- terminowa	Razem	Część długo- terminowa	Część krótko- terminowa	Razem	Razem	Razem
4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		-	7.712.823	7.712.823	-	2.140.837	2.140.837	7.712.823	2.140.837
Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39									
Należności z tytułu leasingu	b)	602	340	942	767	563	1 330	942	1 330

* Jak opisano w nocie 44.5.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego głównym składnikiem pozycji „nabyte obligacje, weksle, bony” stanowią obligacje wyemitowane przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A. Obligacje są wyceniane według zamortyzowanego kosztu za pomocą efektywnej stopy procentowej. Biorąc pod uwagę fakt, iż obligacje te nie są kwotowane na aktywnym rynku i mają charakter obligacji zmiennoprocentowej, oraz z uwagi na brak dostępnych rynkowych informacji o aktualnej rynkowej marży kredytowej właściwej dla podobnych instrumentów finansowych, Spółka przyjęła założenie, iż wartość księgowa obligacji jest przybliżeniem oszacowania wartości godziwej na potrzeby ujawnienia zgodnie z MSSF 7. Spółka prowadzi obecnie prace dotyczące określenia wartości godziwej tego instrumentu finansowego.

- a) Część długoterminowa należności z tytułu dostaw i usług została zaprezentowana w bilansie w pozycji „Pozostałe aktywa finansowe długoterminowe”. Część krótkoterminowa została zaprezentowana w bilansie w osobnej pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług”.
- b) Prezentowane w bilansie w pozycji „Pożyczki i należności”.

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych:	Pozycja w bilansie	Wartość bilansowa				Wartość godziwa			
		31 grudnia 2009		31 grudnia 2008		31 grudnia 2009		31 grudnia 2008	
		Część długo- terminowa	Część krótco- terminowa	Razem	Część długo- terminowa	Część krótco- terminowa	Razem	Razem	Razem
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przeznaczone do obrotu:									
(i) Instrumenty pochodne		-	37.701	37.701	-	62.639	62.639	37.701	62.639
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem:		-	37.701	37.701	-	62.639	62.639	37.701	62.639
2. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:									
(i) Oprocentowane kredyty i pożyczki	a)	4.056.270	855.018	4.911.288	4.470.791	1.405.692	5.876.483	4.947.462	5.945.203
(ii) Wyemitowane obligacje	a)	-	114.911	114.911	-	1.632.385	1.632.385	114.911	1.632.385
(iii) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		-	1.082.582	1.082.582	-	1.012.111	1.012.111	1.080.641	1.008.852
(v) Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	b)	15.285	554.744	570.029	13.875	627.325	641.200	570.029	641.200
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, razem:		4.071.555	2.607.255	6.678.810	4.484.666	4.677.513	9.162.179	6.713.043	9.227.640
3. Pozostałe zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39									
(i) Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	b)	656	1.014	1.670	1.599	1.127	2.726	n/a	n/a
Pozostałe zobowiązania finansowe, razem:		656	1.014	1.670	1.599	1.127	2.726	-	-
a)	Prezentowane w bilansie w pozycji „Oprocentowane kredyty i pożyczki”								
b)	Prezentowane w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe”								

43.2. Rachunek zysków i strat

	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Kategorie Instrumentów Finansowych ogółem
Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku						
Dywidendy	-	12.497	-	-	-	12.497
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	84.319	6.387	-	46.253	(259.049)	(122.090)
Różnice kursowe	47.020	(32)	-	(29.130)	(6.276)	11.582
Rozwiązanie odpisów aktualizujących / zwiększenie wartości/	25.018	1.868	2.202	36.280	1	65.369
Utworzenie odpisów aktualizujących/ zmniejszenie wartości	-	(5.082)	-	(97.264)	(30.016)	(132.362)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	147	54.529	1.928	8.345	-	64.949
Ogółem zysk/ (strata)	156.504	70.167	4.130	(35.516)	(295.340)	(100.055)
Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku						
Dywidendy	-	3.213	-	-	-	3.213
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	74.084	1.668	10.034	106.641	(294.734)	(102.308)
Różnice kursowe	63.587	4	-	45.001	(210.055)	(101.463)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących / zwiększenie wartości/	29	56.951	-	26.043	2.480	85.503
Utworzenie odpisów aktualizujących/ zmniejszenie wartości	(46.364)	(4.808)	-	(39.628)	(22)	(90.822)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	2.579	19.302	-	580	234	22.695
Ogółem zysk/ (strata)	93.915	76.330	10.034	138.637	(502.097)	(183.181)

W trakcie okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2009 roku, po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego, kwota 41.287 tysięcy złotych z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży została ujęta w innych całkowitych dochodach.

43.3. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość księgowa następujących aktywów oraz zobowiązań finansowych stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych:

- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, oparte o zmienne stopy procentowe,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży z wyjątkiem udziałów i akcji w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach,
- aktywa oraz zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

43.3.1 Instrumenty notowane na aktywnych rynkach (akcje, obligacje)

Wartość godziwa notowanych na giełdzie akcji oraz obligacji została ustalona na podstawie kursów zamknięcia tych papierów wartościowych, opublikowanych na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych S.A. z dnia bilansowego.

43.3.2 Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej jest możliwe

Wartość godziwa instrumentów nienotowanych na aktywnych rynkach Grupa ustala stosując odpowiednie techniki wyceny o ile możliwe jest wiarygodne oszacowanie tej wartości z wykorzystaniem cen z ostatnio przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, porównanie do cen z aktywnego rynku innych instrumentów, które są w swojej istocie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz inne techniki/modele wyceny powszechnie stosowane na rynku, dostosowane do konkretnej specyfiki i parametrów wycenianego instrumentu finansowego oraz sytuacji wystawcy (emitenta).

Wartości godziwe instrumentów finansowych Grupy nienotowanych na aktywnych rynkach są ustalane przy zastosowaniu modeli wyceny wykorzystujących jako dane wejściowe wyłącznie obserwowalne zmienne rynkowe z aktywnych rynków, które są uzyskiwane z renomowanych serwisów dostarczających informacje finansowe.

Wartość godziwa transakcji pochodnych wykorzystywanych przez Grupę ustalana jest na podstawie rynkowej krzywej terminowej stóp procentowych. Stopy procentowe wolne od ryzyka wykorzystywane przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych są obliczane na podstawie notowań transakcji IRS z rynku międzybankowego, uzyskiwanych z serwisu Reuters.

43.3.3 Instrumenty nie notowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej nie jest możliwe

Do podstawowych aktywów Spółki zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży należą udziały i akcje w Spółkach nie notowanych na aktywnych rynkach. Dla udziałów nie notowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek, ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości, w związku z tym Spółka nie jest w stanie ustalić zakresu, w którym mogłaby mieścić się ich wartość godziwa. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy Grupa nie planuje zbyć żadnej istotnej z powyższych pozycji. Grupa nie jest także w posiadaniu żadnych danych, które mogłyby pozwolić na wiarygodną ocenę zakresu możliwych wartości godziwych powyższych pozycji.

43.4. Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

43.4.1 Pożyczki i należności

Kluczową pozycję kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako pożyczki i należności stanowią należności z tytułu dostaw i usług, których charakterystyka została przedstawiona w nocie 44.5.2.

43.4.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kluczowymi pozycjami kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach oraz akcje notowane na aktywnych rynkach. Grupa nie jest w stanie w wiarygodny sposób określić wartości godziwej akcji spółek nienotowanych na aktywnych rynkach, w związku z czym prezentowane są one według ceny nabycia, skorygowanej w razie konieczności o odpisy z tytułu utraty wartości.

Główną pozycją akcji nienotowanych na aktywnych rynkach stanowią akcje spółki AWSA Holland II BV, o wartości 115.173 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2009 roku.

43.4.3 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kluczową pozycję kategorii instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy stanowią obligacje, weksle i bony komercyjne. Na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa nie wykazywała aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa wykazała transakcje zabezpieczające IRS – swap w PGE Elektrowni Turów S.A. Transakcje te zostały zawarta w dniu 18 września 2003 roku z Citibank N.A. London Branch. Zabezpieczają one w wysokości składowych zmiennych (USD LIBOR 6m) oprocentowania kredytów inwestycyjnych 30, 40 i 80 mln USD z Nordic Investment Bank.

W transakcji tej bank-kontrahent płaci dla spółki odsetki oparte na stopie zmiennej, z kolei PGE Elektrownia Turów S.A. płaci dla Citibanku odsetki oparte na stałej stopie. Nałożenie transakcji IRS na zabezpieczone kredyty z Nordic Investment Bank powoduje w końcowym efekcie zamianę oprocentowania zmiennego na stałe.

Zestawienie posiadanych instrumentów przedstawia tabela poniżej:

Rodzaj zabezpieczenia	Opis instrumentu zabezpieczającego	Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego na dzień bilansowy	Charakterystyka zabezpieczanego rodzaju ryzyka
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,20%) w kredycie z NIB 40; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(5.241)	kredyt walutowy na kwotę 40 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR + 0,23% marży; płatności półroczne,
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,2050%) w kredycie z NIB 30; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(5.850)	kredyt walutowy na kwotę 30 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR + 0,18% marży; płatności półroczne
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Transakcja IRS - zamiana stopy zmiennej USD LIBOR 6m na stałą (5,61%) w kredycie z NIB 80; płatności półrocznie, amortyzowane zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu	(26.610)	kredyt walutowy na kwotę 80 mln USD, oprocentowany 6 mies. LIBOR + 0,5% marży; płatności półroczne
Razem		(37.701)	

Ponieważ Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń zmiany wartości godziwej powyższych instrumentów zabezpieczających ujmowane są w rachunku zysków i strat danego okresu sprawozdawczego.

Umowy wymienione w powyższych tabelach zostały zawarte we wrześniu 2003 roku i wygasają w latach 2015, 2016 oraz 2019. Ustalenie wartości godziwej instrumentów IRS odbywa się w oparciu o porównanie zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, tzw. "nóg swapowych". Wielkość przepływów pieniężnych wynikających z oprocentowania „nogi zmiennej” transakcji oraz wysokość dyskonta wyliczana jest na podstawie krzywej rynkowych stóp procentowych.

W ciągu okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2009 roku Grupa dokonała aktualizacji wartości godziwej transakcji IRS i ujęła w rachunku zysków i strat wycenę memoriałową w wysokości 24.938 tysięcy złotych. Dodatkowo w ciągu okresu Grupa poniosła koszt płatności swapowych w wysokości 13.819 tysięcy złotych. Z uwagi na długookresowy charakter zawartych transakcji oraz brak naruszenia przyznanego przez stronę transakcji limitu kredytowego jednostka nie podejmowała działań mających na celu zamknięcie ww. transakcji.

Dane przyjęte do wyceny wartości godziwej powyższych zabezpieczających instrumentów finansowych zaliczają się do Poziomu 2 według klasyfikacji wprowadzonej przez zaktualizowany w 2009 roku MSSF 7 par. 27A oraz 27B.

43.4.4 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

43.4.4.1 Oprocentowane kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Waluta Kredytu	Stopa Referencyjna	Wartość kredytu/ pożyczki na dzień bilansowy (w tys.)		Do 1 roku	Z tego o terminie spłaty przypadającym:				
		w walucie	w złotych		Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	Powyżej 5 lat
PLN	Zmienna	2.448.340	2.448.340	336.040	556.037	307.283	305.697	205.580	737.703
	Stała	1.259.234	1.259.234	427.073	832.161	-	-	-	-
Razem PLN		3 707.574	3.707.574	763.113	1.388.198	307.283	305.697	205.580	737.703
EURO	Zmienna	148.176	608.734	276	10.277	8.408	13.773	11.268	564.732
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem EURO		148.176	608.734	276	10.277	8.408	13.773	11.268	564.732
USD	Zmienna	123.171	351.075	43.241	42.755	42.755	42.755	42.755	136.814
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem USD		123.171	351.075	43.241	42.755	42.755	42.755	42.755	136.814
CHF	Zmienna	84.180	232.851	37.334	36.824	36.824	36.824	36.824	48.221
	Stała	3.996	11.054	11.054	-	-	-	-	-
Razem CHF		88.176	243.905	48.388	36.824	36.824	36.824	36.824	48.221
Razem kredyty i pożyczki			4.911.288	855.018	1.478.054	395.270	399.049	296.427	1.487.470

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Waluta Kredytu	Stopa Referencyjna	Wartość kredytu/ pożyczki na dzień bilansowy (w tys.)		Do 1 roku	Z tego o terminie spłaty przypadającym:				
		w walucie	w złotych		Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	Powyżej 5 lat
PLN	Zmienna	3.114.703	3.114.703	906.524	631.915	300.408	280.479	221.886	773.491
	Stała	1.682.761	1.682.761	425.300	838.307	419.154	-	-	-
Razem PLN		4 797.464	4.797.464	1.331.824	1.470.222	719.562	280.479	221.886	773.491
EURO	Zmienna	95.750	395.023	489	14.567	13.446	13.433	12.400	340.688
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem EURO		95.750	395.023	489	14.567	13.446	13.433	12.400	340.688
USD	Zmienna	130.596	386.800	22.499	44.427	44.427	44.427	44.427	186.593
	Stała	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem USD		130.596	386.800	22.499	44.427	44.427	44.427	44.427	186.593
CHF	Zmienna	98.096	274.807	39.500	37.294	37.294	37.294	37.294	86.131
	Stała	7.992	22.389	11.380	11.009	-	-	-	-
Razem CHF		106.088	297.196	50.880	48.303	37.294	37.294	37.294	86.131
Razem kredyty i pożyczki			5.876.483	1.405.692	1.577.519	814.729	375.633	316.007	1.386.903

W ramach wartości zaprezentowanych w powyższych tabelach na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa posiada kredyt inwestycyjny zaciągnięty przez PGE Elektrownię Opole S.A. w Banku PEKAO S.A. w celu sfinansowania budowy bloku 1-4 o wartości bilansowej na dzień 31 grudnia 2009 roku równej 1.257.461 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2008 roku równej 1.682.761 tysięcy złotych). Powyższy kredyt inwestycyjny jest kredytem w złotych o stałym oprocentowaniu, którego ostateczna spłata przypada na dzień 31 grudnia 2012 roku. Ponadto PGE Elektrownia Bełchatów S.A. zaciągnęła 5 kredytów inwestycyjnych w Europejskim Banku Inwestycyjnym, Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju, konsorcjum banków z Citi Bankiem Handlowym jako agentem w celu sfinansowania budowy bloku 858 MW o wartości bilansowej na datę 31 grudnia 2009 roku równej 1.640.588 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2008 roku równej 1.649.448 tysięcy złotych). Kredyty są kredytami w PLN o zmiennym oprocentowaniu opartym o stopę WIBOR 3M oraz WIBOR 6M. Dodatkowo PGE Elektrownia Bełchatów S.A. zaciągnęła w Nordyckim Banku Inwestycyjnym kredyt o zmiennej stopie procentowej denominowany w EUR. Kwestia finansowania inwestycji w PGE Elektrowni Bełchatów S.A. została również opisana w nocie 43.6 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku wartość pozostających do dyspozycji limitów kredytowych w rachunku bieżącym wyniosła 1.321.905 tysięcy złotych oraz 1.035.780 tysięcy złotych w ramach pozostałych kredytów (ostatnia wartość obejmuje również kredyt w PGE Elektrowni Bełchatów S.A., którego sytuacja została szczegółowo opisana w nocie 43.6). Terminy spłaty wykorzystanych przyznaných linii kredytowych w rachunkach bieżących przypadają w okresie do osiemnastu miesięcy od dnia bilansowego.

43.5. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

Wyemitowane obligacje według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku.

Waluta Emisji	Stopa Referen- cyjna	Wartość emisji na dzień bilansowy (w tys. złotych)	Z tego o terminie przypadającym:					
			Do 1 roku	Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	Powyżej 5 lat
PLN	Zmienna	114.911	114.911	-	-	-	-	-
	Stała	-	-	-	-	-	-	-
Razem Obligacje		114.911	114.911	-	-	-	-	-

Wyemitowane obligacje według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Waluta Emisji	Stopa Referen- cyjna	Wartość emisji na dzień bilansowy (w tys. złotych)	Z tego o terminie przypadającym:					
			Do 1 roku	Od 1 do 2 lat	Od 2 do 3 lat	Od 3 do 4 lat	Od 4 do 5 lat	Powyżej 5 lat
PLN	Zmienna	1.632.385	1.632.385	-	-	-	-	-
	Stała	-	-	-	-	-	-	-
Razem PLN		1.632.385	1.632.385	-	-	-	-	-

Na dzień 31 grudnia 2009 roku głównym programem emisji obligacji w Grupie Kapitałowej są umowy zawarte w dniu 19 maja 2009 roku z konsorcjum banków, z ING Bankiem Śląskim S.A. jako agentem emisji, udostępniające finansowanie gwarantowane, przeznaczone na refinansowanie zadłużenia spółek Grupy Kapitałowej PGE oraz na finansowanie działalności Spółki. Kwota całego Programu Emisji wynosi 2 mld zł. Na dzień 31 grudnia 2009 cała kwota programu jest objęta gwarancją emisji.

Umowa umożliwia emisję obligacji zerokuponowych. Na dzień 31 grudnia 2009 roku w ramach programu nie wyemitowano do Banków Gwarantów obligacji. Termin zapadalności umowy przypada na 8 listopada 2010 roku.

43.6. Dotrzymanie postanowień umów kredytowych

PGE Elektrownia Bełchatów S.A.

PGE Elektrownia Bełchatów S.A. w dniu 10 sierpnia 2006 roku podpisała umowy długoterminowego finansowania na łączną kwotę 879 mln EUR z następującymi Bankami komercyjnymi oraz Europejskimi Instytucjami Multilateralnymi:

- Citibank NA Londyn/Bank Handlowy w Warszawie S.A., oraz ING Bank N.V./ING Bank Śląski S.A.
- tj.: Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju („EBOiR”), Europejskim Bankiem Inwestycyjnym („EBI”) i Nordic Investment Bank („NIB”).

Środki z ww. kredytów przeznaczone są na finansowanie programu modernizacji spółki, który obejmuje budowę Nowego Bloku Energetycznego 858 MW opalanego węglem brunatnym, linii przesyłowej łączącej Nowy Blok Energetyczny z Krajowym Systemem Elektroenergetycznym oraz kompleksową modernizację istniejących urządzeń produkcyjnych.

W dniu 5 września 2008 roku spółka, PGE Górnictwo i Energetyka S.A. oraz PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. otrzymały od Banku Handlowego w Warszawie S.A. działającego jako Globalny Agent Kredytu w imieniu banków komercyjnych i EBOiR zawiadomienie o zarzucanym naruszeniu warunków umów finansowania. Zarzut naruszenia dotyczył m.in. niewykonywania przez spółkę oraz PGE GiE S.A. zobowiązań do zapewnienia, iż umowy pomiędzy spółką a podmiotami Grupy PGE będą zawierane na warunkach rynkowych oraz zobowiązania do podejmowania racjonalnych starań w celu maksymalizacji przychodów brutto ze sprzedaży energii elektrycznej należnych spółce.

W okresie, w którym występuje którekolwiek z naruszeń umów dotyczących finansowania udzielonego przez banki komercyjne i EBOiR, zgodnie z tymi umowami Kredytodawcy nie są zobowiązani do udostępniania jakiegokolwiek finansowania. Jak wynika z otrzymanego zawiadomienia, zdaniem Kredytodawców w przypadku nieusunięcia zaistniałych naruszeń, może dojść do powstania Przypadku Naruszenia. Pismem z dnia 15 października 2008 roku Elektrownia poinformowała Globalnego Agenta Kredytu o wynegocjowaniu z PGE warunków Aneksu nr 1 do "Umowy ramowej dla umów sprzedaży energii elektrycznej oraz dotyczącej utrzymywania zdolności wytwórczych netto bloków 1-12 w Elektrowni Bełchatów z dnia 5 września 2005 roku", zawartej pomiędzy PGE a spółką.

W międzyczasie, tj. 10 i 13 października 2008 roku została wypłacona transza Kredytu Terminowego i Kredytu EBOiR w łącznej wysokości 40 milionów złotych, na wypłatę której banki wyraziły zgodę.

W trakcie 2008 i 2009 roku trwały pomiędzy spółką a kredytodawcami uzgodnienia odnośnie kluczowych warunków zniesienia naruszenia (negocjacje dotyczyły m.in. zmian do dokumentacji finansowania – w tym głównie mechanizmu ustalania cen sprzedaży energii elektrycznej, przedłużenia umowy z doradcą rynkowym banków – firmą Redpoint oraz podniesienia marży oprocentowania i opłat za niewykorzystaną część kredytu).

W listopadzie 2009 roku spółka wystosowała pismo do Globalnego Agenta Kredytu, w którym zaproponowała Kredytodawcom następujące rozwiązanie:

- wprowadzenie „opłaty za wcześniejszą spłatę”, pod warunkiem wyrażenia zgody przez Kredytodawców na wypłatę transzy Kredytu EBI w wysokości 250 milionów złotych,
- wprowadzenie „opłaty za wprowadzenie zmian”,
- zmianę marż kredytów,
- pozostawienie prowizji z tytułu niewykorzystanej Kwoty Zaangażowania bez zmian,
- anulowanie Kredytu Rezerwowego.

Zaproponowana przez spółkę zmiana warunków cenowych finansowania uzależniona jest od potwierdzenia przez Kredytodawców zniesienia istniejących przypadków naruszeń, wyrażenia zgody na połączenie poprzez przejęcia przez spółkę spółek z linii wydobywczo-wytwórczej Grupy PGE (kwestia opisana szczegółowo w nocie nr 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego), wyrażenia zgody na wypłatę następnej transzy Kredytu Terminowego i Kredytu EBOiR w łącznej wysokości 220 milionów złotych, a także pod warunkiem uzyskania aprobaty organów korporacyjnych spółki na zaproponowane przez spółkę warunki cenowe.

Odpowiadając na powyższą propozycję w dniu 20 listopada 2009 roku Globalny Agent Kredytu poinformował, że Kredytodawcy nie zaakceptowali przedstawionych przez spółkę warunków cenowych i podejścia do zapłaty „Work Fee” oraz, że w terminie późniejszym przedstawią własną propozycję w tym zakresie. Ponadto Kredytodawcy poinformowali, iż w zakresie podjęcia decyzji dotyczącej anulowania Kredytu Rezerwowego oraz wyrażenia zgody na połączenie poprzez przejęcie przez spółkę spółek z linii wydobywczo-wytwórczej Grupy PGE potrzebują więcej informacji na powyższe tematy. Jednocześnie Kredytodawcy postrzegają kwestie zgody na połączenie jako oddzielny problem, niezwiązany z aktualną sytuacją wystąpienia przypadków naruszeń i ocena tego zdarzenia nastąpi z chwilą otrzymania informacji opisujących ostateczne warunki tego połączenia.

Kredytodawcy w dniu 21 stycznia 2010 roku przekazali nową propozycję zmian warunków cenowych finansowania i opłaty za zniesienia naruszenia, tzw. „Waiver Fee”, która obecnie jest analizowana przez spółkę.

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przypadki naruszeń wynikające z Umowy w Sprawie Ogólnych Warunków finansowania Projektu nie zostały zniesione. Do czasu zniesienia przypadków naruszeń spółka nie ma dostępu do kwot finansowania udzielonego przez banki komercyjne i EBOiR oraz EBI. Pomimo trwających przypadków naruszeń, NIB wyraził zgodę na wykorzystanie pozostałej części kredytu NIB i w dniu 23 grudnia 2009 roku została uruchomiona, na dotychczasowych warunkach, kwota kredytu w wysokości 54.250 tysięcy euro.

W dniu 4 marca 2010 roku Globalny Agent Kredytu zawiadomił spółkę, iż w wyniku publikacji planu połączenia (o którym mowa dalej w nocie 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego) wystąpiła tzw. Pierwsza Data Uruchomienia Mechanizmu zgodnie z Umową w Sprawie Ogólnych Warunków finansowania. W związku z powyższym Globalny Agent Kredytu domaga się spełnienia warunków umownych poprzez zapewnienie, że wszelkie wpływy otrzymywane przez spółkę z tytułu sprzedaży energii elektrycznej i zdolności wytwórczych będą wpłacane na wskazany Rachunek Przychodów, z którego mogą być realizowane wydatki związane z działalnością spółki.

W dniu 12 marca 2010 roku Zarząd PGE Elektrowni Bełchatów S.A. podjął uchwałę o zamiarze wcześniejszej spłaty w kwietniu 2010 roku większości zadłużenia na finansowanie inwestycji. Ostateczna wartość spłaty zadłużenia będzie zależeć od wyniku negocjacji, które będą prowadzone z wybranymi instytucjami udzielającymi finansowania. Zadłużenie będzie spłacone poprzez udzielenie spółce finansowania przez jednostkę dominującą.

43.7. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Jako zabezpieczenia spłaty pożyczek Grupa stosuje wiele instrumentów zabezpieczających oraz ich kombinacje. Do najczęstszych należą umowy przelewu wierzytelności, weksle oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Dodatkowo Grupa wykorzystuje pełnomocnictwa do rachunków bankowych i cesje wierzytelności.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa wykazywała także hipotekę na nowym Bloku 858 MW budowanym w PGE Elektrowni Bełchatów i zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i zbywalnych praw majątkowych na tym Bloku oraz umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie bloku gazowo-parowego w PGE Elektrociepłowni Rzeszów S.A.

Spłaty pożyczek zabezpieczają także zastaw na majątku trwałym, umowa na wieloletnią dostawę węgla, umowy gwarancyjne oraz przewłaszczenie na zabezpieczenie węgla.

Na dzień bilansowy aktywa o następującej wartości stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

	Wartość bilansowa aktywów stanowiąca zabezpieczenie spłaty zobowiązań na dzień	
	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Rzeczowe aktywa trwałe ¹⁾	3.688.228	2.995.274
Zapasy	23.220	15.000
Należności z tytułu dostaw i usług ²⁾	446.926	368.107
Środki pieniężne	57.186	9.986
Inne aktywa	-	-
Razem wartość aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań finansowych	4.215.560	3.388.367
1)	W tym użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego	
2)	W tym objęte zastawem lub cesją wierzytelności	

43.8. Sytuacje/ zagadnienia dotyczące instrumentów finansowych nie występujące w Grupie

W Grupie Kapitałowej w trakcie okresu sprawozdawczego zakończonego 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- do dnia bilansowego, Grupa nie skorzystała z możliwości wyznaczenia instrumentu finansowego na moment początkowego ujęcia jako wycenianego w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (MSSF 7, par. 9, 10, 11),
- nie dokonano przekwalifikowania składników aktywów finansowych, które spowodowałyby zmianę sposobu wyceny tych aktywów (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15), ani też Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach windykacji ustanowionych na jej rzecz przedmiotów zabezpieczenia (MSSF 7, par.38),
- Grupa nie wyemitowała żadnych instrumentów zawierających składnik zobowiązaniowy i składnik kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Poza kwestiami opisanymi w nocie nr 43.6. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa Kapitałowa nie naruszyła żadnych postanowień umów kredytowych (MSSF 7, par. 18),
- Grupa zarządza aktywami zgromadzonymi na rachunku funduszu likwidacji zakładów górniczych. Nie otrzymuje jednak z tytułu tego rodzaju działalności powierniczej żadnego wynagrodzenia (MSSF 7, par. 20.c.ii),
- Grupa nie stosuje zasad rachunkowości zabezpieczeń,
- Nie nabyto żadnych aktywów finansowych po cenie istotnie odbiegającej od ich wartości godziwej (MSSF 7, par. 28).

44. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółki należące do Grupy Kapitałowej PGE z tytułu prowadzonej działalności narażone są na następujące typy ryzyka finansowego:

- Ryzyko rynkowe, w tym:
 - Ryzyko stopy procentowej;
 - Ryzyko walutowe;
 - Ryzyko cenowe;
- Ryzyko kredytowe;
- Ryzyko płynności;

Od momentu wniesienia spółek do PGE, Grupa zarządza ryzykiem finansowym w formie i zakresie takim, jak zaprezentowano w dalszej części poniższego punktu. Obecnie Grupa jest na etapie opracowywania grupowych procedur i polityk zarządzania ryzykiem finansowym. We wcześniejszym okresie funkcja zarządzania ryzykiem finansowym była realizowana na poziomie poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGE.

Celem zarządzania ryzykiem finansowym w spółkach Grupy Kapitałowej PGE jest ograniczenie wahań poziomu przepływów pieniężnych i wyniku finansowego wynikających z ekspozycji spółek na ryzyko rynkowe. Zdefiniowany cel jest realizowany na poziomie Grupy Kapitałowej PGE lub na poziomie każdej spółki, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z celem na poziomie Grupy.

Zarówno na poziomie Grupy Kapitałowej PGE jak i pojedynczych spółek realizacja celu odbywa się poprzez wykorzystanie mechanizmu naturalnego zabezpieczenia oraz przy wykorzystaniu zabezpieczających transakcji pochodnych w zakresie, w jakim jest to zgodne z wewnętrznymi regulacjami Grupy.

Żadna ze spółek Grupy Kapitałowej PGE nie zawiera transakcji pochodnych w celu innym niż zabezpieczenie zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Tym samym w Grupie nie jest dozwolone zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które zwiększają ekspozycję na ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe lub ryzyko towarowe w porównaniu z ich poziomem wynikającym ze zidentyfikowanych źródeł ekspozycji spółek na wymienione typy ryzyka rynkowego i mają na celu uzyskanie dodatkowych zysków ze zmiany poziomu czynników ryzyka.

Grupa Kapitałowa PGE stosuje aktywne podejście do zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym. Docelowe podejście do zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej PGE zakłada dokonywanie transferu ryzyka rynkowego generowanego przez Spółki Grupy PGE do podmiotu dominującego, tzn. PGE S.A. poprzez wykorzystanie transakcji wewnątrz Grupy. Transakcje wewnętrzne są zawierane na warunkach rynkowych. Aktywne podejście do zarządzania ryzykiem rynkowym zakłada:

- Dostosowywanie poziomu zabezpieczenia (współczynnika zabezpieczonej ekspozycji w stosunku do całej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko walutowe) do oczekiwań Grupy w zakresie kształtowania się czynników ryzyka celem uzyskania korzyści wynikających z oczekiwanych zmian czynników ryzyka;
- Wspieranie realizacji założeń budżetowych Grupy, realizacji programów inwestycyjnych oraz strategii rozwoju Grupy poprzez wykorzystywanie mechanizmu zabezpieczeń ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego.

Funkcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej PGE docelowo będzie realizowana przez spółkę dominującą, tj. PGE SA przy aktywnym wsparciu pozostałych spółek należących do Grupy.

44.1. Ryzyko płynności

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą aktywną politykę inwestowania wolnych środków pieniężnych. Oznacza to, że spółki monitorują stan nadwyżek finansowych oraz dokonują prognoz przyszłych przepływów pieniężnych i na tej bazie realizują strategię inwestycyjną względem wolnych środków pieniężnych dążąc do realizacji celów strategii inwestycyjnej.

W przypadku niedoborów środków pieniężnych, Spółki Grupy PGE korzystają z dostępnych źródeł finansowania w przedstawionej poniżej kolejności:

- udzielony przez bank kredyt w rachunku bieżącym;
- emisja obligacji obejmowanych przez PGE SA.

44.2. Ryzyko stopy procentowej

Spółki Grupy Kapitałowej PGE są narażone na ryzyko stopy procentowej na skutek finansowania swojej działalności operacyjnej oraz inwestycyjnej poprzez pozyskiwanie zadłużenia oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej lub poprzez inwestycje w aktywa finansowe oprocentowane według zmiennej lub stałej stopy procentowej. Z drugiej strony finansowanie działalności poprzez pozyskiwanie zadłużenia według stałej stopy procentowej wiąże się z ryzykiem utraconych korzyści w przypadku spadku stóp procentowych.

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim lokat, środków pieniężnych, inwestycji w obligacje spółki Autostrada Wielkopolska S.A. oraz zobowiązań z tytułu otrzymanych kredytów oraz wyemitowanych obligacji.

Poniższa tabela prezentuje lukę stopy procentowej, stanowiącą ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej, oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty oraz rodzaj oprocentowania:

		Rodzaj oprocentowania	Nominał pozycji na 31.12.2009	Nominał pozycji na 31.12.2008
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	90.805	243.588
		Zmienne	7.346.595	2.066.213
	Inne waluty	Stałe	390.924	365.719
		Zmienne	366.228	74.624
Zobowiązania finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stałe	1.259.234	1.682.761
		Zmienne	2.563.251	4.747.088
	Inne waluty	Stałe	11.054	22.389
		Zmienne	1.230.361	1.119.269
Ekspozycja netto	PLN	Stałe	(1.168.429)	(1.439.173)
		Zmienne	4.783.344	(2.680.875)
	Inne waluty	Stałe	379.870	343.330
		Zmienne	(864.133)	(1.044.645)

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż jeden rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów, z wyjątkiem obligacji spółki Autostrada Wielkopolska S.A., które nabyte są z dyskontem i nie są oprocentowane do dnia 30 listopada 2018 roku, natomiast od 30 listopada 2018 roku oprocentowane są stopą zmienną.

Grupa narażona jest także na ryzyko zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych typu SWAP, wynikające ze zmian stóp procentowych.

44.3. Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy Kapitałowej PGE można zidentyfikować dwie kategorie ekspozycji na ryzyko walutowe:

Ekspozycja na ryzyko transakcyjne

Wynika z faktu, iż część przepływów pieniężnych związanych z podstawową działalnością biznesową spółek jest denominowana lub indeksowana do kursów walut obcych. Ekspozycja na ryzyko transakcyjne powstaje również na skutek realizacji inwestycji kapitałowych oraz finansowania działalności w walutach obcych. Ryzyko walutowe odnosi się do zmienności przyszłych przepływów pieniężnych denominowanych/ indeksowanych do walut obcych na skutek zmian kursów walutowych;

Ekspozycja na ryzyko translacyjne

Powstaje na skutek przeliczania pozycji bilansowych wyrażonych w walutach obcych na walutę sprawozdań finansowych spółek, tj. PLN. Analogicznie jak w przypadku ryzyka transakcyjnego brak pewności, co do przyszłego kształtowania się kursów walutowych, według których dokonywane będzie przeliczenie sprawozdań finansowych na dzień bilansowy powoduje niepewność, co do wartości tych pozycji w PLN na dzień bilansowy oraz związanych z nimi przychodów i/ kosztów finansowych z tytułu różnic kursowych wykazywanych w rachunku zysków i strat.

Poniżej przedstawione zostały główne elementy stanowiące źródła ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy:

- Wydatki inwestycyjne denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- Zadłużenie spółek należących do Grupy denominowane w walutach obcych;
- Transakcje sprzedaży energii elektrycznej w eksporcie denominowane w walutach obcych;
- Transakcje zakupu energii elektrycznej denominowane w walutach obcych oraz transakcje zakupu energii elektrycznej, dla których część ceny zakupu indeksowana jest do kursu walutowego;
- Opłaty denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych z tytułu zakupu mocy przesyłowych;
- Transakcje sprzedaży praw do emisji CO₂ denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Transakcje zakupu praw do emisji CO₂ denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Wydatki związane z bieżącą eksploatacją środków produkcji denominowane/ indeksowane do kursów walut obcych;
- Aktywa finansowe o charakterze lokacyjnym denominowane w walutach obcych.

Poniższa tabela prezentuje ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na szczególne klasy instrumentów finansowych:

	Łączna wartość bilansowa w PLN	Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2009							
		EUR		USD		CHF		SEK	
		w walucie	W PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe									
Lokaty i depozyty	25.570	-	-	-	-	-	-	-	-
Nabyte obligacje, weksle, bony	284.941	57.983	238.204	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	2.059.119	7.215	29.641	236	673	4	12	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	7.712.823	89.121	366.125	5	15	20	55	82	33
Pożyczki udzielone	170.276	-	-	-	-	-	-	381.801	152.720
Pozostałe należności finansowe	164.783	500	2.054	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach	194.222	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje notowane na aktywnych rynkach	1.854	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	8.119	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu leasingu	942	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekompensaty z tytułu KDT	730.629	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe									
Instrumenty pochodne	(37.701)	-	-	(13.227)	(37.701)	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(4.911.288)	(148.176)	(608.734)	(123.171)	(351.075)	(88.176)	(243.905)	-	-
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	(114.911)	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(1.652.611)	(17.949)	(73.739)	(381)	(1.085)	(6)	(17)	(38.067)	(15.227)
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	(1.670)	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycja walutowa netto		(11.306)	(46.449)	(136.538)	(389.173)	(88.158)	(243.855)	343.816	137.526

	Łączna wartość bilansowa w PLN	Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2008							
		EUR		USD		CHF		SEK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe									
Lokaty i depozyty	87.167	-	-	-	-	-	-	-	-
Nabyte obligacje, weksle, bony	408.796	63.891	266.578	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	1.792.607	3.741	15.609	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.140.837	17.545	73.204	459	1.360	20	55	13	5
Pożyczki udzielone	112.014	-	-	-	-	-	-	259.463	99.141
Pozostałe należności finansowe	74.466	-	-	-	-	-	-	-	-
Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach	195.505	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje notowane na aktywnych rynkach	74.462	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	34.782	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu leasingu	1.330	-	-	-	-	-	-	-	-
Rekompensaty z tytułu KDT	606.371	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe									
Instrumenty pochodne	(62.639)	-	-	(21.149)	(62.639)	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(5.876.483)	(95.750)	(395.023)	(130.596)	(386.800)	(106.088)	(297.196)	-	-
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	(1.632.385)	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(1.653.311)	(5.253)	(21.919)	(185)	(549)	-	-	(7.236)	(2.765)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	(2.726)	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozycja walutowa netto		(15.826)	(61.551)	(151.471)	(448.628)	(106.068)	(297.141)	252.240	96.381

44.4. Ryzyko cen towarów

Spółki z grupy PGE z racji prowadzonej działalności narażone są na zmienność przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych w walucie krajowej z tytułu zmian cen następujących czynników ryzyka:

- Energii elektrycznej;
- Energii cieplnej;
- Węgla kamiennego;
- Gazu ziemnego;
- Praw do emisji CO₂;
- Praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii („zielone certyfikaty”) lub z kogeneracji („czerwone certyfikaty”).

Ze względu na fakt, że większość surowców naturalnych zużywanych przez elektrownie i pochodzi z kopalni działających w ramach Grupy, ekspozycja Grupy na wahania cen rynkowych tych surowców nie jest istotna.

Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów odzwierciedla wolumen zakupów zewnętrznych poszczególnych surowców, który został przedstawiony w poniższej tabeli:

Rodzaj paliwa	Rok 2009		Rok 2008	
	Tonaż - zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)	Tonaż - zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)
Węgiel kamienny	6.987	1.915	7.534	1.452
Gaz ziemny [tys. M3]	561.601	423	532.492	372
Biomasa	451	140	408	85
Olej opałowy	48	58	64	74
Razem		2.536		1.983

44.5. Ryzyko kredytowe

W istotnych spółkach Grupy handlujących energią hurtowo transakcje zawierane są z firmami o sprawdzonej i wystarczającej zdolności kredytowej lub wymagane jest odpowiednie zabezpieczenie od kontrahentów charakteryzujących się niewystarczającą, w ocenie PGE, zdolnością kredytową. Wszyscy klienci, którzy pragną zawrzeć istotne transakcje i skorzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

Ryzyko kredytowe jest związane z potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może mieć formę niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego odstąpienia od warunków kontraktowych.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko kredytowe powstające w obszarze:

- Podstawowej działalności spółek - źródłem ryzyka kredytowego są m.in. transakcje zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz energii cieplnej, transakcje zakupu i sprzedaży paliw kopalnianych, itp.;
- Działalności inwestycyjnej spółek - ryzyko kredytowe generowane jest przez transakcje wynikające z realizacji projektów inwestycyjnych, których powodzenie jest uzależnione od pozycji finansowej dostawców Grupy;
- Zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie - ryzyko kredytowe dotyczy możliwości wystąpienia sytuacji braku realizacji zobowiązań drugiej strony transakcji pochodnej w stosunku do spółki

Grupy Kapitałowej PGE, jeżeli wartość godziwa transakcji pochodnej jest dodatnia z punktu widzenia Grupy. Omawiane źródło ryzyka kredytowego dotyczy w największym stopniu spółki PGE S.A.

- Lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko kredytowe powstaje na skutek lokowania wolnych środków pieniężnych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE w papiery wartościowe obciążone ryzykiem kredytowym tj. inne instrumenty finansowe niż emitowane przez Skarb Państwa.

Klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe, mające odmienną charakterystykę ryzyka kredytowego, to:

- Lokaty i depozyty;
- Nabyte obligacje, weksle, bony;
- Należności z tytułu dostaw i usług;
- Pożyczki udzielone;
- Pozostałe należności finansowe;
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- Instrumenty pochodne;
- Udzielone gwarancje i poręczenia.

W Grupie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związane z:

- Należnościami z tytułu dostaw i usług handlowych u największych odbiorców. Na dzień 31 grudnia 2009 udział trzech największych kontrahentów wyniósł 13% salda należności z tytułu dostaw i usług. Dodatkowo należności spółek sprzedaży detalicznej od gospodarstw domowych stanowią około 33% salda należności handlowych.
- Rekompensatami z tytułu rozwiązania Kontraktów Długoterminowych opisanych w nocie 46 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy jest równa wartościom bilansowym tych pozycji. Łączna maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów Grupy wyniosła 11.353.278 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2009 roku. Jak opisano szczegółowo w nocie 39, maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z udzielonych gwarancji i poręczeń wynosiła na dzień 31 grudnia 2009 roku 4.725 tysięcy złotych.

44.5.1 Nabyte obligacje, weksle, bony

Na dzień 31 grudnia 2009 roku 84% stanu bilansowego stanowią obligacje wyemitowane przez spółkę Autostrada Wielkopolska S.A.

44.5.2 Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług mają zazwyczaj 2-3 tygodniowe terminy płatności, w 2009 roku Grupa oczekiwała średnio na spłatę należności 28 dni. Należności z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie należności z tytułu sprzedanej energii i usług dodatkowych. Poprzez bieżącą kontrolę należności handlowych zdaniem kierownictwa nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym.

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym wobec kontrahentów głównie poprzez stosowanie następujących mechanizmów oraz technik: ocena standingu finansowego kontrahentów wraz z nadawaniem limitów kredytowych; wymaganie określonych zabezpieczeń kredytowych od klientów o słabym standingu finansowym; standaryzacja zapisów umownych z zakresu ryzyka kredytowego

i standaryzacja zabezpieczeń kredytowych; system bieżącego monitoringu płatności i system wczesnej windykacji; systematyczny pomiar ryzyka kredytowego wynikający z prowadzonej działalności handlowej; współpraca z wywiadowcami gospodarczymi i firmami windykacyjnymi.

W ujęciu geograficznym ryzyko kredytowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług prezentuje poniższa tabela:

Region geograficzny/ kraj	31 grudnia 2009 roku		31 grudnia 2008 roku	
	Saldo należności	Udział %	Saldo należności	Udział %
Polska	2.011.406	97,7%	1.718.397	95,8%
Niemcy	8.361	0,4%	30.158	1,7%
Czechy	6.830	0,3%	13.590	0,8%
Pozostałe	32.522	1,6%	30.462	1,7%
Razem	2.059.119	100,0%	1.792.607	100%

44.5.3 Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym związanych z środkami pieniężnymi poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje depozytowe działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, posiadających rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Udział trzech banków, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych na 31 dzień grudnia 2009 wynosił 80%.

44.5.4 Pożyczki udzielone, pozostałe należności

Na wartość pozostałych należności finansowych składają się głównie należności z tytułu rekompensat KDT (kwestia została szczegółowo opisana w nocie nr 46.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego) oraz nabyte obligacje Autostrada Wielkopolska S.A. Należność z tytułu rekompensat KDT stanowi około 53% a obligacje Autostrady Wielkopolskiej S.A. stanowią 18% salda pożyczek i należności na dzień 31 grudnia 2009 roku (z wyłączeniem należności z tytułu dostaw i usług).

44.5.5 Instrumenty pochodne

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje pochodne działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające wysoki rating finansowy, a także dysponujące odpowiednią wysokością kapitału własnego oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Na dzień bilansowy Grupa posiadała zawarte transakcje pochodne, szczegółowo opisane w nocie nr 43.4.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

44.5.6 Udzielone gwarancje i poręczenia

Gwarancje i poręczenia udzielone przez spółki z Grupy zostały przedstawione w nocie 39 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

44.5.7 Wiekowanie należności i odpisy aktualizujące

Na dzień 31 grudnia 2009 roku należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki udzielone oraz udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach były objęte odpisem aktualizującym należności. Zmiana stanu kont odpisów aktualizujących dla tych klas instrumentów finansowych została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki udzielone	Udziały i akcje w podmiotach nie notowanych na aktywnych rynkach
31 grudnia 2009			
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(246.423)	(11.897)	(48.680)
Wykorzystanie odpisów	23.853	-	-
Rozwiązanie odpisów	65.414	109	17.719
Utworzenie odpisów	(85.180)	-	(3.427)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(242.336)	(11.788)	(34.388)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	2.301.455	182.064	228.610
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	2.059.119	170.276	194.222
31 grudnia 2008			
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(271.110)	(11.897)	(140.529)
Wykorzystanie odpisów	29.106	-	349
Rozwiązanie odpisów	45.451	-	96.405
Utworzenie odpisów	(49.870)	-	(4.905)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(246.423)	(11.897)	(48.680)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	2.039.030	123.911	244.185
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	1.792.607	112.014	195.505

Większość odpisów aktualizujących utworzonych przez Grupę w trakcie okresu dotyczy należności handlowych zakładów energetycznych od klientów detalicznych. Kwota odpisów aktualizujących należności handlowe zakładów energetycznych na dzień bilansowy 31 grudnia 2009 roku wynosi 209.705 tysięcy złotych. Czynniki, które Grupa wzięła pod uwagę ustalając utratę wartości tych składników zostały opisane w nocie 12 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W okresach przed dniem bilansowym jednostka dominująca dokonała przedpłat na usługi przesyłowe na rzecz Vattenfall Aktiebolag („VAB”). Udzielenie przedpłat wynikało z realizacji Umowy Restrukturyzacyjnej zawartej w dniu 28 maja 2003 roku pomiędzy PGE S.A. oraz VAB i było związane z zakupem udziałów w SwePol Link AB oraz budową i eksploatacją stałoprądowego połączenia pomiędzy polskim i szwedzkim systemem elektroenergetycznym. Przedpłaty są rozliczane w ramach realizacji powyższej umowy, która wygasa w sierpniu 2010 roku. Z uwagi na charakter powyższych transakcji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym według MSSF część udzielonych przedpłat jest ujmowana jako koszt nabycia udziałów w spółce stowarzyszonej a pozostała część jest prezentowana jako pożyczka. Na dzień 31 grudnia 2009 roku wartość przedpłat prezentowanych jako pożyczka wynosi 153 miliony złotych a część korygująca wartość udziałów w spółce stowarzyszonej wynosi 57 milionów złotych.

W ciągu okresu sprawozdawczego w Spółce trwały prace mające na celu uregulowanie kwestii realizacji przedpłat pozostałych po wygaśnięciu umowy z VAB. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie ma pewności co do zakończenia sukcesem wysiłków Spółki w zakresie przedłużenia współpracy a w związku z tym istnieje niepewność związana z odzyskaniem kwoty zaangażowanej. Jednakże Spółka zakłada pozytywne rozwiązanie kwestii dalszej współpracy oraz rozliczenia przedpłat i w konsekwencji nie widzi na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego wystarczających przesłanek do dokonania odpisu aktualizującego wartość wyżej wymienionych aktywów.

Poza należnościami z tytułu dostaw i usług Grupa nie posiada istotnych pozycji należności, które na dzień bilansowy były przeterminowane lecz nie objęte odpisem aktualizującym. Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych pożyczek i należności, uwzględniającą odpisy z tytułu utraty wartości:

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności	Nie przeterminowane	< 30 dni	Przeterminowane			
			30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2009 roku						
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	3.048.949	216.215	83.222	102.655	35.168	344.880
Odpisy aktualizujące	(37.284)	(7.042)	(4.883)	(17.468)	(25.379)	(329.285)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	3.011.665	209.173	78.339	85.187	9.789	15.595

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe pożyczki i należności	Nie przeterminowane	< 30 dni	Przeterminowane			
			30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31 grudnia 2008 roku						
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	2.589.769	172.361	90.742	42.229	14.411	361.952
Odpisy aktualizujące	(32.353)	(853)	(2.284)	(4.933)	(11.404)	(359.563)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	2.557.416	171.508	88.458	37.296	3.007	2.389

44.6. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko płynności w obszarze:

- Podstawowej działalności spółek - ryzyko płynności powstaje na skutek niedopasowania struktury terminów operacyjnych przepływów pieniężnych, dat realizacji aktywów i zobowiązań;
- Zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie - ryzyko płynności powstaje na skutek pojawienia się konieczności rozliczenia zabezpieczających transakcji pochodnych, których wartość z punktu widzenia Grupy jest ujemna lub zagwarantowania drugiej stronie transakcji depozytu zabezpieczającego (zabezpieczenie gotówkowe), w przypadku ujemnej wyceny transakcji pochodnych w okresie trwania transakcji zabezpieczającej danej spółki.
- Lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko płynności powstaje na skutek pojawienia się konieczności upłynnienia posiadanych aktywów finansowych, dla których rynek cechuje się niskim wolumenem obrotu i/lub relatywnie dużą rozpiętością cen zakupu i cen sprzedaży.

Tabela poniżej przedstawia wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dni bilansowe roku według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

31 grudnia 2009	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wyemitowane obligacje	114.951	-	-	-	114.951
Oprocentowane kredyty i pożyczki	210.787	762.541	2.815.519	1.900.076	5.688.923
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1.603.823	33.503	15.277	8	1.652.611
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	253	761	656	-	1.670
Instrumenty pochodne	1.461	15.904	47.864	17.341	82.570
Łącznie	1.931.275	812.709	2.879.316	1.917.425	7.540.725

31 grudnia 2008	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wyemitowane obligacje	23.377	1.626.624	-	-	1.650.001
Oprocentowane kredyty i pożyczki	860.038	911.513	3.426.527	2.137.257	7.335.335
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1.639.436	-	13.571	304	1.653.311
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	282	845	1.599	-	2.726
Instrumenty pochodne	1.255	13.020	43.375	20.105	77.755
Łącznie	2.524.388	2.552.002	3.485.072	2.157.666	10.719.128

44.7. Ryzyko rynkowe – analiza wrażliwości

Spółka identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe.

Obecnie Grupa Kapitałowa PGE narażona jest głównie na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, USD/PLN, CHF/PLN oraz SEK/PLN. Ponadto Grupa narażona jest na ryzyko zmian referencyjnych stóp procentowych PLN, EUR, USD oraz CHF. Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa PGE wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Grupy. Przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

Potencjalnie możliwe zmiany kursów walutowych zostały oszacowane na $\pm 13,25\%$ dla kursu EUR/PLN, $\pm 19,69\%$ dla kursu USD/PLN, $\pm 16,16\%$ dla kursu CHF/PLN i $\pm 12,46\%$ dla kursu SEK/PLN.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych dla walut, w których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych z daty bilansowej potencjalnie możliwe zmiany oszacowano na poziomie ± 105 pb dla WIBOR, ± 51 pb dla EURIBOR, ± 41 pb dla LIBOR USD i ± 16 pb dla LIBOR CHF.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka został odniesiony do wartości przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz do wartości godziwej na datę bilansową instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Spółka jest narażona na dzień bilansowy, pokazując jaki wpływ na wynik finansowy brutto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

44.7.1 Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, USD/PLN, CHF/PLN oraz SEK/PLN.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko kursów walutowych.

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2009		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2009 roku							
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		USD/PLN		CHF/PLN		SEK/PLN	
			wynik finansowy brutto kurs		wynik finansowy brutto kurs		wynik finansowy brutto kurs		wynik finansowy brutto kurs	
			EUR/PLN + 13,25%	EUR/PLN - 13,25%	USD/PLN + 19,69%	USD/PLN - 19,69%	CHF/PLN + 16,16%	CHF/PLN - 16,16%	SEK/PLN + 12,46%	SEK/PLN - 12,46%
Należności z tytułu dostaw i usług	2.059.119	30.326	3.927	(3.927)	132	(132)	2	(2)	-	-
Pożyczki udzielone	170.276	152.720	-	-	-	-	-	-	19.021	(19.021)
Nabyte obligacje, weksle, bony	284.941	238.204	31.562	(31.562)	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	7.712.823	366.228	48.512	(48.512)	3	(3)	9	(9)	4	(4)
Instrumenty pochodne	(37.701)	(37.701)	-	-	(7.423)	7.423	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(4.911.288)	(1.203.714)	(80.657)	80.657	(69.126)	69.126	(39.413)	39.413	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(1.652.611)	(90.068)	(9.770)	9.770	(214)	214	(3)	3	(1.897)	1.897
Zmiana zysku brutto			(6.426)	6.426	(76.628)	76.628	(39.405)	39.405	17.128	(17.128)

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2008		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2008 roku							
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		USD/PLN		CHF/PLN		SEK/PLN	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
			kurs EUR/PLN + 22,75%	kurs EUR/PLN - 22,75%	Kurs USD/PLN + 32,25%	kurs USD/PLN - 32,25%	kurs CHF/PLN + 26,79%	kurs CHF/PLN - 26,79%	kurs SEK/PLN + 23,35%	kurs SEK/PLN - 23,35%
tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Należności z tytułu dostaw i usług	1.792.607	15.609	3.551	(3.551)	-	-	-	-	-	-
Pożyczki udzielone	112.014	99.141	-	-	-	-	-	-	23.153	(23.153)
Nabyte obligacje, weksle, bony	408.796	266.578	60.646	(60.646)	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.140.837	74.624	16.654	(16.654)	439	(439)	15	(15)	1	(1)
Instrumenty pochodne	(62.639)	(62.639)	-	-	(20.201)	20.201	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(5.876.483)	(1.079.019)	(89.868)	89.868	(124.743)	124.743	(79.625)	79.625	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(1.653.311)	(25.233)	(4.987)	4.987	(177)	177	-	-	(646)	646
Zmiana zysku brutto			(14.004)	14.004	(144.682)	144.682	(79.610)	79.610	22.508	(22.508)

44.7.2 Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej:

Aktywa i zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2009		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2009 roku							
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD		LIBOR CHF	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
			WIBOR + 105pb	WIBOR - 105 pb	EURIBOR+ 51pb	EURIBOR - 51 pb	LIBOR USD + 41pb	LIBOR USD – 41pb	LIBOR CHF + 16pb	LIBOR CHF – 16 pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	7.712.823	7.712.823	49.587	(49.587)	1.129	(1.129)	3	(3)	-	-
Instrumenty pochodne	(37.701)	(37.701)	-	-	-	-	(5.718)	5.718	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(4.911.288)	(3.641.000)	(38.171)	38.171	(2.580)	2.580	(1.525)	1.525	(424)	424
Wyemitowane obligacje	(114.911)	(114.911)	(9.205)	9.205	-	-	-	-	-	-
Zmiana zysku brutto			2.211	(2.211)	(1.451)	1.451	(7.240)	7.240	(424)	424

Aktywa i zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2008		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2008 roku							
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD		LIBOR CHF	
			wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto		wynik finansowy brutto	
			WIBOR + 262pb	WIBOR - 262 pb	EURIBOR+ 131pb	EURIBOR - 131 pb	LIBOR USD + 138pb	LIBOR USD - 138pb	LIBOR CHF + 89pb	LIBOR CHF - 89pb
	tys. PLN	tys. PLN								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.140.837	2.140.837	61.751	(61.751)	966	(966)	13	(13)	-	-
Instrumenty pochodne	(62.639)	(62.639)	-	-	-	-	(26.346)	26.346	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(5.876.483)	(4.171.333)	(71.345)	71.345	(3.916)	3.916	(4.345)	4.345	(2.728)	2.728
Wyemitowane obligacje	(1.632.385)	(1.632.385)	(44.159)	44.159	-	-	-	-	-	-
Zmiana zysku brutto			(53.753)	53.753	(2.950)	2.950	(30.678)	30.678	(2.728)	2.728

Zmiany stóp procentowych nie mają bezpośredniego wpływu na wartość kapitału własnego Grupy.

45. Struktura zatrudnienia

Zatrudnienie w Grupie (w etatach) według stanów na dni bilansowe kształtowało się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2009	Stan na dzień 31 grudnia 2008
Pracownicy ogółem, z tego:	46.357	46.626
Wydobycie i Wytwarzanie	22.774	23.240
Energetyka Odnawialna	483	458
Obrót Hurtowy, w tym:	454	477
Jednostka dominująca	262	306
Dystrybucja	12.687	12.796
Sprzedaż Detaliczna	1.778	1.722
Pozostałe konsolidowane spółki	8.181	7.933

46. Istotne zdarzenia okresu sprawozdawczego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym

46.1. Rekompensaty z tytułu rozwiązania Kontraktów Długoterminowych

Prace legislacyjne dotyczące restrukturyzacji kontraktów długoterminowych („KDT”) zakończyły się 29 czerwca 2007 roku, gdy Sejm przyjął Ustawę o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. Nr 130 poz. 905 z 2007 r.) („Ustawa o KDT”).

W założonym przepisami Ustawy o KDT terminie, tj. do dnia 31 grudnia 2007 roku, PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. podpisała Umowy Rozwiązujące ze wszystkimi wytwórcami będącymi stronami KDT. Podpisanie umowy rozwiązującej stanowiło podstawę do otrzymania przez wytwórców środków na pokrycie wydatków wytwórców niepokrytych przychodami uzyskanymi ze sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej, rezerwy mocy i usług systemowych na rynku konkurencyjnym po przedterminowym rozwiązaniu KDT, wynikających z nakładów poniesionych przez wytwórców do dnia 1 maja 2004 roku na majątek związany z wytwarzaniem energii elektrycznej. Zgodnie z ustawą dla każdego wytwórcy ustalona została maksymalna wysokość kosztów osieroconych oraz wielkości przyjęte do obliczenia rocznej wysokości korekty kosztów. Po rozwiązaniu KDT wytwórcy zaczęli otrzymywać środki w formie zaliczek poczynając od roku 2008. Następnie w ciągu tzw. okresu korygowania, trwającego do czasu wygaśnięcia najdłuższej umowy długoterminowej danego wytwórcy, co roku dokonywana będzie roczna korekta kosztów osieroconych. W roku następującym po roku, w którym zakończony zostanie okres korygowania dla danego wytwórcy, dokonana zostanie korekta końcowa kosztów osieroconych.

Spółki z Grupy Kapitałowej PGE również były stronami kontraktów długoterminowych i po ich rozwiązaniu otrzymały prawo do rekompensat. Maksymalna wysokość kosztów osieroconych, włączając w to koszty osierocone przypadające na rok 2007, wraz z uwzględnieniem kosztów dodatkowych (o których mowa w art. 44 Ustawy o KDT) na podstawie załącznika nr 2 wynosi:

- PGE Elektrownia Opole S.A. – 1 965 700 tysięcy złotych;
- PGE Elektrownia Turów S.A. – 2 571 151 tysięcy złotych;
- PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. – 633 496 tysięcy złotych;
- PGE Elektrociepłownia Rzeszów S.A. – 421 810 tysięcy złotych;
- PGE Elektrociepłownia Lublin-Wrotków Sp. z o.o. – 616 743 tysięcy złotych;
- PGE Elektrociepłownia Gorzów S.A. – 108 028 tysięcy złotych.

Grupa jako przychód okresu ujmuje otrzymane w formie zaliczek środki pieniężne, skorygowane odpowiednio o korektę roczną oraz odpowiednią część planowanej korekty końcowej. Alokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w cenach stałych, w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie

korygowania, z uwzględnieniem korekty końcowej. Do dyskonta przyjęta została średnioterminowa stopa wolna od ryzyka.

Zapisy Ustawy o KDT odnoszą się zarówno do indywidualnych wytwórców jak również do wytwórców wchodzących w skład grup kapitałowych w rozumieniu Ustawy o KDT. Kwestia ta w szczególności dotyczy Elektrowni Bełchatów, Elektrowni Opole oraz Elektrowni Turów. Treść poszczególnych artykułów odnoszących się do wytwórców wchodzących w skład grup kapitałowych jest jednak niejednoznaczna, w szczególności w zakresie dotyczącym obliczania korekt rocznych oraz korekty końcowej. Grupa przeprowadziła szczegółowe analizy i prognozy wysokości korekt rocznych i korekty końcowej, przyjmując najbardziej wiarygodne i zgodne z zapisami Ustawy o KDT jej zdaniem założenia. Do oszacowania korekt rocznych oraz korekt końcowych dla wymienionych wyżej trzech spółek wytwórczych, stanowiących grupę kapitałową w rozumieniu Ustawy o KDT, Grupa przyjęła:

- W zakresie dotyczącym kalkulacji korekty rocznej przyjęto, iż dodatnia różnica pomiędzy wynikiem prognozowanym a wynikiem zrealizowanym w ciągu roku przez Elektrownię Bełchatów może mieć wpływ na korekty roczne kosztów osieroconych Elektrowni Opole oraz Elektrowni Turów dla danego roku jedynie w przypadku zaistnienia dodatniej korekty rocznej.
- W zakresie dotyczącym kalkulacji korekty końcowej przyjęto, iż wartości należnych kosztów osieroconych oraz wartość korekty końcowej winny być obliczone osobno dla każdego z wytwórców. W przypadku wystąpienia w Elektrowni Turów lub w Elektrowni Opole dodatniej korekty końcowej, wartość tej korekty zostanie skorygowana o sumę różnic pomiędzy wynikami prognozowanymi w ustawie a wynikami faktycznie zrealizowanymi przez Elektrownię Bełchatów w części określonej proporcjonalnie do udziału kwoty maksymalnej kosztów osieroconych ustalonej dla danego wytwórcy w sumie kwot maksymalnych tych kosztów dla wszystkich wytwórców wchodzących w skład grupy.

Przeprowadzając obliczenia prognozowanych wyników oraz wynikających z nich rekompensat, korekt rocznych kosztów osieroconych oraz korekt końcowych, Grupa zastosowała swoją najlepszą wiedzę w tym zakresie a także korzystała ze wsparcia zewnętrznych ekspertów.

Ujęcie przychodów z tytułu rekompensat w roku 2008

W trakcie 2008 roku spółki Grupy otrzymały dwie zaliczki na pokrycie kosztów osieroconych w łącznej kwocie 716 milionów złotych. Natomiast na podstawie modelu, uwzględniającego również (jak opisano wyżej) szacowaną korektę roczną oraz część korekty końcowej, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, w przychodach za 2008 rok ujęta została kwota 1.322 milionów złotych. Różnica pomiędzy wysokością otrzymanych zaliczek a wysokością przychodów rozpoznanych w rachunku zysków i strat została ujęta na dzień 31 grudnia 2008 roku w pozycji pozostałych należności.

Ujęcie przychodów z tytułu rekompensat w roku 2009

W dniu 31 lipca 2009 roku Prezes URE wydał w stosunku do wytwórców uprawnionych do otrzymywania środków na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie Ustawy o KDT decyzje dotyczące korekty rocznej kosztów osieroconych za 2008 rok (będący pierwszym, niepełnym rokiem wykonywania tej ustawy). Decyzje te są niekorzystne dla poszczególnych podmiotów Grupy PGE i zdaniem Grupy zostały wydane z naruszeniem Ustawy o KDT.

W dniach 19 i 20 sierpnia 2009 roku zainteresowane spółki z Grupy Kapitałowej PGE odwołały się od wyżej wymienionych decyzji Prezesa URE do Sądu Okręgowego w Warszawie, Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, podnosząc między innymi:

- kwestię obliczenia wielkości korekty rocznej kosztów osieroconych poszczególnych spółek niezgodnie z wzorami matematycznymi zawartymi w Ustawie o KDT;
- nieuwzględnienie w kalkulacji korekty rocznej kosztów osieroconych poszczególnych spółek ponoszonych kosztów uprawnień do emisji CO₂;
- skorygowanie korekty rocznej kosztów osieroconych poszczególnych spółek niezgodnie z zasadami dotyczącymi wytwórców wchodzących w skład grupy kapitałowej zawartymi w art. 32 Ustawy o KDT;
- błędne ustalenie (i oparcie na tym błędnym ustaleniu zaskarżonej Decyzji URE), że poszczególne spółki nie działają na konkurencyjnym rynku energii elektrycznej, co pozostaje w sprzeczności z wcześniejszym stanowiskiem Prezesa URE stwierdzającym, że spółki Grupy PGE działają na

ryнку konkurencyjnym i z tego powodu, w szczególności, nie są obowiązane do przedkładania Prezesowi URE do zatwierdzenia stosowanych przez siebie tariff.

Gdyby Grupa w sprawozdaniu finansowym za rok 2008 zastosowała interpretację zapisów Ustawy KDT wynikającą z powyższych Decyzji URE, ujęłaby przychody w wysokości niższej o około 0,4 miliarda złotych w porównaniu do zaewidencjonowanej kwoty 1.322 milionów złotych.

Zarząd Grupy jest przekonany, iż odwołania zostaną rozstrzygnięte w sposób korzystny dla poszczególnych spółek objętych systemem rekompensat, dlatego Grupa rozpoznaje w dalszym ciągu przychody z tytułu KDT zgodnie z interpretacją ustawy o KDT przyjętą przez Grupę. W związku z powyższym w niniejszym sprawozdaniu finansowym nie ujęto korekt wynikających z niekorzystnych interpretacji zawartych w Decyzjach URE zarówno w stosunku do przychodów za 2008 rok jak i do oszacowania przychodów dotyczących roku 2009. Decyzje Prezesa URE dotyczące roku 2009 zostaną wydane do końca lipca 2010 roku. Grupa nie jest pewna, jakie kluczowe wartości przyjmie Prezes URE dla rozliczenia środków na pokrycie kosztów osieroconych za ten okres i czy do tej daty Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyda orzeczenie w sprawie zaskarżanych przez wytwórców decyzji Prezesa URE. Tym niemniej Grupa szacuje, iż gdyby Prezes URE podtrzymał swoją interpretację przepisów Ustawy KDT, przychody przynależne Grupie za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2009 roku według Prezesa URE mogą być niższe od wielkości ujętych przez Grupę o około 0,8 miliarda złotych.

Dodatkowo jak przedstawiono dalej w nocie 46.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w Grupie PGE rozpoczęty został „Program Konsolidacja”. Zdaniem Zarządu Grupy połączenie spółek wytwórczych w jeden podmiot prawny nie powinno wpłynąć na interpretację Prezesa URE odnośnie sposobu kalkulacji rekompensat KDT. Jednakże zwracamy uwagę na niepewność odnośnie ostatecznych interpretacji Prezesa URE w tym zakresie.

46.2. Pierwsza publiczna oferta akcji PGE oraz debiut na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

W trakcie okresu sprawozdawczego w Grupie PGE trwały prace związane z pierwszą emisją akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie („Initial Public Offering”, „IPO”). W dniu 3 września 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy jednostki dominującej podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji. Na mocy uchwały podwyższono kapitał zakładowy o kwotę nie wyższą niż 2.595.135.000,00 złotych (słownie: dwa miliardy pięćset dziewięćdziesiąt pięć milionów sto trzydzieści pięć tysięcy) poprzez emisję nowych akcji serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda.

W dniu 6 listopada 2009 roku prawa do akcji PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. zadebiutowały na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Wyemitowano 259.513.500 akcji. Wpływy z emisji wyniosły 5.968.811 tysięcy złotych. Po zarejestrowaniu w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 30 listopada 2009 roku podwyższenia kapitału zakładowego podniesienie kapitału zostało rozliczone w następujący sposób:

- kapitał zakładowy powiększono o kwotę 2.595.135 tysięcy złotych,
- nadwyżka ceny emisyjnej ponad wartość nominalną akcji, tj. kwota 3.373.676 tysięcy złotych powiększyła kapitał zapasowy Spółki;
- kapitał zapasowy został pomniejszony o koszty związane z Pierwszą Publiczną Ofertą Akcji w wysokości 68.560 tysięcy złotych, które były ponoszone w ciągu 2008 i 2009 roku.

46.3. Konsolidacja Grupy Kapitałowej PGE

W 2009 roku w Grupie Kapitałowej PGE rozpoczęto proces konsolidacji, realizowany w ramach Programu Konsolidacji GK PGE. Celem Programu jest formalno-prawne połączenie podmiotów w następujących obszarach działalności:

- sprzedaż detalicznej energii elektrycznej;
- dystrybucja energii elektrycznej;
- energetyki konwencjonalnej (wydobycia i wytwarzania);
- energetyki odnawialnej;

a także połączenie spółek PGE Górnictwo i Energetyka S.A. oraz PGE Energia S.A. z PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., jak również przeprowadzenie zmian organizacyjno-prawnych w obszarze handlu hurtowego energii. Łączenie spółek w poszczególnych liniach biznesowych odbywać się będzie zgodnie z art. 492 par.1 pkt 1 KSH, czyli w formie łączenia przez przejęcie.

W Programie uczestniczą następujące spółki:

A. W obszarze Sprzedaży detalicznej energii elektrycznej:

1. PGE Obrót S.A. (dawniej PGE Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A.) – spółka przejmująca
2. PGE Lubelskie Zakłady Energetyczne S.A.
3. PGE Łódzki Zakład Energetyczny S.A.
4. PGE Zakład Energetyczny Białystok S.A.
5. PGE ZEŁT Obrót sp. z o.o.
6. PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A.
7. PGE Zakład Energetyczny Warszawa-Teren S.A.
8. PGE Zamojska Korporacja Energetyczna S.A.

B. W obszarze Dystrybucji energii elektrycznej:

1. PGE Dystrybucja S.A. – spółka przejmująca
2. PGE Dystrybucja LUBZEL sp. z o.o.
3. PGE Dystrybucja Łódź sp. z o.o.
4. PGE Dystrybucja Rzeszów sp. z o.o.
5. PGE Dystrybucja Białystok sp. z o.o.
6. PGE Dystrybucja Łódź-Teren S.A.
7. PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja sp. z o.o.
8. PGE Dystrybucja Warszawa-Teren sp. z o.o.
9. PGE Dystrybucja Zamość sp. z o.o.

C. W obszarze Energetyki konwencjonalnej (wydobycia i wytwarzania);

1. PGE Elektrownia Bełchatów S.A. – spółka przejmująca
2. PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A.
3. PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Turów S.A.
4. PGE Elektrownia Turów S.A.
5. PGE Elektrownia Opole S.A.
6. PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.
7. PGE Zespół Elektrociepłowni Bydgoszcz S.A.
8. PGE Elektrociepłownia Lublin-Wrotków sp. z o.o.
9. PGE Elektrociepłownia Gorzów S.A.
10. PGE Elektrociepłownia Rzeszów S.A.
11. PGE Elektrociepłownia Kielce S.A.
12. Energetyka Boruta sp. z o.o.
13. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Gryfinie
14. PEC Gorzów sp. z o.o.

D. W obszarze Energetyki odnawialnej:

1. PGE Energia Odnawialna S.A. – spółka przejmująca
2. Elektrownia Wodna Żarnowiec S.A.
3. PGE Zespół Elektrowni Wodnych Dychów S.A.
4. Zespół Elektrowni Wodnych Porąbka-Żar S.A.
5. EGO-Odra S.A.
6. Zespół Elektrowni Wodnych Solina-Myczkowce S.A.
7. Elektrownia Wiatrowa Kamieński sp. z o.o.

E. W obszarze Handlu hurtowego:

1. PGE Electra S.A.

oraz:

1. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
2. PGE Górnictwo i Energetyka S.A.
3. PGE Energia S.A.

W wyniku realizacji Programu Konsolidacji jednostka dominująca zostanie połączona ze spółkami PGE Górnictwo i Energetyka S.A. oraz PGE Energia S.A.

Realizując Program Konsolidacji zarządy łączących się spółek w styczniu 2010 roku przyjęły Plany Połączenia oraz złożyły je do odpowiednich Sądów prowadzących Krajowy Rejestr Sądowy. Zgodnie z przyjętym harmonogramem formalno-prawny etap konsolidacji polegający na prawnym połączeniu podmiotów powinien zakończyć się w trzecim kwartale 2010 roku.

Dodatkowo w dniu 16 lutego 2010 roku Zarząd Spółki podjął decyzję o zamiarze połączenia PGE S.A. z jednostką zależną PGE Electra S.A. Planowane połączenie nastąpi w trybie art. 492 § 1 pkt 1 oraz art. 515 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych, tj. przez przeniesienie całego majątku Spółki Przejmowanej na PGE (połączenie przez przejęcie) bez podwyższenia kapitału zakładowego PGE S.A.

Program Konsolidacji obejmuje również zbudowanie struktury organizacyjnej, opracowanie strategii dla przyszłych podmiotów skonsolidowanych oraz identyfikację programów poprawy efektywności i konkurencyjności. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zostały podjęte wiążące decyzje dotyczące docelowej struktury organizacyjnej połączonych podmiotów lub modelu biznesowego skonsolidowanej Grupy PGE.

Zależnie od wybranych rozwiązań Program Konsolidacji może mieć istotny wpływ na wartości, które będą wykazywane w przyszłych skonsolidowanych sprawozdaniach Grupy Kapitałowej PGE.

46.4. Program „Non-core”

W 2009 roku w Grupie Kapitałowej PGE przyjęta została „Koncepcja zarządzania aktywami pozaenergetycznymi w ramach GK PGE”, której celem jest optymalizacja wyżej wymienionych aktywów oraz procesu zarządzania portfelem.

Zakłada się, iż poprzez uproszczenie struktury zależności kapitałowych oraz struktur organizacyjnych Grupy PGE, a także poprzez ujednolicenie standardów zarządzania osiągnięte zostaną następujące efekty:

- uzyskanie przejrzystości modelu biznesowego GK PGE,
- minimalizacja liczby podmiotów pozaenergetycznych w GK PGE,
- zapewnienie przejrzystości w zarządzaniu majątkiem i kosztów spółek energetycznych,
- odciążenie zasobów spółek energetycznych z konieczności obsługi procesów niezwiązanych z ich podstawową działalnością,
- obniżenie kosztów usług niezwiązanych z podstawową działalnością.

Koncepcja zarządzania aktywami pozaenergetycznymi zakłada, iż po zidentyfikowaniu obszarów działalności pozaenergetycznej wśród spółek Grupy PGE, prowadzone będą procesy ich zbycia lub innego rozdysonowania aktywów nie związanych z działalnością podstawową Grupy.

Na dzień bilansowy aktywa wstępnie przeznaczone do zbycia w ramach Programu nie spełniają warunków MSSF 5 *Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana*.

46.5. Kwestia opodatkowania energii elektrycznej podatkiem akcyzowym wytwórców energii elektrycznej

W związku z niezgodnością polskich przepisów dotyczących akcyzy od energii elektrycznej z przepisami wspólnotowymi w dniu 11 lutego 2009 roku elektrownie i elektrociepłownie należące do Grupy PGE złożyły korekty deklaracji wraz z wnioskami stwierdzającymi nadpłatę podatku akcyzowego za lata 2006 – 2008 oraz miesiące styczeń i luty 2009 roku. Łączna wartość nadpłaty stwierdzona w przedmiotowych wnioskach (bez kosztów odsetek) wyniosła około 3,4 miliarda PLN.

W dniu 12 lutego 2009 roku zapadł wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości potwierdzający, iż Polska złamała unijne prawo poprzez zaniechanie dostosowania do dnia 1 stycznia 2006 roku swojego systemu opodatkowania energii elektrycznej do wymogów art. 21 ust. 5 dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 roku w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (zmienionej dyrektywą Rady 2004/74/WE z dnia 29 kwietnia 2004 roku) jako że obowiązek podatkowy w zakresie podatku akcyzowego od energii elektrycznej w Polsce powstaje w momencie jej wydania przez producenta, a nie w momencie jej dostawy przez dystrybutora lub redystrybutora.

W świetle powyższego, istnieją znaczące szanse na uzyskanie zwrotu akcyzy uiszczanej niezgodnie z prawem unijnym. Ministerstwo Finansów stoi jednak na stanowisku, że taki zwrot wiązałby się z bezpodstawnym wzbogaceniem przez wytwórców, stąd jest niezasadny. Dlatego proces odzyskiwania akcyzy może się przeciągnąć aż do rozstrzygnięć sądowych.

Ponadto w dniu 15 października 2009 roku Naczelny Sąd Administracyjny zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym dotyczącym zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przepisów Ordynacji Podatkowej stanowiących podstawę ubiegania się przez spółki wytwórcze z Grupy o zwrot nadpłaconej akcyzy. Nie można obecnie przewidzieć, jaką treść będzie miało orzeczenie Trybunału i kiedy zapadnie. Zwrócenie się do Trybunału może jednak spowodować zawieszenie toczących się postępowań a w razie stwierdzenia niekonstytucyjności powołanych przepisów – istnieje ryzyko, że wytwórcy z Grupy PGE mogą zostać pozbawieni możliwości odzyskania zwrotu nadpłaconej akcyzy.

Z uwagi na istotną niepewność odnośnie ostatecznego rozstrzygnięcia powyższej kwestii Grupa nie ujmuje w sprawozdaniu finansowym żadnych skutków związanych z ewentualnym zwrotem nadpłaconego podatku akcyzowego.

Dodatkowo istnieje ryzyko, że w przypadku odzyskania przez spółki wytwórcze wchodzące w skład Grupy PGE nienależnie zapłaconego podatku akcyzowego, przeciwko tym jednostkom mogą zostać skierowane roszczenia cywilnoprawne ze strony odbiorców energii elektrycznej, którzy w przeszłości faktycznie ponieśli ekonomiczny ciężar podatku akcyzowego (np. w oparciu o zarzut bezpodstawnego wzbogacenia). W ciągu okresu sprawozdawczego oraz po dniu bilansowym odbiorcy energii zaczęli występować do spółek Grupy PGE o zapłatę kwot z tego tytułu i Grupa spodziewa się, że liczba takich wystąpień będzie rosła. Oszacowanie skali potencjalnych roszczeń w tym zakresie nie jest obecnie możliwe, lecz kwestia ta może mieć istotny niekorzystny wpływ na przyszłą działalność, wyniki lub sytuację finansową Grupy.

Ponadto we wrześniu 2009 roku Spółka wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego z tytułu importu oraz nabycia wewnątrzwspólnotowego energii elektrycznej w okresie od stycznia 2006 roku do lutego 2009 roku. Spółka argumentuje, iż nadpłata powstała w wyniku niezgodności polskich przepisów z prawem wspólnotowym. W lutym 2010 Spółka otrzymała decyzję za okres styczeń-grudzień 2006 roku odmawiającą stwierdzenia istnienia nadpłaty w podatku akcyzowym, pobranym z tytułu importu energii elektrycznej. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego organ nie wypowiedział się co do nadpłaty z tytułu wewnątrzwspólnotowych nabyć energii elektrycznej. Spółka jest na etapie przygotowywania odwołań od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego I w Warszawie. Łączna kwota roszczenia wynosi 54 miliony złotych plus należne odsetki.

46.6. Kredyt inwestycyjny w PGE Elektrowni Bełchatów S.A.

Opis sytuacji dotyczącej kredytu inwestycyjnego w PGE Elektrowni Bełchatów S.A. oraz zdarzenia po dniu bilansowym dotyczące tego kredytu zostały przedstawione w nocie nr 43.6 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

46.7. Częściowe uwolnienie cen energii elektrycznej na rynku detalicznym

Ubiegły rok 2008 był dla spółek zajmujących się obrotem energią elektryczną pierwszym rokiem, w którym ceny sprzedaży energii elektrycznej w grupach taryfowych A, B, C, D i R nie były regulowane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Prezes URE przewidywał całkowite zwolnienie przedsiębiorstw obrotu z obowiązku przedkładania taryf w obrocie energią elektryczną do zatwierdzenia (również w odniesieniu do odbiorców w gospodarstwach domowych) z dniem 1 stycznia 2009 roku. Jednakże we wrześniu 2008 przedłużył obowiązek stosowania i przedkładania taryf dla odbiorców grup G na rok 2009.

Podpisy Członków Zarządu PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Tomasz Zadroga
Prezes Zarządu

Marek Szostek
Wiceprezes Zarządu

Piotr Szymanek
Wiceprezes Zarządu

Wojciech Topolnicki
Wiceprezes Zarządu

Marek Trawiński
Wiceprezes Zarządu